ΓΓΕΤ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

«ΜΕΛΕΤΕΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΤΑΚ»

Έκθεση Αποτίμησης Προγράμματος

ΠΡΑΞΕ – Τεχνοβλαστοί

Φάση Β’

Δεκέμβριος 2015

(Π.Ε. 3)

ΑΤΛΑΝΤΙΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ™

INTRASOFT INTERNATIONAL

agilis statistics & informatics

« Τελική Έκθεση Αποτίμησης »

Αρ. Παραδοτέου	**Δ.3**
Αρ. Πακέτου Εργασίας	**3**
Συγγραφείς	Άγγελος Μαγκλής
Όνομα Αρχείου:	Έκθεση Αποτίμησης Προγράμματος "ΠΡΑΞΕ – Τεχνοβλαστοί Β' Φάση"
Ημερομηνία:	**ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2015**

Περιεχόμενα

Επιτελική Σύνοψη **3**

Το Πλαίσιο της Αποτίμησης **6**

Περιληπτικά στοιχεία του Προγράμματος **8**

Ο Θεσμός των Τεχνοβλαστών (Spin-Off Εταιριών) 8

Δράση ΠΡΑΞΕ - Τεχνοβλαστοί, Φάση Β' 11

Σύγκριση του ΠΡΑΞΕ με εθνικές και ευρωπαϊκές πρακτικές 15

Στατιστικά στοιχεία του Προγράμματος **18**

Συμπεράσματα ανά θέμα υπό εξέταση **23**

Συνάφεια της δράσης 24

Βαθμός Ανταπόκρισης 33

Δείκτες Αποτελεσματικότητας 37

Σχεδιασμός και χρονισμός της δράσης 40

Σύγκριση της Α' Φάσης με τη Β' Φάση του ΠΡΑΞΕ 44

Αξιολόγηση της Δράσης 48

Εταιρική Μορφή Τεχνοβλαστών 51

Δημόσιος Οργανισμός Παροχής Γνώσης 52

Η αγορά ιδιωτικών κεφαλαίων 56

Κοινωνικός Αντίκτυπος 59

Συμβολή της ΓΓΕΤ στη διαχείριση του προγράμματος 62

Προσθετικότητα της Δράσης 65

Μελλοντικές Προτάσεις Βελτίωσης 67

Συμπεράσματα **70**

Παραρτήματα **73**

Α) Περιγραφή Έργου - Τεχνοβλαστών ανά Κύκλος Προκήρυξης 73

Β) Οικονομικά Στοιχεία Τεχνοβλαστών της Δράσης 80

Γ) Πρακτικά των συναντήσεων της ομάδας εστίασης ενδιαφέροντος - focus group - της δράσης «ΠΡΑΞΕ – Τεχνοβλαστοί, Φάση Β'» 85

Δ) Ερωτηματολόγια που χρησιμοποιήθηκαν για την έρευνα 94

Επιτελική Σύνοψη

Η παρούσα έκθεση αξιολόγησης αφορά την αποτίμηση του Προγράμματος του ΠΡΑΞΕ Β' και έχει ως απώτερο στόχο να απαντήσει στο κατά πόσο η δράση, ως επιμέρους δράση που συμπληρώνει το πρόγραμμα Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας (ΕΤΑΚ) στο σύνολό του, πέτυχε τους στόχους της.

Στην έκθεση αποτίμησης που ακολουθεί γίνεται αναφορά στο περιεχόμενο και τους στόχους του Προγράμματος ΠΡΑΞΕ - Φάση Β' και γίνεται η περιγραφή του μεθοδολογικού μοντέλου που ακολουθήθηκε για την εκπόνησή της. Περιλαμβάνεται, επίσης, η συσχέτιση των στόχων του προγράμματος με τα αποτελέσματα και τις επιδράσεις του στους φορείς που συμμετείχαν καθώς και ευρύτερα στον τομέα της γνώσης και της εφαρμοσμένης έρευνας της ελληνικής επικράτειας.

Το πρόγραμμα του ΠΡΑΞΕ και η δεύτερη φάση του είχε έναν αρκετά πρωτοποριακό και καινοτόμο χαρακτήρα. Η φάση Β' του Προγράμματος ΠΡΑΞΕ πραγματοποιήθηκε μέσω 3 κύκλων προκήρυξης, στο πλαίσιο των οποίων εγκρίθηκαν 35 εγχειρήματα ίδρυσης Τεχνοβλαστών με προϋπολογισμό έργων μεταξύ των 0,5 εκατ. € και 2 εκατ. €. Τα σημαντικότερα συμπεράσματα της παρούσας μελέτης αποτίμησης είναι τα κάτωθι:

- Η δράση τύπου ΠΡΑΞΕ υλοποιήθηκε για πρώτη φορά και εμφανίστηκαν διάφορα αδύναμα σημεία την περίοδο διαβούλευσης και σχεδιασμού του προγράμματος, τα οποία σχετίζονταν κυρίως με την έλλειψη συγκεκριμένου νομικού πλαισίου σχετικά με την εμπορική εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της έρευνας που προέρχονται από Πανεπιστήμια και Δημόσια Ερευνητικά κέντρα.
- Η Δράση «ΠΡΑΞΕ» (4.1.1Β), είχε απόλυτη συνάφεια με το Μέτρο 4.1 στο οποίο εντασσόταν, καθώς και τη στοχοθεσία του Άξονα Προτεραιότητας 4, ενώ παράλληλα και κατ' επέκταση εξυπηρετούσε κάποιους από τους επιμέρους στόχους του ΕΠΑΝ και των πολιτικών ΕΤΑΚ.
- Το πρόγραμμα φαίνεται πως δε κατόρθωσε να φτάσει τις επιθυμητές τιμές-στόχους που είχαν τεθεί αρχικά τόσο αναφορικά με το πλήθος των χρηματοδοτούμενων έργων (33 αντί για 40 Τεχνοβλαστοί) όσο και με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, οι οποίες έπρεπε να είναι περισσότερες από 240.

- Τροχοπέδη αποτέλεσε στη συμμετοχή δυνητικών υποψήφιων έργων η μη εύρεση ιδίων κεφαλαίων σε συνδυασμό με τη δυσκολία πρόσβασης σε επενδυτικά κεφάλαια, δεδομένου ότι προϋπόθεση έγκρισης ήταν η χρηματοδότηση 50% του προϋπολογισμού μέσω ίδιας συμμετοχής. Το γεγονός αυτό δικαιολογεί την απόκλιση από την εκτίμηση των αρχικών στόχων της δράσης, καθώς και το μικρό αριθμό έργων που συμμετείχαν στη δεύτερη φάση προερχόμενα από την πρώτη φάση του προγράμματος.
- Η προσθετικότητα της δράσης κρίνεται αρκετά ικανοποιητική λαμβάνοντας υπόψη τον πρωτοποριακό της χαρακτήρα και τη συμβολή της στο να τεθούν οι βάσεις για την αλλαγή της νοοτροπίας στη χώρα μας σχετικά με την αξιοποίηση και εμπορική εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της έρευνας που προέρχονται από Πανεπιστήμια και δημόσια Ερευνητικά Κέντρα. Παράλληλα, το 50% των έργων δε θα υλοποιούνταν χωρίς τη συνεισφορά του προγράμματος.
- Η κοινωνική επίδραση των εταιριών spin – off αποτιμάται ως αρκετά θετική σε ό,τι αφορά την ενίσχυση της εγχώριας τεχνογνωσίας και οικονομίας όπως και στην ενδυνάμωση της απασχόλησης και των τοπικών επιχειρήσεων.
- Η σχέση συνεργασίας του εκάστοτε Δημοσίου Οργανισμού Παροχής Γνώσης με τους Τεχνοβλαστούς αξιολογείται ως ικανοποιητική με τη συντριπτική πλειοψηφία των spin–off να συνεχίζουν και μετά τη λήξη του έργου τη συνεργασία τους με τον Δημόσιο Οργανισμό Παραγωγής Γνώσης από τον οποίο προέρχονται, αν και πολλοί προβληματισμοί εγείρονται αναφορικά με τη συμμετοχή full time ερευνητών σε spin off εταιρείες.
- Η ελληνική αγορά ιδιωτικών κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών (Venture Capital) ήταν και είναι ακόμη αρκετά διστακτική να χρηματοδοτήσει εγχειρήματα υψηλού ρίσκου στο χώρο της έρευνας.
- Ο ρόλος της ΓΓΕΤ αξιολογείται σε γενικές γραμμές ως αρκετά θετικός αναφορικά με τη διαχείριση της δεύτερης φάσης της δράσης του ΠΡΑΞΕ σε όλα τα στάδιά της με την πλειοψηφία των συμμετεχόντων να δηλώνει επαρκώς ικανοποιημένη από τη διαδικασία γενικότερης υποστήριξης.

Επισημαίνεται πως η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων αναφέρει πως η επανάληψη δράσεων τύπου ΠΡΑΞΕ συνδυαστικά με την ύπαρξη κατάλληλων

προϋποθέσεων θα μπορούσε να λειτουργήσει πολλαπλασιαστικά στη δημιουργία spin–off επιχειρήσεων. Μερικές από τις προτάσεις μελλοντικής βελτίωσης είναι οι εξής:

- ύπαρξη πιο αξιόπιστων, αυστηρών και αποδοτικών μηχανισμών αξιολόγησης όπως και αρμόδιων και αντικειμενικών αξιολογητών που θα διαθέτουν την κατάλληλη εμπειρία και τις απαραίτητες ικανότητες και γνώσεις καθώς και βαθμολογικών και ποσοτικών ορίων έγκρισης προτάσεων,
- καλύτερος χρονισμός, με σχετική επαρκή ενημέρωση και επώαση ενός πιο ώριμου και κατάλληλου περιβάλλοντος με ταυτόχρονη πρόβλεψη του απαραίτητου νομικού πλαισίου για την καλύτερη υλοποίηση των δράσεων,
- υποβοήθηση των ερευνητών, ώστε τα παραγόμενα ερευνητικά αποτελέσματα να έχουν μεγαλύτερη συνάφεια με το περιβάλλον καινοτομίας της αγοράς και να μεγιστοποιούνται οι πιθανότητες της επιτυχούς εμπορευματοποίησής τους,
- ύπαρξη μεγαλύτερης ελαστικότητας και ευκολία μεταφοράς κονδυλίων μεταξύ διαφορετικών κατηγοριών δαπανών σε συνδυασμό με την κατάργηση της προϋπόθεσης ύπαρξης ισόποσης εγγυητικής επιστολής ,
- περιορισμός της γραφειοκρατίας και ενίσχυση της υποδομής της ηλεκτρονικής υποβοήθησης της Υπηρεσίας,
- ενίσχυση της βοήθειας και υποστήριξης από πλευράς του εκάστοτε Δημοσίου Οργανισμού Παροχής Γνώσης,
- υποστήριξη των συμμετεχόντων από οριζόντιες δράσεις της ΓΓΕΤ και εξειδικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες, ώστε να εμφυσηθεί στην ερευνητική κοινότητα η επιχειρηματική νοοτροπία και να βοηθηθούν οι επιχειρήσεις,
- ενσωμάτωση διαδικασιών αξιολόγησης και συλλογής πληροφοριών παράλληλα με την υλοποίηση των υποέργων που θα συμβάλλουν στη διαδικασία αποτίμησης των δράσεων,
- υιοθέτηση πρακτικών και κατευθυντήριων γραμμών που χρησιμοποιούνται σε παρόμοιου ύφους αντίστοιχες δράσεις εθνικού και ευρωπαϊκού πλαισίου,
- ορθή και συνεπής τήρηση της απαραίτητης πληροφόρησης από πλευράς διαχειριστικής αρχής.

Το Πλαίσιο της Αποτίμησης

Ειδικότερα, η αποτίμηση αυτή στοχεύει στο να καταγράψει το αποτέλεσμα του ΠΡΑΞΕ Φάση Β' τόσο σε επίπεδο σχεδιασμού όσο και υλοποίησης, καθώς και τις επιπτώσεις του Προγράμματος στο Εθνικό Σύστημα Καινοτομίας, στην Ελληνική Κοινωνία και Οικονομία γενικότερα.

Η παρούσα μελέτη εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου «Μελέτες Αποτίμησης Δράσεων ΕΤΑΚ της ΓΓΕΤ 2000-2006» που υλοποιείται από την Ατλαντίς Συμβουλευτική Α.Ε., την Intrasoft International Α.Ε., και την Agilis Α.Ε. βάσει σχετικής σύμβασης μεταξύ της Γενικής Γραμματείας Έρευνας & Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) και της εν λόγω ένωσης εταιριών.

Το έργο «Μελέτες αποτίμησης δράσεων ΕΤΑΚ της ΓΓΕΤ 2000-2006» περιλαμβάνει τις δράσεις ΕΤΑΚ εν ονόματι ΠΑΒΕΤ, Ερευνητικές Κοινοπραξίες Τεχνολογικής Ανάπτυξης, Περιφερειακούς Πόλους Καινοτομίας, ΠΡΑΞΕ-Φάση Β', Τεχνοκυψέλες-ΕΛΕΥΘΩ και CORALLIA[1] και εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο της πράξης «Μελέτες αποτίμησης Ερευνητικής Πολιτικής» και του Επιχειρησιακού Προγράμματος *«Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα».*

Λαμβάνοντας υπόψη το γενικότερο πλαίσιο αποτίμησης του έργου, απώτερος στόχος της παρούσας αξιολόγησης είναι να απαντήσει στο κατά πόσον η δεύτερη φάση του ΠΡΑΞΕ Β, ως επιμέρους δράση που συμπληρώνει το πρόγραμμα ΕΤΑΚ στο σύνολό του, πέτυχε τους στόχους της.

Η αξιολόγηση ενός προγράμματος προϋποθέτει την ύπαρξη ξεκάθαρων στόχων και την συσχέτισή τους με τα αποτελέσματα και τις επιδράσεις του. Στο πλαίσιο της παρούσας αποτίμησης του ΠΡΑΞΕ Β συμπεριλαμβάνονται πληροφορίες και στατιστικά στοιχεία που προκύπτουν από τα εξής:

i. αρχεία που αφορούν τη δράση
ii. το μητρώο της δράσης που διατίθεται από τη ΓΓΕΤ
iii. τις συνεντεύξεις με τα στελέχη της ΓΓΕΤ
iv. σχετικό ερωτηματολόγιο που στάλθηκε προς συμπλήρωση
v. τις μελέτες περίπτωσης - case studies - και τις προσωπικές συνεντεύξεις με επιλεγμένους συμμετέχοντες φορείς και τέλος
vi. την ανατροφοδότηση από τις ομάδες εστίασης ενδιαφέροντος (focus groups)

Αναλυτικότερα, τα αρχεία σχετικά με τη δράση του ΠΡΑΞΕ Β συμπεριλαμβάνουν πληροφορίες που προέρχονται από προκηρύξεις, οδηγούς εφαρμογής, την έκθεση αποτίμησης της πρώτης φάσης του ΠΡΑΞΕ και έγκυρες πηγές στο διαδίκτυο. Επιπρόσθετα, το μητρώο Έρευνας αποτελεί τις βάσεις του κάθε επιμέρους προγράμματος που κρατά η ΓΓΕΤ με αναλυτικές πληροφορίες για το κάθε μεμονωμένο έργο. Παράλληλα, οι ομάδες εστίασης ενδιαφέροντος (focus groups) χρησιμοποιήθηκαν ως ένα ποιοτικό ερευνητικό εργαλείο και οι απόψεις, πεποιθήσεις και η γενικότερη στάση τους σχετικά με το σχεδιασμό των προγραμμάτων, την εφαρμογή τους, τα μέσα εφαρμογής, τα αποτελέσματα και τις επιδράσεις τους θα ληφθούν υπόψη και θα συμπεριληφθούν με μια κριτική ματιά.

Συνεχίζοντας, το ερωτηματολόγιο προς απόκριση στόχευε στη διερεύνηση του προφίλ των φορέων που συμμετείχαν στη δράση ως προς το μέγεθος, την οργάνωση και τις στοχεύσεις σε μια προσπάθεια να συνδεθούν με τα κίνητρα συμμετοχής τους και στάλθηκε σε όλα τα καταχωρημένα έργα που υπήρχαν στο μητρώο της ΓΓΕΤ. Με την πραγματοποίηση case studies και προσωπικών συνεντεύξεων κατορθώθηκε η καλύτερη αποτύπωση κρίσιμων ζητημάτων που δε θα ήταν δυνατόν να αποτυπωθούν ποσοτικά μέσω είτε της έρευνας πεδίου είτε από την αξιοποίηση δεικτών. Μέσω της υλοποίησης του επιπρόσθετου αριθμού case studies και συνεντεύξεων με φορείς που συμμετείχαν αναδεικνύονται καλές πρακτικές και διατυπώνονται συμπεράσματα και προτάσεις περαιτέρω βελτίωσης αναφορικά με το μείγμα πολιτικής και τα εργαλεία ΕΤΑΚ που χρησιμοποιήθηκαν και την αποτελεσματικότητά τους, σε συνάφεια πάντα με τους στόχους της δράσης της δεύτερης φάσης του προγράμματος ΠΡΑΞΕ και δημιουργείται παράλληλα μια βάση σύγκρισης εμπειριών από τη συμμετοχή οργανισμών σε εθνικά και ευρωπαϊκά έργα.

Επιπρόσθετα στην παρούσα αξιολόγηση έγινε η προσπάθεια καταγραφής του εάν και με ποιο τρόπο αξιοποιήθηκε η παραγόμενη γνώση. Ειδικότερα για έργα συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και δημόσιων ερευνητικών οργανισμών, κρίνεται σκόπιμο να αποτυπωθεί το αν γεφυρώθηκαν οι προσδοκίες και οι επιμέρους στόχοι των συνεργαζόμενων φορέων ή αν επικράτησαν τα ενδιαφέροντα του ενός.

Τέλος, η εν λόγω αποτίμηση συνεισφέρει στην τροφοδότηση της ΓΓΕΤ με στοιχεία, συμπεράσματα και προτάσεις ώστε να διευκολυνθεί στο σχεδιασμό μελλοντικών δράσεων ΕΤΑΚ, αποφεύγοντας τυχόν παραλείψεις, λάθη, επικαλύψεις και ανεπάρκειες του παρελθόντος, τόσο στο σχεδιασμό όσο και στην παρακολούθηση των νέων προγραμμάτων

και έργων. Επίσης, μέσω της καταγραφής των επιδράσεων του προγράμματος σε μία σειρά άλλων πολιτικών, όπως στην ενέργεια, στις μεταφορές κ.α. δύναται να καταδειχθούν γενικότερα τα δυνατά και αδύναμα σημεία στον σχεδιασμό αναπτυξιακών πολιτικών στην Ελλάδα και να υποβοηθηθεί η Ελληνική πολιτεία στην διαμόρφωση των πολιτικών στην επόμενη Προγραμματική Περίοδο.

Επισημαίνεται πως για την εν λόγω έρευνα αποτίμησης της επίδρασης και την ανάλυση κάποιων εκ των επιμέρους θεμάτων που αναλύονται παρακάτω χρησιμοποιήθηκαν απαντήσεις 24 συνολικά φορέων που αποκρίθηκαν στην έρευνα αποτίμησης της δράσης του ΠΡΑΞΕ. Πιο συγκεκριμένα, υπήρχαν 20 ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν και απαντήθηκαν πλήρως από τους υπευθύνους των εταιριών ενώ για τους εναπομείναντες 4 φορείς αντλήθηκαν ορισμένες πληροφορίες από σύντομες τηλεφωνικές συνεντεύξεις. Οι συγκεκριμένες τηλεφωνικές συνεντεύξεις διενεργήθηκαν με στόχο να αυξήσουν το μέγεθος του δείγματος και να υπάρξει μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα της δράσης, μιας που το συνολικό πλήθος των ερωτηματολογίων που στάλθηκαν προς απόκριση ήταν 35.

Περιληπτικά στοιχεία του Προγράμματος

Ο Θεσμός των Τεχνοβλαστών (Spin-Off Εταιριών)

Ορισμός: **Τεχνοβλαστοί ή επιχειρήσεις Spin-off** αποκαλούνται οι εταιρίες που δημιουργούνται και αναπτύσσουν νέες επιχειρηματικές δραστηριότητες έχοντας ως κύριο αντικείμενο την εκμετάλλευση της γνώσης που παράγεται σε ερευνητικά εργαστήρια, από άτομα υψηλού επιπέδου τεχνικής και επιστημονικής εκπαίδευσης ή και από ερευνητικούς και εκπαιδευτικούς οργανισμούς, με την συνδρομή ειδικών στην επιχειρηματική λειτουργία και ιδιωτικών χρηματοδοτικών οργανισμών.

Άρα, Τεχνοβλαστοί ονομάζονται οι εταιρείες - και γενικότερα τα νομικά πρόσωπα - έντασης γνώσης που συστήνονται για την εμπορική εκμετάλλευση πνευματικής ιδιοκτησίας ενός Πανεπιστημίου ή ερευνητικού φορέα με συμμετοχή των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας (καθηγητών, ερευνητών, φοιτητών) που συνεισέφεραν στην δημιουργία της πνευματικής αυτής ιδιοκτησίας.

Η ύπαρξη της ιδέας αποτελεί το εφαλτήριο ίδρυσης ενός Τεχνοβλαστού. Ωστόσο, η ίδρυση ενός Τεχνοβλαστού καθώς και η καθιέρωσή του επηρεάζεται από μία σειρά από άλλες συνιστώσες και πόρους που μπορεί να είναι: α) Υλικοί πόροι: η απτή τεχνολογία, ο εξοπλισμός, τα χρήματα και άλλο υλικό, β) Ανθρώπινοι πόροι: οι γνώσεις, η εμπειρία, η αντίληψη και οι κοινωνικές σχέσεις των ανθρώπων που συμμετέχουν και γ) Οργανωτικοί πόροι: η άτυπη και τυπική πολιτική της εταιρείας στον σχεδιασμό, έλεγχο και οργάνωση της εργασίας (Yang, He, 2010) .

Η σωστή λειτουργία και ύπαρξη των στρατηγικών πόρων που αναφέρθηκαν δεν εγγυάται βέβαια την επιτυχία μιας Spin-Off εταιρείας και δεν είναι σίγουρο ότι η νέα εταιρεία θα μπορέσει άμεσα να αποκτήσει το στρατηγικό πλεονέκτημα απέναντι στους ανταγωνιστές της. Αν βέβαια δεν διαθέτει τελικά τους απαιτούμενους πόρους τότε η επιτυχία της νέας εταιρείας γίνεται ακόμα πιο δύσκολη όπως αναφέρουν οι Yang, He, (2010).

Συνεπώς, όπως είναι λογικό οι εταιρείες αυτές, κατά κανόνα, στα πρώτα τους βήματα επιδιώκουν την ολοκλήρωση των ερευνητικών εργασιών με στόχο το πέρασμα από την "ιδέα" στο προϊόν, ενώ παράλληλα διερευνούν την αγορά για συμπράξεις με επιχειρηματικούς φορείς ώστε να επιτευχθεί ο τελικός στόχος της διασύνδεσης της έρευνας με την παραγωγική διαδικασία.

Επιπρόσθετα και σύμφωνα με τους Gilsing et al. (2010)[1], τέσσερις είναι οι θεσμικοί παράγοντες που επηρεάζουν την ίδρυση και την καθιέρωση μιας Spin-off εταιρείας. Οι παράγοντες αυτοί είναι οι ακόλουθοι:

1. Εθνική νομοθεσία και κανονιστικό πλαίσιο
2. Κλαδικά χαρακτηριστικά/ Μοτίβα ανάπτυξης τεχνολογικών καινοτομιών
3. Μητρική εταιρεία/ Δημόσιος Οργανισμός Παροχής Γνώσης
4. Περιφερειακή νομοθεσία και κανονιστικό πλαίσιο

Η διαστρωμάτωση των παραγόντων αυτών απεικονίζεται στην εικόνα παρακάτω ενώ επισημαίνεται πως οι συγγραφείς δε κάνουν λόγο για την Εθνική νομοθεσία και το κανονιστικό πλαίσιο, ένας παράγοντας που σε πολλές χώρες με παρόμοια χαρακτηριστικά

[1] Gilsing, V. A., Van Burg, E., & Romme, A. G. L. (2010). Policy principles for the creation and success of corporate and academic spin-offs. Technovation, 30(1), 12-23

με την Ελλάδα ταυτίζεται επί το πλείστον με την περιφερειακή νομοθεσία και το κανονιστικό πλαίσιο.

The four institutional layers that affect spin-off foundation and success rates (adapted from Bekkers et al. , 2006)

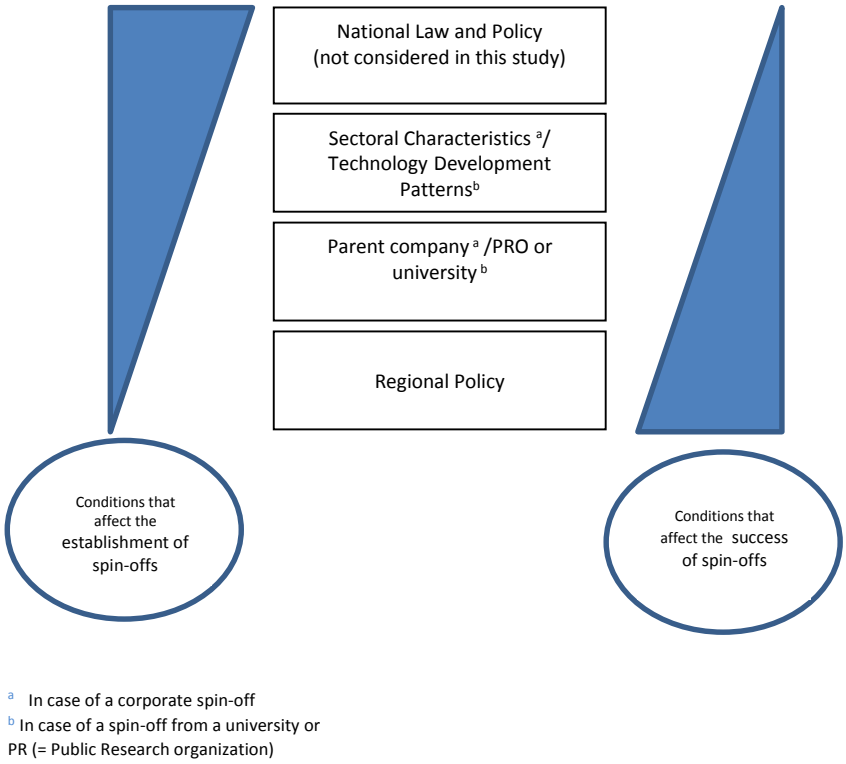

[a] In case of a corporate spin-off
[b] In case of a spin-off from a university or PR (= Public Research organization)

Εικόνα 1: Οι συνιστώσες που επηρεάζουν την ίδρυση και την καθιέρωση μιας Spin-off εταιρείας (πηγή: Gilsing et al. (2010))

Όπως σε ολόκληρο τον κόσμο, έτσι και στην Ελλάδα επικρατεί ένα θετικό κλίμα για την ενθάρρυνση και προώθηση της επιχειρηματικής νοοτροπίας σε ερευνητές, εφευρέτες, μεταπτυχιακούς φοιτητές κτλ και την υποστήριξη και προώθηση υπηρεσιών επώασης νέων επιχειρηματικών σχημάτων με απώτερο σκοπό τη διευκόλυνση της αρχικής εγκατάστασης και την εξασφάλιση των απαιτούμενων κεφαλαίων εκκίνησης των Τεχνοβλαστών. Βέβαια αυτό το κλίμα συνήθως μένει σε θεωρητικό επίπεδο, καθώς η πραγματικότητα είναι πολλές φορές δυσάρεστη (Παναγιωτίδου, 2008) [2].

[2] Παναγιωτίδου Ε. (2008), «Έρευνα –Καινοτομία, Εταιρίες Spin-off/Τεχνοβλαστοί», εκδόσεις Σάκκουλα, ISBN: 978-960-445-321-4

Συνεπώς και ως απάντηση στα ισχνά αποτελέσματα που είχαν οι προηγούμενες δημόσιες πρωτοβουλίες μέχρι το 2001, έτος κατά το οποίο έγινε η προκήρυξη της πρώτης φάσης - Φάση Α'- του προγράμματος ΠΡΑΞΕ, σχεδιάστηκε το Μέτρο 4.1 «Υποστήριξη ερευνητικών Μονάδων για την προτυποποίηση και την εμπορική εκμετάλλευση ερευνητικών αποτελεσμάτων. Εντοπισμός και αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων με δημιουργία νέων επιχειρήσεων έντασης γνώσης (Spin-off)» με απώτερο σκοπό να βοηθήσει να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της έλλειψης ιδιωτικής χρηματοδότησης νέων επιχειρήσεων υψηλής καινοτομίας και της έλλειψης επιχειρηματικότητας μεταξύ των νέων αποφοίτων.

Έτσι και παρά το γεγονός ότι η δράση του ΠΡΑΞΕ δεν συνεπάγεται την άμεση χορήγηση επιχειρηματικού κεφαλαίου από το κράτος σε νέες επιχειρήσεις που προέρχονται από Δημόσια Ερευνητικά και Ακαδημαϊκά Ιδρύματα, μπορεί να βοηθήσει τις επιχειρήσεις έντασης γνώσης και κυρίως ειδικού τύπου (μικρομεσαίες) επιχειρήσεις να προσελκύσουν ιδιωτικά κεφάλαια και να δώσει τα κατάλληλα κίνητρα στον ερευνητικό κόσμο για την ενθάρρυνση και προώθηση της επιχειρηματικής τους νοοτροπίας.

Δράση ΠΡΑΞΕ - Τεχνοβλαστοί, Φάση Β'

Η Δράση ΠΡΑΞΕ - Τεχνοβλαστοί, Φάση Β': ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΚΚΙΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ εντάσσεται στον Άξονα Προτεραιότητας 4 («Τεχνολογική καινοτομία και έρευνα») του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα (ΕΠΑΝ) και πιο συγκεκριμένα στο Μέτρο 4.1: «Υποστήριξη ερευνητικών Μονάδων για την προτυποποίηση και την εμπορική εκμετάλλευση ερευνητικών αποτελεσμάτων. Εντοπισμός και αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων με δημιουργία νέων επιχειρήσεων έντασης γνώσης (Spin-off)».

Η Δράση περιλαμβάνει δύο φάσεις. Η φάση Α' περιλαμβάνει τις δραστηριότητες προετοιμασίας της επένδυσης, ενώ η φάση Β' χρηματοδοτεί τα επενδυτικά σχέδια των επιχειρήσεων Τεχνοβλαστών και τις δραστηριότητες που αφορούν την εκκίνηση της επένδυσης και την έναρξη των δραστηριοτήτων τους για μια αρχική χρονική περίοδο μέχρι η νέα εταιρεία να θεμελιώσει την βιωσιμότητά της.

Απώτερος στόχος του συγκεκριμένου μέτρου αποτελεί η ενίσχυση του ελληνικού συστήματος καινοτομίας και η εκμετάλλευση της γνώσης που παράγεται σε ερευνητικά

κέντρα και σε παραγωγικές μονάδες, από νέες επιχειρήσεις που θα αποκαλούνται Τεχνοβλαστοί (spin-off).

Ο αρχικός εγκεκριμένος προϋπολογισμός της δεύτερης φάσης της δράσης ΠΡΑΞΕ για όλη την περίοδο 2002-2006 έφτανε στα 76,5 εκατ. €[3] και η ιδιωτική συμμετοχή είχε τοποθετηθεί έως το 53%. Πιο συγκεκριμένα και όπως προκύπτει κατόπιν της δημοσίευσης του κάθε κύκλου προκήρυξης:

- Ο συνολικός προϋπολογισμός του 1ου κύκλου προκήρυξης (2003 – 2004), του Προγράμματος ανέρχεται σε 23.000.000 € και καλύπτεται κατά 10.580.000 € (46%) από δημόσια δαπάνη, και με αναμενόμενη ιδιωτική συμμετοχή ύψους 12.420.000 € (54%).
- Ο συνολικός προϋπολογισμός της Δράσης για τον 2ο κύκλο προκήρυξης (2004 – 2005) του Προγράμματος, ανέρχεται σε περίπου 40.000.000 € και καλύπτεται κατά 20.0000.000 € από δημόσια δαπάνη και με αναμενόμενη ιδιωτική συμμετοχή ύψους 50%, δηλαδή τουλάχιστον 20.000.000 €.
- Για τον 3ο κύκλο προκήρυξης (2005-2006), ο συνολικός προϋπολογισμός της Δράσης ανέρχεται σε περίπου 16.000.000 € και καλύπτεται κατά 8.000.000 € από δημόσια δαπάνη και με αναμενόμενη ιδιωτική συμμετοχή ύψους τουλάχιστον 8.000.000 €.

Το συνολικό ποσό επιχορήγησης της κάθε μεμονωμένης επιχείρησης – Τεχνοβλαστού μπορεί να φτάνει μέχρι το 1.000.000 € και απαραίτητη προϋπόθεση της χορήγησής του αποτελεί η καταβολή της αντίστοιχης συμμετοχής στο κεφάλαιο του ιδιώτη επενδυτή, καθώς το πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται κατά 50% από ιδιωτικούς πόρους και κατά 50% από δημόσιους. Όσον αφορά τη δημόσια δαπάνη που αφορά και τους τρεις κύκλους της δράσης, το 70% των δημόσιων πόρων καταβλήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το 30% από το Ελληνικό Δημόσιο.

Στο πλαίσιο των 3 κύκλων εφαρμογής της Δράσης εγκρίθηκαν για χρηματοδότηση και ολοκληρώθηκαν 35 εγχειρήματα ίδρυσης Τεχνοβλαστών. Ο σημαντικός αριθμός

[3] Παρατηρείται πως υπάρχει διαφορά μεταξύ του αρχικού εγκεκριμένου προϋπολογισμού και του αθροίσματος των προϋπολογισμών που δόθηκαν τελικά στον κάθε κύκλο προκήρυξης, το ποσό των οποίων αθροίζει στα 79 εκατ. €.

επιχειρήσεων spin – off που συστάθηκαν στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2000 - 2008, δηλαδή κατά τη συνολική περίοδο υλοποίησης του προγράμματος ΠΡΑΞΕ, καταδεικνύει τη σπουδαιότητα της δημόσιας χρηματοδότησης για την δημιουργία Τεχνοβλαστών. Οι γενικοί τομείς που αφορούν τις εταιρείες που χρηματοδοτήθηκαν είναι οι εξής: Παραγωγή Ενέργειας, Ηλεκτρονική, Ιατρική Τεχνολογία, Πληροφορική, Φαρμακευτική Τεχνολογία, Βιοτεχνολογία, Εκπαιδευτική Τεχνολογία, κ.α.

Η δεύτερη φάση περιελάμβανε την εκκίνηση της επένδυσης και την έναρξη των δραστηριοτήτων και αφορούσε στην υλοποίηση της επιχειρηματικής επένδυσης, μέσω της χρηματοδότησης των επενδυτικών σχεδίων. Η είσοδος σε αυτή προϋποθέτει ότι οι ερευνητικοί φορείς είχαν τεκμηριώσει την τεχνική και εμπορική βιωσιμότητα του προϊόντος ή της υπηρεσίας από το επιχειρηματικό σχέδιο και είχε εξευρεθεί ιδιώτης χρηματοδότης. Στη δεύτερη φάση μπόρεσαν να εισέλθουν φορείς που είχαν ολοκληρώσει την πρώτη φάση καθώς η συγκεκριμένη φάση αποτελούσε λειτουργική συνέχεια τις προετοιμασίας των υποψήφιων υπό σύσταση επιχειρήσεων που χρηματοδοτήθηκαν στην Φάση Α. Εκτός από τους παραπάνω, δικαίωμα επιλογής στη δεύτερη φάση είχαν και φορείς που δεν είχαν ενταχθεί και χρηματοδοτηθεί από αυτή αλλά ικανοποιούσαν τα κριτήρια εισόδου απευθείας στη δεύτερη φάση για την έναρξη της δραστηριότητας ενός Τεχνοβλαστού.

Στα πλαίσια του προγράμματος ΠΡΑΞΕ Β', Τεχνοβλαστός ορίζεται η επιχείρηση που συστήνεται με σκοπό την αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων και τεχνογνωσίας που παρήχθησαν από Δημόσιους Οργανισμούς Παραγωγής Γνώσης στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό ή και από Ερευνητές σε Δημόσιο Οργανισμό Παραγωγής Γνώσης στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό.

Η δεύτερη φάση υλοποιήθηκε μέσω τριών κύκλων ανοιχτής προκήρυξης και χρηματοδότησε τις εταιρείες Τεχνοβλαστούς, για τα πρώτα τρία χρόνια της ανάπτυξής τους. Δικαίωμα χρηματοδότησης και υποβολής προτάσεων είχαν επιχειρήσεις - Τεχνοβλαστοί συσταθείσες από τις 1-1-2004 και εντεύθεν, ή υπό ίδρυση από:

- Δημόσιους Οργανισμούς Παραγωγής Γνώσης, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό όπως Α.Ε.Ι. (Πανεπιστήμια και Τ.Ε.Ι.), Ερευνητικά Κέντρα και αυτοτελή ινστιτούτα, τεχνολογικοί και ερευνητικοί φορείς της ΓΓΕΤ και εταιρίες διαχείρισης της περιουσίας ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Σημειώνεται πως οι Δημόσιοι

Οργανισμοί Παραγωγής Γνώσης είχαν το δικαίωμα να συμμετέχουν με ποσοστό μικρότερο του 50% στο Μετοχικό Κεφάλαιο των Τεχνοβλαστών.

- Ερευνητές που παρήγαγαν ερευνητικά αποτελέσματα ή και απέκτησαν τεχνογνωσία εντός Δημόσιων Οργανισμών Παραγωγής Γνώσης στην Ελλάδα ή και στο εξωτερικό.
- Ερευνητές που ολοκλήρωσαν έργο στο πλαίσιο της Δράσης ΠΡΑΞΕ-Φάση Α'. Σε περίπτωση υποβολής πρότασης σαν αποτέλεσμα έργου που είχε ενταχθεί στην Δράση ΠΡΑΞΕ – Φάση Α', και που είχε παραληφθεί από την ΓΓΕΤ, αυτό θα πρέπει να είναι ολοκληρωμένο ως προς το φυσικό αντικείμενο και τις υποχρεώσεις των δικαιούχων όπως προκύπτει από το σχετικό αρχείο του έργου που τηρεί η ΓΓΕΤ.

Η ενίσχυση μέσω του Προγράμματος είχε την μορφή επιχορήγησης προς την εταιρεία – Τεχνοβλαστό και όλες οι σχετικές δαπάνες - παγίων, συμβουλευτικών υπηρεσιών και τα λειτουργικά έξοδα – έπρεπε να είναι συνδεδεμένες με τις προβλεπόμενες δραστηριότητες υλοποίησης του έργου και με τα τελικά παραδοτέα της πρότασης για τα τρία πρώτα χρόνια της λειτουργίας τους. Συγκεκριμένα οι επιλέξιμες δαπάνες αφορούσαν τις ακόλουθες τρεις κύριες κατηγορίες:

- Αρχικές επενδύσεις
- παροχή εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών εξαιρετικού χαρακτήρα
- γενικές δαπάνες εκκίνησης της επένδυσης

Αναφορικά με τη διάρκεια των έργων, από τους οδηγούς εφαρμογής προκύπτει πως δεν ήταν σταθερή για όλους τους κύκλους προκήρυξης. Πιο συγκεκριμένα η διάρκεια ενίσχυσης των επενδυτικών σχεδίων για τον

- 1^{ο} κύκλο: δεν μπορούσε να ξεπερνά τους 36 μήνες.
- 2^{ο} κύκλο: δεν προβλεπόταν να είναι μεγαλύτερη των 30 μηνών και να εκτείνεται πέραν της 30/6/2008
- 3^{ο} κύκλο: δεν μπορούσε να είναι μεγαλύτερη των 22 μηνών από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων και δεν δύναται να εκτείνεται πέραν της 30/8/2008.

Το πρόγραμμα ΠΡΑΞΕ Β' αποτελεί ένα ιδιαίτερα καινοτόμο πρόγραμμα τόσο όσον αφορά τον κύριο σκοπό του όσο και όσον αφορά το σχεδιασμό του. Ειδικότερα, η ιδιαιτερότητα της δράσης στηρίζεται στη σημαντική συνεισφορά της στην αλλαγή της νοοτροπίας της

ελληνικής ερευνητικής κοινότητας σε σχέση με την εμπορική αξιοποίηση των ερευνητικών της αποτελεσμάτων και κατ' επέκταση στο να γίνει κατανοητό το γεγονός ότι, όταν τα ερευνητικά αποτελέσματα αξιοποιούνται εμπορικά και δεν περιορίζονται στα πλαίσια των ερευνητικών κέντρων και των πανεπιστημιακών ή πολυτεχνικών ιδρυμάτων, μπορούν να έχουν σημαντική θετική επίδραση στο σύνολο της κοινωνίας και της οικονομίας.

Σύγκριση του ΠΡΑΞΕ με εθνικές και ευρωπαϊκές πρακτικές

Δράσεις παρόμοιου ύφους με το πρόγραμμα του ΠΡΑΞΕ υλοποιήθηκαν και συνεχίζουν να είναι ενεργά τόσο στην Ελλάδα όσο και στα πλαίσια των προγραμμάτων της ευρωπαϊκής κοινότητας.

Πιο συγκεκριμένα, σε εθνικό επίπεδο και στην προγραμματική περίοδο που ακολούθησε το Γ' ΚΠΣ, δηλαδή αυτή του ΕΣΠΑ 2007-13 υλοποιήθηκε το πρόγραμμα με τίτλο ''Δημιουργία - υποστήριξη νέων καινοτόμων επιχειρήσεων, κυρίως υψηλής έντασης γνώσης (Spin-off και Spin-out). Η συγκεκριμένη δράση μπορεί να θεωρηθεί ως η συνέχεια του ΠΡΑΞΕ καθώς είχε ως στόχο την εφαρμογή καινοτόμων επενδυτικών σχεδίων για τη δημιουργία νέων ή την επέκταση υφιστάμενων επιχειρήσεων, με τελικό στόχο την παραγωγή/εφαρμογή πρωτοποριακών προϊόντων, υπηρεσιών και διεργασιών υψηλής προστιθέμενης αξίας και έντασης γνώσης τα οποία μπορεί να προέρχονται και από ερευνητικά αποτελέσματα Δημοσίων Οργανισμών Παραγωγής Γνώσης.

Αν και ο απώτερος στόχος και των δύο δράσεων είναι παρόμοιος η διαφορά τους έγκειται στο γεγονός πως η δράση Spin-off / Spin-out δεν απευθυνόταν μόνο σε εταιρίες-Τεχνοβλαστούς που αξιοποιούν ερευνητικά αποτελέσματα Ακαδημαϊκών και Ερευνητικών Ιδρυμάτων (Spin-off) αλλά και επιχειρήσεις (Spin-out). Έτσι, επιλεξιμότητα στο πρόγραμμα δόθηκε και σε τμήματα επιχειρήσεων που δύναται να ανεξαρτητοποιηθούν υπό τη μορφή νέας επιχείρησης παίρνοντας υπό τον έλεγχό τους μέρος των υποδομών, των πνευματικών δικαιωμάτων, της τεχνογνωσίας και των υπαρχόντων προϊόντων της επιχείρησης προέλευσής τους.

Επιπλέον, επισημαίνεται πως σε αντίθεση με το ΠΡΑΞΕ, η δράση Spin-off / Spin-out δεν συμπεριλάμβανε την πρώτη φάση δηλαδή το στάδιο προετοιμασίας της επένδυσης.

Συνεπώς, θα μπορούσε να επανασχεδιαστεί ένα νέο πρόγραμμα που θα συμπεριλάμβανε ως αρχικό στάδιο την πρώτη φάση του ΠΡΑΞΕ η οποία θα απευθυνόταν όχι μόνο σε δημόσιους αλλά και σε ιδιωτικούς φορείς. Έπειτα, ο σχεδιασμός του προγράμματος θα μπορούσε να προβλέπει μια δράση όπως το Spin-off / Spin-out η οποία να καλύπτει την ανάγκη όλων των φορέων λαμβάνοντας υπόψη πως μια προκήρυξη, όπως το Spin-off / Spin-out, είχε το πλεονέκτημα να συμπεριελάμβανε στην προκήρυξή του δύο καθεστώτα κρατικών ενισχύσεων, τόσο αναφορικά με το κομμάτι της Ε&ΤΑ όσο και με αυτό των παραγωγικών επενδύσεων, ώστε να δίνεται η δυνατότητα στους συμμετέχοντες να έχουν ένα πιο ευέλικτο σύστημα κρατικών ενισχύσεων που κατά περίπτωση δύναται να έχει υψηλότερα ποσοστά ενίσχυσης.

Στον ευρωπαϊκό χώρο, ο θεσμός των Spin-Off Εταιριών αποτελεί από το 2002 μία από τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στους ευρωπαϊκούς ερευνητικούς οργανισμούς παροτρύνοντάς τους να επωφεληθούν από τα πλεονεκτήματα ίδρυσης μιας εταιρίας-Τεχνοβλαστού αξιοποιώντας τα ερευνητικά τους αποτελέσματα και ακολουθώντας κάποιες από τις καλές πρακτικές που ακολουθούνται τόσο στον ευρωπαϊκό χώρο όσο και σε επίπεδο των ΗΠΑ, όπου ο θεσμός των Spin-Off κρίνεται ιδιαίτερα εξελιγμένος και με μεγαλύτερη ευελιξία .

Σήμερα στα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συγκεκριμένα του Ορίζοντα 2020 (Horizon 2020) εντάσσεται το πρόγραμμα του SME Instrument, ένα εργαλείο που οι δύο πρώτες του φάσεις είναι αρκετά κοντά με αυτές του ΠΡΑΞΕ χωρίς όμως τον περιορισμό της εκμετάλλευσης ερευνητικών αποτελεσμάτων από Δημόσια Ιδρύματα. Το SME Instrument προσφέρει ενισχύσεις σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις για την εκμετάλλευση καινοτόμων ιδεών και αποτελεσμάτων έρευνας τόσο επιχειρήσεων ερευνητών και ερευνητικών φορέων όσο και των υπολοίπων μικρομεσαίων επιχειρήσεων που δύναται να έχουν σημαντική επίδραση σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο. Σημειώνεται ότι το SME Instrument χρηματοδοτεί προτάσεις για έργα καινοτομίας που χαρακτηρίζονται από υψηλό δείκτη τεχνολογικής ετοιμότητας (Technology Readiness Level, τουλάχιστον 6), η υλοποίηση των οποίων εκτιμάται ότι θα οδηγήσει σε υψηλής προστιθέμενης αξίας καινοτόμα προϊόντα ή υπηρεσίες.

Στη Φάση 1 του ευρωπαϊκού προγράμματος υποβάλλεται ένα συνοπτικό «Επιχειρηματικό Πλάνο» το οποίο τεκμηριώνει τον αξιοσημείωτα καινοτομικό χαρακτήρα της ιδέας, καθώς

και την τεχνολογική, πρακτική και οικονομική βιωσιμότητα της υλοποίησής της. Όπως και στο ΠΡΑΞΕ, η υλοποίηση της Φάσης 1 είναι προαιρετική και ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ενταχθεί απευθείας στη Φάση 2.

Συνεχίζοντας, η Φάση 2 του SME Instrument συμπεριλαμβάνει τη χρηματοδότηση της υλοποίησης του επιχειρηματικού πλάνου και μπορεί να παραλληλιστεί με τη Φάση Β του ΠΡΑΞΕ, μιας που και οι δύο συνίστανται σε ένα πλήρες και εκτενές Επιχειρηματικό Πλάνο που καταλήγει σε ένα εμπορικά αξιοποιήσιμο προϊόν/ υπηρεσία και συμπεριλαμβάνει πληροφορίες αναφορικά με τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη των καινοτόμων προϊόντων/υπηρεσιών στο επίπεδο που απαιτείται για τη διάθεσή τους στην αγορά.

Μεθοδολογία

Στην παρούσα έκθεση αποτίμησης χρησιμοποιήθηκε ένα μεγάλο εύρος εργαλείων αξιολόγησης τα οποία επιλέχθηκαν με γνώμονα την επιστημονική ορθότητα και καταλληλότητά τους για τις υπό- αξιολόγηση δράσεις. Τα βασικά μεθοδολογικά βήματα που ακολουθήθηκαν ήταν τα εξής:

1. Βιβλιογραφική Έρευνα
2. Συλλογή Δεδομένων
3. Επεξεργασία δεδομένων
4. Επιβεβαίωση στοιχείων
5. Συνεντεύξεις με στελέχη της ΓΓΕΤ
6. Δημιουργία ερωτηματολογίων - Πιλοτικός έλεγχος
7. Έρευνα πεδίου
8. Υλοποίηση περιπτωσιολογικών μελετών (case studies)
9. Διενέργεια Ομάδων Εστίασης (Focus Groups)

Στατιστικά στοιχεία του Προγράμματος

Ο προϋπολογισμός του ΠΡΑΞΕ Β' για την περίοδο 2002-2006 έφτανε στα 76,5 εκατ. € και η ιδιωτική συμμετοχή είχε τοποθετηθεί έως 53%. Στους 3 κύκλους αξιολόγησης της Β' Φάσης του προγράμματος ΠΡΑΞΕ εγκρίθηκαν προς τελική χρηματοδότηση 35 προτάσεις για την δημιουργία Spin-Off εταιρείας. Ο συνολικός προϋπολογισμός για την λειτουργία των Spin-Off εταιρειών, των οποίων τα επενδυτικά έργα εγκρίθηκαν προς υλοποίηση, ανέρχεται περίπου στα 45 εκατομμύρια ευρώ, ενώ η Δημόσια Δαπάνη φτάνει στα 20 εκατομμύρια ευρώ.

Στο διάγραμμα παρακάτω φαίνονται τα ποσά που αντιστοιχούν στον προϋπολογισμό και τη δημόσια δαπάνη αναφορικά με τον κάθε κύκλο. Όπως απεικονίζεται η πλειοψηφία των προτάσεων που εγκρίθηκαν κατατέθηκε κατά τη διάρκεια των προκηρύξεων των δύο πρώτων κύκλων του προγράμματος με το συνολικό προϋπολογισμό τους να αντιστοιχεί στα 40 εκατ. € και τη δημόσια δαπάνη να ανέρχεται στο 50%.

Στο πλαίσιο των 3 κύκλων εφαρμογής της Δράσης εγκρίθηκαν για χρηματοδότηση 35 εγχειρήματα ίδρυσης Τεχνοβλαστών, εκ των οποίων ολοκληρώθηκαν τα 33. Ο μέσος προϋπολογισμός του συνόλου των εγκεκριμένων προτάσεων κυμαινόταν μεταξύ των 500.000€ και 2.000.000€ με την πλειοψηφία αυτών να εντάσσονται στην κατηγορία με

προϋπολογισμό μεταξύ του 1.000.000€ και 1.500.000€. Το συγκεκριμένο εύρος κατανομής του προϋπολογισμού, κρίνεται από τους αξιολογητές, ως επαρκές για τις σύνηθες ανάγκες χρηματοδότησης μιας start-up εταιρίας ισχυρής τεχνολογικής βάσης στην Ελλάδα.

Το ποσοστό επιχορήγησης ισούται με 50% για την πλειονότητα των επενδυτικών έργων και είναι σύμφωνο με τον αρχικό σχεδιασμό του προγράμματος λαμβάνοντας υπόψη τα εξής: α) το γεγονός πως το συνολικό ποσό της επιχορήγησης σε μια μεμονωμένη επιχείρηση – Τεχνοβλαστό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1.000.000 € και β) το μικρό αριθμό των προτάσεων, τρεις στο σύνολο, που κατατέθηκαν και ο προϋπολογισμός τους υπερβαίνει τα 2.000.000€.

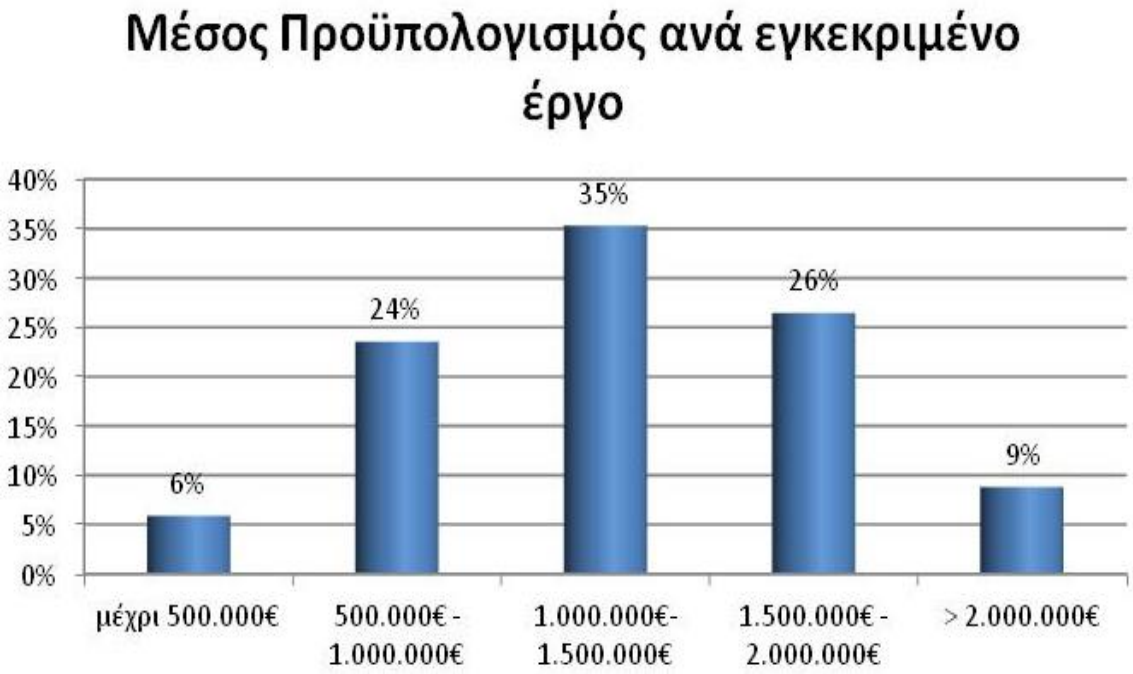

Οι δαπάνες που καλύφθηκαν από τη χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων των εταιριών – Τεχνοβλαστών στα πλαίσια του προγράμματος αφορούσαν: α) αγορά υλικών υποδομών (εξοπλισμός, μέσα, κτίρια, γη), β) αγορά άυλων στοιχείων ενεργητικού (δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, τεχνογνωσίας, μεταφορά τεχνολογίας), γ) παροχή εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών εξαιρετικού χαρακτήρα, δ) κάλυψη γενικών δαπανών εκκίνησης της επένδυσης.

Όπως προαναφέρθηκε και όπως παριστάνεται στο παρακάτω γράφημα, η πλειοψηφία των προτάσεων που εγκρίθηκαν κατατέθηκε κατά τη διάρκεια των προκηρύξεων των δύο πρώτων κύκλων του προγράμματος, 15 και 16 αντίστοιχα, έναντι 4 που χρηματοδοτήθηκαν κατά τον τρίτο κύκλο της δράσης.

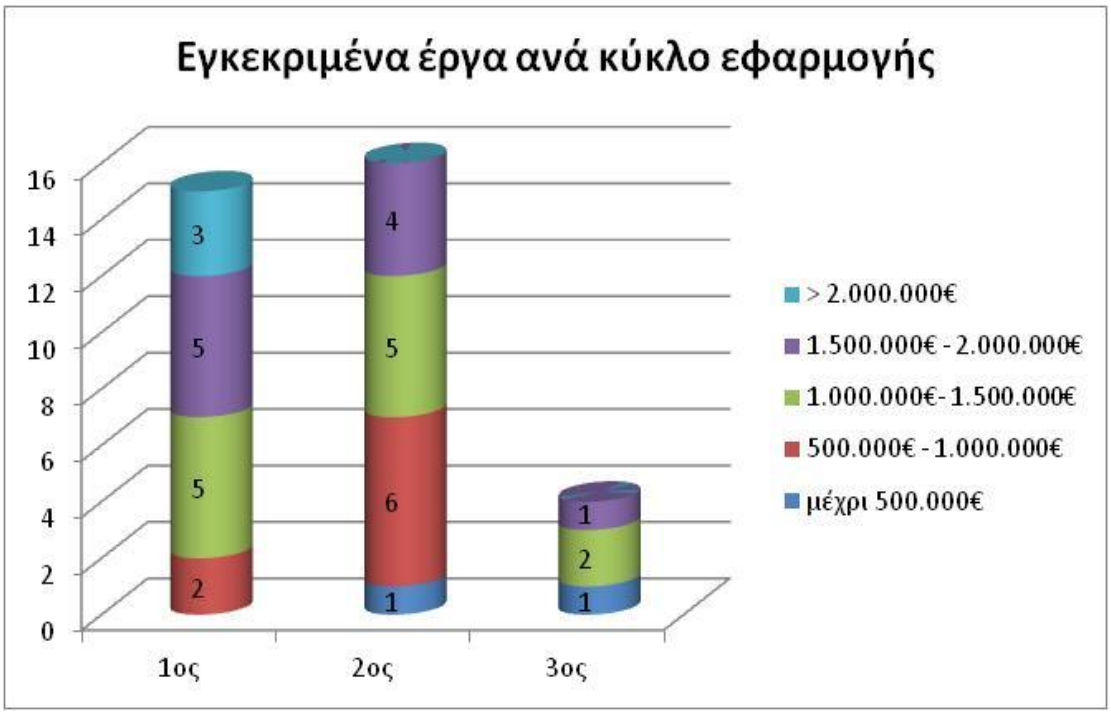

Ανάμεσα στους δημόσιους οργανισμούς παροχής γνώσης που συνέβαλλαν στην υλοποίηση της δράσης και τη δημιουργία νέων Spin-off επιχειρήσεων περιλαμβάνονται δημόσια ερευνητικά και τεχνολογικά κέντρα, δημόσια αυτοτελή ινστιτούτα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Δημόσιοι Οργανισμοί Παραγωγής Γνώσης που συμμετείχαν στη δεύτερη φάση του προγράμματος του ΠΡΑΞΕ αποτελούν ενδεικτικά: το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΤΕ), το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ), το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος, το Πανεπιστήμιο της Πάτρας, το Ερευνητικό Κέντρο Αθηνά, το Ινστιτούτο Επεξεργασίας Λόγου- ΙΕΛ, το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το Πανεπιστήμιο της Κρήτης, το Ερευνητικό Κέντρο «Γ. Παπανικολάου» ΠΑΟΝΑ «Άγιος Σάββας» και το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας κ.α.

Αναφορικά με τη γεωγραφική κατανομή των προτάσεων ανά περιφέρεια, ως δυναμικότερη περιφέρεια με βάση το πλήθος των spin-off παρουσιάζεται η Περιφέρεια της Αττικής με το ποσοστό των έργων που εντάσσονται σε αυτή να ισούται με 66%. Ακολουθούν οι Περιφέρειες της Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας με ποσοστό 14% αντίστοιχα, έπειτα η Περιφέρεια της Κρήτης, κυρίως λόγω της παρουσίας του ΙΤΕ, και μετά αυτή της Ηπείρου.

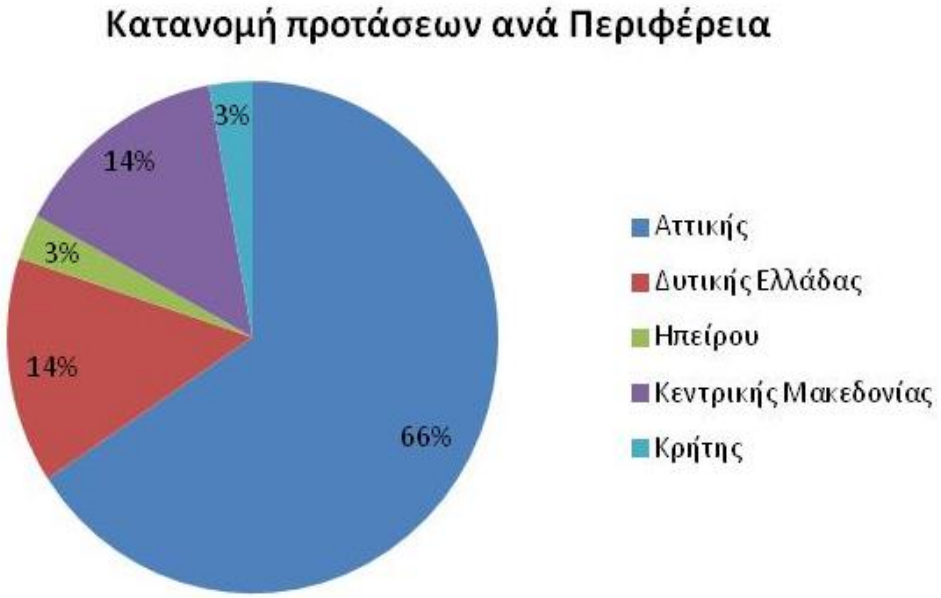

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η δράση του ΠΡΑΞΕ Β' προκηρύχτηκε χωρίς κάποια κλαδική διάσταση έχοντας ως επιλέξιμους φορείς ενδιαφερόμενους από όλους τους τομείς, υπήρχαν αρκετοί κλάδοι της αγοράς στους οποίους κατανεμήθηκαν οι δημιουργηθέντες Τεχνοβλαστοί. Σ' αυτό το σημείο κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί ότι το Μέτρο 4.1 δεν εφαρμόζεται στους τομείς της γεωργίας, της αλιείας, του άνθρακα σιδήρου και χάλυβα, της ναυτιλίας, των συνθετικών ινών και των αυτοκινήτων οχημάτων σύμφωνα με τις διατάξεις που ορίζει το καθεστώς ενισχύσεων (Ν.412/2002) που διέπει τη Δράση ΠΡΑΞΕ- Φάση Β' αναφορικά με τις επιχειρήσεις έντασης γνώσης στην Ελλάδα.

Στο παρακάτω γράφημα εμφανίζονται οι τομείς στους οποίους ανήκουν οι spin-off επιχειρήσεις, καθώς και το ποσοστό συμμετοχής των εγκεκριμένων έργων της δράσης, ανάλογα με τον κλάδο αγοράς στο οποίο ανήκουν.

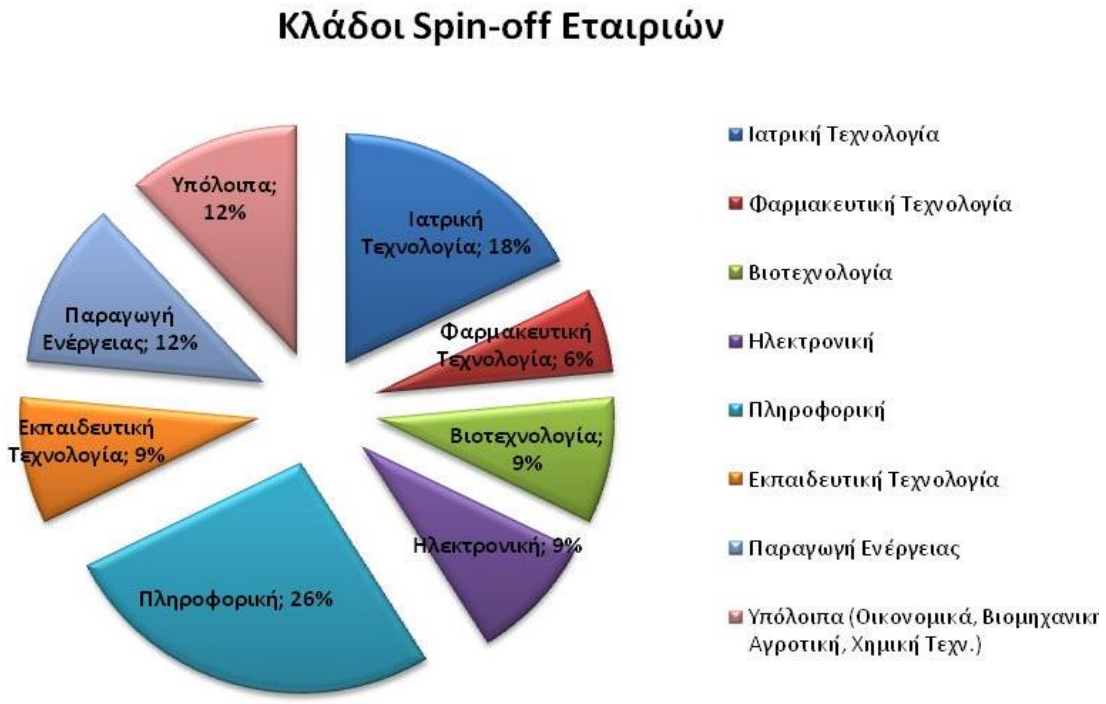

Αναλυτικότερα, οι περισσότερες από τις επιχειρήσεις – Τεχνοβλαστούς – που εντάχθηκαν στη δράση δραστηριοποιούνται σε κλάδους υψηλής τεχνολογικής έντασης και έντασης γνώσης. Επιπρόσθετα, το 32,5% των επιχειρήσεων αυτών δραστηριοποιείται στη μεταποίηση ενώ το 61,8% στις υπηρεσίες. Όπως απεικονίζεται, η πλειοψηφία των spin-off εταιριών, 9 στον αριθμό, που ιδρύθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια της δράσης εντάσσονται στον κλάδο της Πληροφορικής. Ακολουθούν, ο κλάδος της Ιατρικής Τεχνολογίας, με ποσοστό 18%, που περιλαμβάνει συναφείς δραστηριότητες όπως η κατασκευή ιατρικών οργάνων και οργάνων ακριβείας και ο τομέας της Παραγωγής Ενέργειας στον οποίο ανήκουν 4 επιχειρήσεις. Συνεχίζοντας, στους κλάδους της Βιοτεχνολογίας, της Ηλεκτρονικής και της Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας όπου ανήκουν ισάριθμες επιχειρήσεις – Τεχνοβλαστοί - που αντιστοιχούν στο 9% του συνόλου. Τέλος, οι υπόλοιπες εταιρίες ανήκουν στους τομείς της Φαρμακευτικής Τεχνολογίας, των Οικονομικών, της Βιομηχανίας, της Αγροτικής και Χημικής Τεχνολογίας.

Συμπεράσματα ανά θέμα υπό εξέταση

Στο πλαίσιο της Δράσης «Τεχνοβλαστοί ΠΡΑΞΕ» δημιουργήθηκαν Ερευνητικές Μονάδες για την προτυποποίηση και την εμπορική εκμετάλλευση ερευνητικών αποτελεσμάτων (spin-off). Η δράση αυτή κάλυπτε δραστηριότητες υψηλού ρίσκου λαμβάνοντας υπόψη πως το αντικείμενο δραστηριότητας των νεοϊδρυόμενων εταιριών αποτέλεσε η κάλυψη αναγκών της αγοράς μέσω της εμπορευματοποίησης αποτελεσμάτων της έρευνας. Είναι λογικό πως η δημιουργία εταιριών που η ιδέα τους δεν είχε την ευκαιρία να δοκιμαστεί πρακτικά στον στίβο του επιχειρείν μεγιστοποιεί τον κίνδυνο του εγχειρήματός τους, καθώς δεν υπήρχε εκ των προτέρων ο επιπλέον χρόνος, ώστε οι ιδέες αυτές να ωριμάσουν και έπειτα να ξεκινήσει η εμπορική υλοποίηση τους. Συνεπώς, οι δραστηριότητες των Τεχνοβλαστών, υψηλού ρίσκου όπως χαρακτηρίζονται, δύσκολα μπορούν να καλυφθούν από τον ιδιωτικό τομέα. Αυτό είναι κάτι που δικαιολογεί την ανάγκη ύπαρξης της δράσης ΠΡΑΞΕ Β', καθώς κρίθηκε απαραίτητη, ώστε να δοθεί ώθηση στην ελληνική οικονομία και ταυτόχρονα να βοηθηθεί η παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Επιπρόσθετα, μέσω του προγράμματος ΠΡΑΞΕ επιτεύχθηκε η κινητοποίηση της ερευνητικής κοινότητας για αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας και η ίδρυση spin-off επιχειρήσεων ενώ τέθηκαν και οι βάσεις για τη δημιουργία σχημάτων, ικανών να δώσουν ώθηση και να δημιουργήσουν ευκαιρίες στο ερευνητικό δυναμικό της χώρας ώστε να υλοποιηθούν τεχνολογικά projects, που αξιοποιούν εμπορικά τα αποτελέσματα της έρευνας. Κατόπιν της αξιολόγησης, γίνεται αντιληπτό πως η δράση κατάφερε να αντιμετωπίσει ως ένα βαθμό, για πρώτη φορά στην εποχή της, το πρόβλημα της έλλειψης ιδιωτικής χρηματοδότησης των νέων spin-off επιχειρήσεων και της έλλειψης επιχειρηματικότητας των ερευνητών και των νέων αποφοίτων μεταπτυχιακού και διδακτορικού επιπέδου που παράγουν ερευνητικό έργο εντός των Δημόσιων Οργανισμών Παραγωγής Γνώσης.

Η δράση υλοποιήθηκε σε μία εποχή που ήταν δύσκολο να βρεθεί ιδιωτική χρηματοδότηση από θεσμικούς φορείς (Π.χ. Venture Capital Funds, Business Angels) μιας που τότε τα επενδυτικά κεφάλαια ήταν περισσότερο προσανατολισμένα σε εμπορικές εταιρίες, όπως αυτές του κλάδου των τροφίμων, δίχως να υπάρχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον επενδύσεων σε εταιρίες σε πρώιμα επίπεδα ανάπτυξης (early stage) που ανήκουν στην κατηγορία των

Τεχνοβλαστών. Το πλήθος των εταιριών που συστάθηκαν στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2000 - 2008, δηλαδή κατά τη συνολική περίοδο υλοποίησης του προγράμματος ΠΡΑΞΕ, καταδεικνύει τη συνεισφορά της δημόσιας χρηματοδότησης για την δημιουργία Τεχνοβλαστών. Στον πίνακα του παραρτήματος Α υπάρχει περιληπτικά η περιγραφή έργου της κάθε εταιρίας – Τεχνοβλαστού που δημιουργήθηκε στα πλαίσια της δεύτερης φάσης του προγράμματος και ανά κύκλο προκήρυξης.

Στη συνέχεια της παρούσας έρευνας αποτίμησης γίνεται η προσπάθεια εξέτασης επιμέρους σημείων της δεύτερης φάσης του προγράμματος ΠΡΑΞΕ. Η πρώτη ενότητα που ακολουθεί αναφέρεται στη συνάφεια της δράσης του ΠΡΑΞΕ σε σχέση με το Μέτρο και τον Άξονα Προτεραιότητας που εντάσσεται η δράση, όπως επίσης και ευρύτερα με το πλαίσιο του ΕΠΑΝ και γενικότερα τον τομέα Έρευνας και Τεχνολογίας και τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές. Ακολουθούν οι ενότητες που σχετίζονται με επιμέρους θέματα αποτίμησης της δράσης και σχετίζονται τόσο με ζητήματα σχεδιασμού όσο και υλοποίησης, καθώς και καταγραφής των επιπτώσεων που μπορεί να είχε το πρόγραμμα στο Εθνικό Σύστημα Καινοτομίας, στην Ελληνική Κοινωνία και Οικονομία γενικότερα.

Τέλος, επισημαίνεται πως η ανάλυση και τα στατιστικά στοιχεία που ενσωματώνονται σε διάφορα σημεία των υποενοτήτων και ακολουθούν στη συνέχεια της παρούσας έκθεσης αποτίμησης, βασίζονται στις απαντήσεις 24 συνολικά φορέων που αποκρίθηκαν στην έρευνα. Βάσει των όσων προαναφέρθηκαν στην προηγούμενη ενότητα του πλαισίου αποτίμησης, 20 είναι οι φορείς που αποκρίθηκαν συμπληρώνοντας τα ερωτηματολόγια της αποτίμησης της δράσης, ενώ οι εναπομείναντες 4 φορείς συμμετείχαν μέσω τηλεφωνικών συνεντεύξεων απαντώντας σε μερικές μόνο από τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου.

Συνάφεια της δράσης

Για την αξιολόγηση της συνάφειας της δράσης του ΠΡΑΞΕ Β' ακολουθήθηκε μια εκτενής συνθετική θεώρηση της συνοχής της Δράσης 4.1.1Β βάσει της ανάλυσης top down και bottom up. Πιο συγκεκριμένα, η καταλληλόλητα και επικαιρότητα της στρατηγικής της δράσης αξιολογήθηκε σύμφωνα με τους επιμέρους στόχους:

- Του Μέτρου 4.1
- Του Άξονα Προτεραιότητας 4

- Του ΕΠΑΝ και της επιμέρους στοχοθεσίας του για τον τομέα της Έρευνας και Τεχνολογίας, στον οποίο ανήκει η δράση 4.1.1Β
- Τις πολιτικές εθνικού & ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος

Παρακάτω ακολουθεί μια συνοπτική περιγραφή του γενικότερου πλαισίου του ΕΠΑΝ, των πολιτικών του για τον τομέα Έρευνας και Τεχνολογίας καθώς και του Άξονα Προτεραιότητας 4 και του επιμέρους Μέτρου 4.1, που εξυπηρετούν την ανάλυση που ακολουθεί σχετικά με την αξιολόγηση της συνοχής της Δράσης 4.1.1Β .

ΕΠΑΝ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Ανταγωνιστικότητα" (ΕΠΑΝ) του Υπουργείου Ανάπτυξης εντάσσεται στο Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Γ' ΚΠΣ) 2000-2006 και περιλαμβάνει μια δέσμη δράσεων και ενισχύσεων που έχουν ως στρατηγικό στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας και την επίτευξη της κοινωνικής και οικονομικής σύγκλισης της χώρας μας με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο επίκεντρο των δράσεων του ΕΠΑΝ και στις στρατηγικές του κατευθύνσεις βρίσκεται η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας σε τομείς όπως οι νέες τεχνολογίες, η απελευθερωμένη αγορά ενέργειας, το περιβάλλον, ο τουρισμός σε ειδικές κατηγορίες πληθυσμού όπως οι νέοι, οι γυναίκες και τα άτομα με ειδικές ανάγκες, αλλά και η χρηματοδότηση δράσεων

εκσυγχρονισμού των επιχειρήσεων και ιδιαίτερα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στη μεταποίηση, στον τουρισμό και στις υπηρεσίες.

Το ΕΠΑΝ αποτελεί τον κεντρικό κορμό της προσπάθειας για την ανάδειξη δραστηριοτήτων της νέας οικονομίας στην Ελλάδα. Το πρόγραμμα αρθρώνεται σε 9 άξονες προτεραιότητας και 42 μέτρα στα οποία εντάσσονται δράσεις που αποτελούν εφαρμογή των αντίστοιχων πολιτικών στους τομείς παρέμβασης του προγράμματος.

ΕΠΑΝ - Ε&ΤΑ

Η μεγάλη διαφοροποίηση του ΕΠΑΝ έναντι των προηγούμενων παρεμβάσεων (ΕΠΕΤ Ι-ΙΙ) είναι η ένταξη των δράσεων που αφορούν την Ε&ΤΑ υπό την ομπρέλα ενός ενιαίου προγράμματος για τον χώρο του παραγωγικού τομέα, με στόχο τον καλύτερο συντονισμό των ενεργειών αλλά και τη δημιουργία ευρύτερων συνεργιών από τη δράση των εμπλεκόμενων φορέων.

Ο σχεδιασμός των δράσεων του ΕΠΑΝ στην Έρευνα και Τεχνολογία, στο πλαίσιο της γενικής στρατηγικής του για ενίσχυση της ποιοτικά προσανατολισμένης ανταγωνιστικότητας, εστιάζεται στους επιμέρους στρατηγικούς στόχους που είναι, η ενθάρρυνση της δημιουργίας νέων επιχειρηματικών μονάδων σε τομείς έντασης γνώσης μέσω της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της έρευνας των ερευνητικών φορέων και η ενίσχυση υφιστάμενων ή νέων δικτύων ερευνητικών και τεχνολογικών δραστηριοτήτων που δημιουργούν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Για την εξυπηρέτηση των απώτερων στρατηγικών στόχων του ΕΠΑΝ είχαν τεθεί οι παρακάτω προτεραιότητες πολιτικής στον τομέα της Έρευνας και Τεχνολογίας:

- Δημιουργία νέων δικτύων τεχνολογικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων
- Ενθάρρυνση της εμπορικής αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της έρευνας
- Ενίσχυση των Τεχνολογικών Πάρκων και των Ερευνητικών Κέντρων
- Ενδυνάμωση της συνεισφοράς των επιχειρήσεων στην ερευνητική προσπάθεια
- Συνειδητοποίηση της ευεργετικής και κρίσιμης συνεισφοράς της τεχνολογίας στις οικονομικές επιδόσεις και στην ευημερία.

Ειδικότερα, στόχος των δράσεων που αναπτύχτηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος και της Ε&ΤΑ είναι η δημιουργία νέων εταιρειών, τομέων και δραστηριοτήτων με βάση εφαρμογές πληροφορικής και επικοινωνιών. Ιδιαίτερη έμφαση καταβάλλεται στην κινητοποίηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω της ανάπτυξης των κατάλληλων χρηματοπιστωτικών και θεσμικών μηχανισμών, όπως είναι τα κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου και οι Θερμοκοιτίδες επιχειρήσεων.

Άξονας Προτεραιότητας 4

Ο άξονας προτεραιότητας 4 του ΕΠΑΝ σχετίζεται με την τεχνολογική καινοτομία και έρευνα και η στοχοθεσία του έγκειται στους παρακάτω στόχους:

- Στην εμπορική αξιοποίηση υπαρχόντων ερευνητικών αποτελεσμάτων, από την εκτέλεση ερευνητικών έργων με τη δημιουργία επιχειρηματικής δραστηριότητας έντασης γνώσης (σύσταση εταιρειών Τεχνοβλαστών – spin-off).
- Στην εντατικοποίηση της έρευνας και των δραστηριοτήτων μεταφοράς τεχνολογίας, διάχυσης γνώσης και ουσιαστικής ενημέρωσης στο εσωτερικό των επιχειρήσεων και των δημοσίων ερευνητικών φορέων.
- Στην επέκταση των συνεργασιών με επιχειρηματικούς και ερευνητικούς οργανισμούς στο εξωτερικό και την ένταξη σε διεθνή μόνιμα ή ειδικά δίκτυα συνεργασίας
- Στην υποστήριξη του παραγωγικού τομέα από τους δημόσιους ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς μέσω της παροχής υπηρεσιών και τεχνογνωσίας.
- Στην χρηματοδότηση συνεργασιών μεταξύ παραγωγικών και δημόσιων ερευνητικών φορέων για εκτέλεση έργων μακροχρόνιας εμβέλειας τα οποία θα στοχεύουν στην παραγωγή καινοτόμων προϊόντων/ υπηρεσιών.

Μέτρο 4.1

Το Μέτρο 4.1 «*Υποστήριξη Ερευνητικών Μονάδων για την προτυποποίηση και την εμπορική εκμετάλλευση ερευνητικών αποτελεσμάτων. Εντοπισμός & αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων με δημιουργία νέων επιχειρήσεων τεχνοβλαστών (Spin-off)*» εντάσσεται στον Άξονα Προτεραιότητας 4 και επιδιώκει την ενίσχυση του ελληνικού συστήματος

καινοτομίας με τη δημιουργία και ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην Ελλάδα - τεχνοβλαστοί, που έχουν αντικείμενο την εκμετάλλευση της γνώσης που παράγεται σε ερευνητικά εργαστήρια από άτομα υψηλού επιπέδου τεχνικής και επιστημονικής εκπαίδευσης ή και από ερευνητικούς και εκπαιδευτικούς οργανισμούς, με την συνδρομή ειδικών στην επιχειρηματική λειτουργία καθώς και ιδιωτικών χρηματοδοτικών οργανισμών. Οι ειδικότεροι στόχοι του μέτρου είναι:

- Οικονομική εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης και της τεχνογνωσίας των ερευνητικών κέντρων, ΑΕΙ, ΤΕΙ, τεχνολογικών φορέων και κλαδικών εταιριών βιομηχανικής έρευνας και παραγωγικών φορέων, μέσω της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων.
- Προώθηση της επιχειρηματικότητας στα εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα και αξιοποίηση του επιχειρηματικού ενδιαφέροντος των ερευνητών, μελών ΔΕΠ
- Αύξηση της απασχόλησης, ιδιαίτερα σε τομείς έντασης γνώσης
- Δημιουργία χρηματοδοτικού πλαισίου αρχικής στήριξης των ανωτέρω εταιριών

Η επιτυχία του μέτρου όσον αφορά τους στόχους του, επηρεάζεται από παράγοντες που θέτει το κοινωνικο-οικονομικό πλαίσιο όπως η αναγνώριση των αναγκών της αγοράς, η διαθεσιμότητα χρηματοδότησης, η πολυπλοκότητα των διαδικασιών για την ίδρυση, λειτουργία ή εκκαθάριση των επιχειρήσεων, η μορφή της φορολογίας, η διαθεσιμότητα εκπαιδευμένου προσωπικού και τεχνικών υπηρεσιών κτλ.

Το Μέτρο 4.1 σχεδιάστηκε για να βοηθήσει να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της έλλειψης ιδιωτικής χρηματοδότησης των νέων επιχειρήσεων καινοτομίας και της έλλειψης επιχειρηματικότητας των ερευνητών και νέων αποφοίτων μεταπτυχιακού και διδακτορικού επιπέδου που παράγουν ερευνητικό έργο εντός των Δημόσιων Οργανισμών Παραγωγής Γνώσης.

Συνάφεια Δράσης 4.1.1Β με το Μέτρο 4.1

Το Μέτρο 4.1 περιλαμβάνει τη Δράση 4.1.1 – που αποτελείται από το Πρόγραμμα «ΠΡΑΞΕ». Το συνολικό πρόγραμμα ΠΡΑΞΕ, όπως προαναφέρθηκε, διαχωριζόταν σε δύο φάσεις που περιλάμβαναν τις δραστηριότητες προετοιμασίας της επένδυσης (κεφάλαιο σποράς) - Φάση Α΄ καθώς και τις δραστηριότητες εκκίνησης της επένδυσης και έναρξης παραγωγής - Φάση Β'. Λαμβάνοντας υπόψη πως το Μέτρο 4.1 αποτελείται από μόνο μια δράση και

συγκεκριμένα το Πρόγραμμα «ΠΡΑΞΕ», συνεπάγεται πως ακολούθως υπάρχει απόλυτη συνάφεια μεταξύ των γενικότερων στόχων του μέτρου και της επιμέρους στοχοθεσίας της δράσης.

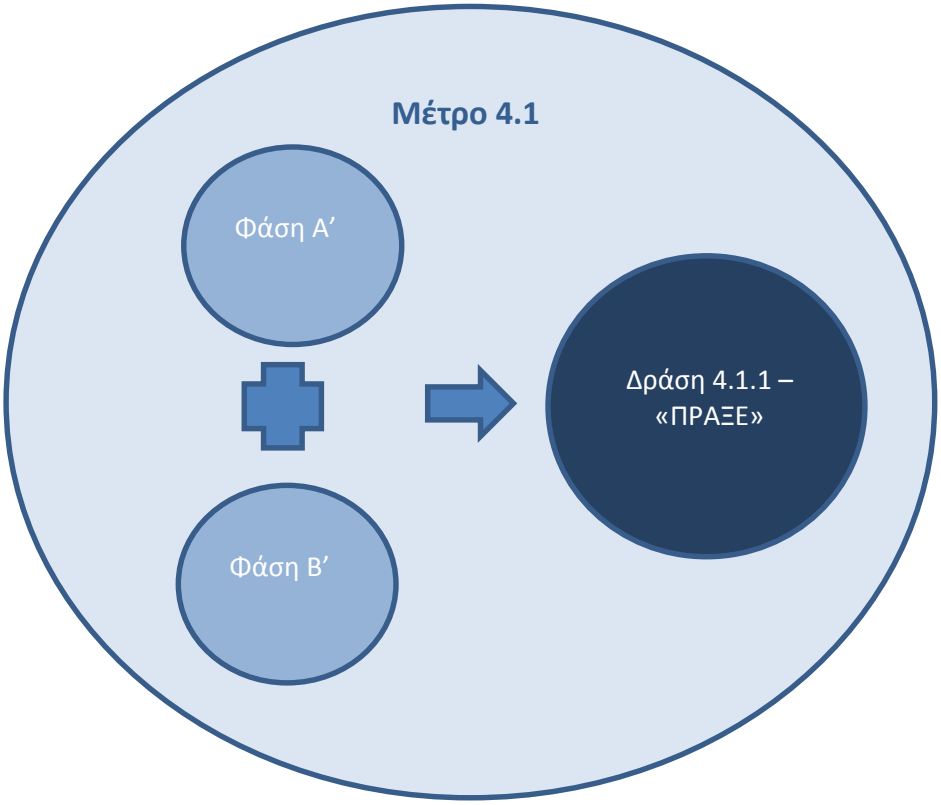

Συνάφεια Δράσης 4.1.1Β με τον Άξονα Προτεραιότητας 4

Οι στόχοι της Δράσης 4.1.1Β και κατ' επέκταση του Μέτρου 4.1, εξυπηρετούν όλους τους επιμέρους στόχους του Άξονα Προτεραιότητας 4 συμπεριλαμβάνοντας το βασικό στόχο σχετικά με την εκμετάλλευση και εμπορική αξιοποίηση υπαρχόντων ερευνητικών αποτελεσμάτων, από την εκτέλεση ερευνητικών έργων, είτε με τη μορφή παροχής υπηρεσιών ή άδειας εκμετάλλευσης, ή με τη δημιουργία επιχειρηματικής δραστηριότητας (σύσταση εταιρίας spin-off). Παράλληλα, το μέτρο συμβάλλει στην ενίσχυση της απασχόλησης του ερευνητικού δυναμικού της χώρας, λόγω της φύσης των έργων που υλοποιούνται σε αυτό. Επίσης, με τη δημιουργία του κατάλληλου χρηματοδοτικού πλαισίου στήριξης εταιριών δίνονται κίνητρα περαιτέρω συνεργασιών μεταξύ παραγωγικών και ερευνητικών φορέων που ενισχύουν την παραγωγή καινοτόμων προϊόντων / υπηρεσιών και προωθούν την επιχειρηματικότητα. Με αυτό τον τρόπο εντατικοποιείται η έρευνα, η διάδοση και η μεταφορά τεχνολογίας και καινοτομίας στο εσωτερικό των επιχειρήσεων Τεχνοβλαστών με τη δυνατότητα επέκτασης και δημιουργίας συνεργασιών με άλλους ενδιαφερόμενους φορείς του εξωτερικού. Ο παρακάτω πίνακας προσδιορίζει τις σχέσεις

συνάφειας μεταξύ της δράσης 4.1.1Β , με αυτές του Άξονα Προτεραιότητας 4 στον οποίο ανήκει.

Στόχοι Άξονα Προτεραιότητας 4					
Δράση	Εκμετάλλευση και εμπορική αξιοποίηση υπαρχόντων ερευνητικών αποτελεσμάτων, από την εκτέλεση ερευνητικών έργων, είτε με τη μορφή παροχής υπηρεσιών ή σύσταση εταιριών spin-off	Εντατικοποίηση της έρευνας και των παρεμφερών δραστηριοτήτων (μεταφορά τεχνολογίας, διάδοση, ενημέρωση κτλ) στο εσωτερικό των επιχειρήσεων ή επιχειρήσεων - δημόσιων ερευνητικών φορέων	Επέκταση των συνεργασιών με επιχειρηματικούς και ερευνητικούς οργανισμούς στο εξωτερικό και η ένταξη σε διεθνή μόνιμα ή ειδικά δίκτυα συνεργασίας	Υποστήριξη του παραγωγικού τομέα από τους δημόσιους ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς μέσω της παροχής υπηρεσιών και τεχνογνωσίας	Χρηματοδότηση συνεργασιών μεταξύ παραγωγικών και ερευνητικών φορέων για εκτέλεση έργων μακροχρόνιας εμβέλειας τα οποία θα στοχεύουν στην παραγωγή καινοτόμων προϊόντων / υπηρεσιών
4.1.1Β	**√**	**√**	**√**	**√**	**√**

Συνάφεια Δράσης 4.1.1Β με το ΕΠΑΝ και τον τομέα Έρευνας και Τεχνολογίας

Περνώντας στην αξιολόγηση της συνάφειας του προγράμματος ΠΡΑΞΕ σε σχέση με τους γενικότερους στόχους που είχαν τεθεί στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα» 2000-2006, γίνεται κατανοητό πως το πρόγραμμα είχε συνάφεια με τους τρεις από τους πέντε επιμέρους στόχους του ΕΠΑΝ στον τομέα της Έρευνας και Τεχνολογίας.

Πιο συγκεκριμένα, όπως απεικονίζεται και στον παρακάτω πίνακα, η Δράση 4.1.1 παρουσιάζει υψηλή συνάφεια με το στόχο του ΕΠΑΝ για την ενθάρρυνση της εμπορικής αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της έρευνας στον τομέα της Έρευνας και Τεχνολογίας. Αυτό συμβαίνει διότι ο εν λόγω στόχος του ΕΠΑΝ ταυτίζεται απόλυτα με τον απώτερο στόχο του ΠΡΑΞΕ Φάση Β', όπως αυτός δηλώνεται στην προκήρυξη της δράσης. Συνεχίζοντας, μέτρια συνοχή της δράσης υπάρχει με δύο από τις υπόλοιπες επιμέρους πολιτικές του ΕΠΑΝ και των πολιτικών Έρευνας και Τεχνολογίας. Αυτές είναι η ενδυνάμωση της συνεισφοράς των επιχειρήσεων στην ερευνητική προσπάθεια και η συνειδητοποίηση της ευεργετικής και κρίσιμης συνεισφοράς της τεχνολογίας στις οικονομικές επιδόσεις και

στην ευημερία, καθώς το ΠΡΑΞΕ Β' προωθεί τη συνεργασία τους με ιδιωτικούς αραγωγικούς φορείς για την παραγωγή απτού οικονομικού αποτελέσματος στοχεύοντας ταυτόχρονα στην αφύπνιση και ενθάρρυνση της ερευνητικής κοινότητας σε σχέση με την εμπορική αξιοποίηση των ερευνητικών τους αποτελεσμάτων και στη δημιουργία σχετικής και κατάλληλης νοοτροπίας. Αναφορικά με τους εναπομείναντες δύο επιμέρους στόχους που προβλέπονται για τον τομέα της Έρευνας και Τεχνολογίας από το ΕΠΑΝ, και συγκεκριμένα τη Δημιουργία Νέων Δικτύων Τεχνολογικών και Ερευνητικών Δραστηριοτήτων και την Ενίσχυση των Τεχνολογικών Πάρκων και των Ερευνητικών Κέντρων, δε διαπιστώνεται κάποιος βαθμός συνάφειας.

	Στόχοι ΕΠΑΝ για τον τομέα της Έρευνας και Τεχνολογίας				
Δράση	Δημιουργία νέων δικτύων τεχνολογικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων	Ενθάρρυνση της εμπορικής αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της έρευνας	Ενίσχυση των τεχνολογικών πάρκων και των ερευνητικών κέντρων	Ενδυνάμωση της συνεισφοράς των επιχειρήσεων στην ερευνητική προσπάθεια	Συνειδητοποίηση της ευεργετικής και κρίσιμης συνεισφοράς της τεχνολογίας στις οικονομικές επιδόσεις και στην ευημερία.
4.1.1Β	-	**Υψηλή**	-	**Μέτρια**	**Μέτρια**

Συνάφεια Δράσης 4.1.1Β με Πολιτικές Εθνικού & Ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος

Σε γενικές γραμμές, η πολιτική της ενίσχυσης της δημιουργίας τεχνοβλαστών θεωρείται ευρύτατα αποδεκτή από την ερευνητική κοινότητα σε διεθνές επίπεδο και επίσης, βρίσκεται σε συνάφεια με τις διεθνείς τάσεις και εξελίξεις στο χώρο της ανάπτυξης των ερευνητικών δραστηριοτήτων, έχοντας συμπληρωματική λειτουργία σε ορισμένες από τις ασκούμενες πολιτικές σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο.

Στην επόμενη Μήτρα εξετάζεται ο βαθμός συμβατότητας της δράσης του ΠΡΑΞΕ με τις πολιτικές τόσο ευρωπαϊκού, όσο και εθνικού ενδιαφέροντος. Όπως φαίνεται η δράση 4.1.1 ευθυγραμμίζεται με την πλειοψηφία των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής - όπως αυτή εκφράζεται κυρίως στις κατευθυντήριες γραμμές για κρατικές ενισχύσεις και περιφερειακές ενισχύσεις.

Βλέποντας τον παραπάνω πίνακα, το ΠΡΑΞΕ Β' στόχευε στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης. Η υψηλή συνάφεια της δράσης με τις παραπάνω κατευθυντήριες γραμμές έγκειται στην κινητοποίηση και ευαισθητοποίηση της ερευνητικής κοινότητας για τη δημιουργία Τεχνοβλαστών μέσω σύμπραξης με ιδιωτικούς

φορείς, έχοντας έτσι πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα στην αύξηση της επιχειρηματικότητας, στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε τομείς τεχνολογιών αιχμής και στη διείσδυση σε νέες αγορές.

Συνθετική θεώρηση της συνοχής της Δράσης 4.1.1 με πολιτικές εθνικού & ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος					
Δράση	Ενίσχυση της Επιχειρηματικότητας	Ενίσχυση της Απασχόλησης	Ισότητα Ευκαιριών	Κοινωνία της Πληροφορίας - ΚτΠ	Προστασία του Περιβάλλοντος
4.1.1Β	**Υψηλή**	**Υψηλή**	-	**Μέτρια**	**Μικρή**

Όσον αφορά τη συνάφεια της πολιτικής σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος και το πρόγραμμα ΠΡΑΞΕ Β', η έντασή της είναι μικρή. Αυτό προκύπτει βάσει του γεγονότος ότι η εν λόγω πολιτική εθνικού & ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος δεν αναφέρεται άμεσα στην προκήρυξη του προγράμματος. Παρόλα αυτά από την όλη φιλοσοφία του ΠΡΑΞΕ Β' μπορεί να προκύψει έμμεσα η συγκεκριμένη περιβαλλοντική διάσταση, καθώς μέσω της εμπορικής αξιοποίησης ερευνητικών αποτελεσμάτων, οδηγούμαστε στην ανάπτυξη νέων εξελιγμένων προϊόντων / υπηρεσιών και της χρήσης καινοτόμων μεθόδων παραγωγής που έχουν να συνεισφέρουν στην προστασία του περιβάλλοντος.

Ο οριζόντιος στόχος της «Κοινωνίας της Πληροφορίας» αποτελεί έναν εξωγενή παράγοντα καθώς η αξιοποίηση των δυνατοτήτων της ΚτΠ εξαρτάται από την υλοποίηση του κάθε ξεχωριστού εγκεκριμένου έργου που υλοποιήθηκε στα πλαίσια της δράσης 4.1.1. Συνεπώς, εκτιμάται πως η δύναμη της συνάφειας του ΠΡΑΞΕ Β' με τη συγκεκριμένη πολιτική εθνικού & ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος είναι μέτρια, λαμβάνοντας υπόψη πως σημαντικός αριθμός των Τεχνοβλαστών που δημιουργήθηκαν στα πλαίσια της δράσης αφορούν στην ανάπτυξη νέων καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών που ανήκουν στον κλάδο της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών, γεγονός που έμμεσα συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων της Κοινωνίας της Πληροφορίας και την ενίσχυσή της.

Βαθμός Ανταπόκρισης

Οι πίνακες που ακολουθούν περιέχουν πληροφορίες αναφορικά με τη δράση του ΠΡΑΞΕ Β' και τον κάθε κύκλο προκήρυξης. Σημειώνεται πως τα στοιχεία που αναγράφονται βασίζονται στις πληροφορίες των οδηγών εφαρμογής των επιμέρους κύκλων προκηρύξεων, καθώς και των δεδομένων που έχουν συλλεχθεί για τον αρχικό δηλωθέντα προϋπολογισμό του κάθε εγκεκριμένου έργου ανά κύκλο προκήρυξης όπως επίσης και από την τελική βεβαίωση ολοκλήρωσης της δράσης ΠΡΑΞΕ Β'.

Στον παρακάτω πίνακα γίνεται μια συγκριτική αξιολόγηση μεταξύ του εγκεκριμένου προϋπολογισμένου ποσού και της αντίστοιχης δημόσιας δαπάνης αναφορικά με τον αρχικό προϋπολογισμό του κάθε κύκλου προκήρυξης. Στον δεύτερο πίνακα υπάρχει το ποσό του τελικού δηλωθέντος προϋπολογισμού και της συνολικής δηλωθείσας δημόσιας δαπάνης, καθώς και οι αποκλίσεις αυτών με τον αρχικό προϋπολογισμό της δράσης και τον αρχικά εγκεκριμένο προϋπολογισμό του κάθε κύκλου προκήρυξης.

Δράση ΠΡΑΞΕ - Β΄ φάση			
Κύκλος	**Προϋπ/σμός**	**Σύνολο Εγκεκριμένου Προϋπολογισμού (€)**	**Απόκλιση**
1ος	**23.000.000 €**	**22.843.945,60 €** Δημ. Δαπάνη = 11.031.346,00 € (48%)	0,7%
2ος	**40.000.000 €**	**18.094.756,00 €** Δημ. Δαπάνη = 9.047.378,00 € (50%)	54,8%
3ος	**16.000.000 €**	**4.956.244,00 €** Δημ. Δαπάνη = 2.478.122,50 € (50%)	69,0%
Σύνολα	**79.000.000 €**	**45.894.945,60 €** (με Δημ. Δαπάνη = 22.556.846,50 € - 49%)	**42%**

Αναφορικά με τις σημαντικές αποκλίσεις που παρουσιάζονται στον πίνακα παραπάνω και προτού περάσουμε στο σχολιασμό που ακολουθεί, αξίζει να σημειωθεί πως το ζήτημα που προκύπτει είναι πρόβλημα «ζήτησης» και όχι «προσφοράς». Πιο συγκεκριμένα, οι μεγάλες αποκλίσεις που υπήρξαν κατά τη διάρκεια του 2ου και 3ου κύκλου προκήρυξης φαίνεται πως δεν οφείλονται στον τρόπο με τον οποίο σχεδιάστηκε η δράση και στις αποφάσεις που πάρθηκαν για τα ποσά προϋπολογισμού της καθεμίας από τις τρεις προκηρύξεις. Όπως αναλύεται και στη συνέχεια της παρούσας έκθεσης αξιολόγησης, το πρόβλημα

παρουσιάστηκε λόγω της μειωμένης ζήτησης από πλευράς των δυνητικών συμμετεχόντων που κρίνουμε ότι μπορεί να προκύπτει για λόγους που συζητούνται εκτενέστερα στις επόμενες υποενότητες. Αυτό το σημείο θα μπορούσε να ληφθεί υπόψη στα διάφορα στάδια διαβούλευσης και σχεδιασμού δράσεων με παρόμοιο χαρακτήρα με αυτό της δράσης του ΠΡΑΞΕ σε επόμενες προγραμματικές περιόδους.

Αναλυτικότερα, προκύπτει η αναμενόμενη ανταπόκριση στον πρώτο κύκλο προκήρυξης με το ποσό της συνολικής δηλωθείσας δαπάνης να αγγίζει αυτό που είχε προϋπολογιστεί αρχικά στον οδηγό εφαρμογής του προγράμματος, δηλαδή των 23 εκατ. €, έχοντας μια σχεδόν μηδενική απόκλιση της τάξεως του 0,7%. Οι προτάσεις που εγκρίθηκαν προς χρηματοδότηση στην παρούσα προκήρυξη ήταν 15 στον αριθμό έχοντας μέσο όρο προϋπολογισμού περίπου 1,5 εκατ. €.

	Κύκλος Προκήρυξης		
	1ος	**2ος**	**3ος**
Πλήθος	15 προτ.	16 προτ.	4 προτ.
Μέσος Όρος	1.522.929,71 €	1.130.922,25 €	1.239.061,00 €
Μέγιστο	2.112.058,00 €	1.759.830,00 €	1.994.879,00 €
Ελάχιστο	605.800,00 €	213.738,00 €	342.058,00 €

Ο αρχικός προϋπολογισμός που είχε ανακοινωθεί για το σύνολο της δεύτερης φάσης της δράσης ΠΡΑΞΕ Β' και για ολόκληρη την περίοδο 2002-2006 έφτανε στα 76,5 εκατ. €. Ωστόσο, παρατηρώντας τον προϋπολογισμό του κάθε επιμέρους κύκλου προκήρυξης και του αντίστοιχου οδηγού εφαρμογής φαίνεται πως το συνολικό ποσό που επρόκειτο να διατεθεί άγγιζε το ποσό των 79 εκατ. €. Η απόκλιση της τάξεως των 3 εκατ. € μπορεί να οφείλεται στο γεγονός πως υπήρχαν αρκετά αδιάθετα ποσά στο δεύτερο κύκλο προκήρυξης, μέρος των οποίων μετατέθηκε στον τρίτο και τελευταίο κύκλο προκήρυξης της δράσης.

Ο δεύτερος κύκλος προκήρυξης αποτελεί αυτόν με το μεγαλύτερο ποσό προϋπολογισμού, ίσο με 40 εκατ. €. Παρ' όλα αυτά, το τελικό ποσό που εγκρίθηκε προς χρηματοδότηση ήταν σχεδόν το μισό από το ποσό που είχε προϋπολογιστεί, έχοντας μια σημαντική απόκλιση ίση με 54,8%. Αν και το πλήθος των προτάσεων που χρηματοδοτήθηκαν δε διαφέρει πολύ από

αυτό του πρώτου κύκλου (16 προτάσεις σε αντίθεση με τις 15 του πρώτου), η μεγάλη απόκλιση μεταξύ των δύο αυτών ποσών προκύπτει λόγω του γεγονότος πως ο μέσος όρος της συνολικής δηλωθείσας δαπάνης ήταν μικρότερος, όπως επίσης και τα αντίστοιχα ποσά των προτάσεων που κατατέθηκαν.

Παρομοίως με τον 2ο κύκλο, φαίνεται πως το ποσό που εγκρίθηκε προς χρηματοδότηση (περίπου 5 εκατ. €) και στον τρίτο κύκλο της δράσης ήταν πολύ χαμηλότερο από το ποσό που είχε προϋπολογιστεί (16 εκατ. €), έχοντας απόκλιση 42%. Στο συγκεκριμένο κύκλο, ο αριθμός των προτάσεων - μόνο τέσσερις - που εγκρίθηκαν προς χρηματοδότηση ήταν πολύ μικρότερος συγκριτικά με τους προηγούμενους. Αναφορικά με το δεύτερο κύκλο υπήρχε μια σημαντική απόκλιση ίση με 54,8%, ενώ στον τρίτο κύκλο το ποσό ήταν κατά 42% μικρότερο σε σχέση με το συνολικό διαθέσιμο ύψος του προϋπολογισμού.

Η παραπάνω ανάλυση και κριτική βασίζεται σε δεδομένα που έχουν συλλεχθεί για τον αρχικό, δηλωθέντα προϋπολογισμό του κάθε εγκεκριμένου έργου ανά κύκλο προκήρυξης δεδομένου πως η διάρκεια των εγκεκριμένων έργων ενός κύκλου προκήρυξης συμβάδιζε και αλληλοκαλυπτόταν με την υλοποίηση έργων που είχαν εγκριθεί από επόμενους. Συνεπώς, η παραπάνω σύγκριση δε θα μπορούσε να γίνει με τα τελικά νούμερα που αφορούν τη συνολική δηλωθείσα δαπάνη και αναλογικά τη δημόσια δαπάνη και αναφέρονται στην τελική βεβαίωση ολοκλήρωσης της δράσης ΠΡΑΞΕ Β' και παρουσιάζεται παρακάτω στον πίνακα που ακολουθεί:

Κύκλος	Προϋπολογισμός	Συνολική Δηλωθείσα Δαπάνη (€)			Απόκλιση από Αρχ. Πρου/σμο	Απόκλιση από Εγκεκρ. Πρου/σμο
1ος	23,000,000€	**18,440,945.46 €**			-19.8%	-19.3%
		Δηλώσα Δημ Δαπάνη=	8,998,572.21 €	(49%)		
2ος	40,000,000€	**12,979,987.32 €**			-67.6%	-28.3%
		Δηλώσα Δημ Δαπάνη=	6,599,210.29 €	(51%)		
3ος	16,000,000 €	**2,113,830.21 €**			-86.8%	-57.4%
		Δηλώσα Δημ Δαπάνη=	1,056,782.02 €	(50%)		
Σύνολα	**79,000,000€**	**33,534,762.99 €**			**-58%**	**-27%**

Από τα στοιχεία που προκύπτουν από τις βάσεις δεδομένων της ΓΓΕΤ για τη δράση του ΠΡΑΞΕ Β, και λαμβάνοντας υπόψη πως, αναφορικά με τον 1ο κύκλο προκήρυξης, το ποσό που δόθηκε συμβαδίζει με το ποσό που είχε αρχικά προϋπολογιστεί, αξίζει να σημειωθεί πως υπάρχουν 16 απορριφθείσες προτάσεις στον εν λόγω κύκλο. Παρ' όλα φαίνεται πως μόνο 2 από τα 16 απορριφθέντα επενδυτικά σχέδια έκαναν την προσπάθεια επανυποβολής της πρότασής τους στους επόμενους κύκλους του προγράμματος, τα οποία και εγκρίθηκαν.

Συνεχίζοντας, στις βάσεις της ΓΓΕΤ δεν υπάρχει καμία απορριφθείσα πρόταση για τον 2ο και 3ο κύκλο προκήρυξης. Αυτό οφείλεται στο γεγονός πως οποιαδήποτε πρόταση που κατατέθηκε, εγκρίθηκε προς χρηματοδότηση δεδομένου του μεγάλου ύψους του διαθέσιμου προϋπολογισμού σε συνδυασμό με το μικρό ποσοστό κάλυψης του ποσού. Επίσης, σημειώνεται πως από τα δεδομένα του 3ου κύκλου του προκήρυξης προκύπτει ότι η μία από τις τέσσερις συνολικά προτάσεις που εγκριθήκαν αρχικά προς χρηματοδότηση, τελικά απεντάχθηκε χωρίς να ολοκληρωθεί η υλοποίησή της.

Περνώντας στο περαιτέρω σχολιασμό του παραπάνω γεγονότος, τίθενται ορισμένα ερωτηματικά. Πιο συγκεκριμένα προβληματισμοί μπορούν να προκύψουν τόσο για το κατά πόσο οι βάσεις τις ΓΓΕΤ είναι σήμερα πλήρεις και σωστά ενημερωμένες όπως και το εάν καταγράφουν όλη τη διαθέσιμη πληροφόρηση σχετικά με το πρόγραμμα.

Οι παραπάνω προβληματισμοί προέκυψαν κατά τη διάρκεια της τηλεφωνικής επικοινωνίας με τις εταιρίες που υπήρχαν στη βάση της ΓΓΕΤ έχοντας ως στόχο την απόκριση των Τεχνοβλαστών στη διαδικασία αποτίμησης της δράσης του ΠΡΑΞΕ Β' και την απόκρισή τους στα σχετικά ερωτηματολόγια. Ενδεικτικά, αναφέρεται ως παράδειγμα η περίπτωση της ΠΑΣΚΑΛ που υπάρχει δύο φορές στη λίστα εταιριών του 1ου κύκλου προκήρυξης και η περίπτωση της Nanothinx που, αν και το έργο της εγκρίθηκε δεν υλοποιήθηκε τελικά λόγω της δυσκολίας εύρεσης ιδιωτικής χρηματοδότησης. Το γεγονός αυτό δεν προκύπτει άμεσα και ξεκάθαρα από τα αρχεία που δόθηκαν από πλευράς της υπηρεσίας. Αυτός είναι ένας επιπλέον λόγος που η περίπτωση της Nanothinx συμπεριλαμβάνεται στα Case Study του ΠΡΑΞΕ που πραγματοποιήθηκαν μέσω τηλεφωνικής συνέντευξης.

Δείκτες Αποτελεσματικότητας

Το Μέτρο 4.1 του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητας (ΕΠΑΝ), στόχευε συνολικά (συμπεριλαμβανομένης και της Φάσης Α') εξ' αρχής στην ενίσχυση με δημόσια κονδύλια τουλάχιστον 200 εγχειρημάτων για τη δημιουργία επιχειρήσεων έντασης γνώσης στα έξι χρόνια υλοποίησής του. Πιο συγκεκριμένα, ο στόχος του Μέτρου 4.1 που είχε τεθεί και προβλεπόταν στα πλαίσια του Μέτρου 4.1 «Υποστήριξη ερευνητικών Μονάδων για την προτυποποίηση και την εμπορική εκμετάλλευση ερευνητικών αποτελεσμάτων, εντοπισμός και αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων μέσω της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων έντασης γνώσης (Spin-off)» ήταν η δημιουργία 40 Τεχνοβλαστών που θα απασχολούνταν κατά μέσο όρο 6 άτομα προσωπικό, το οποίο συνεπάγεται τη δημιουργία συνολικά, 240 νέων θέσεων απασχόλησης.

ΣΤΟΧΟΣ	ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΥ
Αριθμός χρηματοδοτούμενων έργων Φάσης Α'	>200 (αποτέλεσμα 226)
Αριθμός χρηματοδοτούμενων έργων Φάσης Β'	> 40 (εκτίμηση)
Θέσεις απασχόλησης	> 240 (εκτίμηση)

Παράλληλα, στους στόχους περιλαμβάνεται η αύξηση των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και των αδειών εκμετάλλευσης (patents/ licenses), από τα ερευνητικά κέντρα, τα τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα και τις μεγάλες επιχειρήσεις. Επιπλέον στόχοι αποτελούν η κινητοποίηση και ευαισθητοποίηση μεγάλου αριθμού ερευνητών, με πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα στην αύξηση της επιχειρηματικότητας, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε τομείς τεχνολογιών αιχμής, τη διείσδυση σε νέες αγορές καθώς και τη βελτίωση των δεικτών εξαγωγών προς εισαγωγές όπως και της απασχόλησης του εργατικού και ερευνητικού δυναμικού.

Σε συνέχεια της περιγραφής των στόχων που είχαν τεθεί στην αρχή της δράσης, οι πίνακες που ακολουθούν περιλαμβάνουν τις εκτιμώμενες τιμές – στόχους καθώς και αυτές που πραγματοποιηθήκαν κατά την έναρξη και διάρκεια του κάθε μεμονωμένου κύκλου προκήρυξης της δράσης του ΠΡΑΞΕ – Φάσης Β. Τα στοιχεία προέρχονται από τα δεδομένα

των βάσεων που έχουν παραχωρηθεί εκ μέρους της ΓΓΕΤ για την παρούσα αποτίμηση ενώ επισημαίνεται πως δεν υπήρχαν διαθέσιμα τα στοιχεία στην υπηρεσία σχετικά με τον 1ο κύκλο προκήρυξης.

Ο πίνακας που ακολουθεί παρακάτω αφορά το δείκτη αποτελέσματος σχετικά με το πλήθος των Τεχνοβλαστών που δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια του κάθε κύκλου προκήρυξης. Όπως προαναφέρθηκε, ο στόχος πραγματοποίησης Τεχνοβλαστών που είχε τεθεί συνολικά για τη δεύτερη φάση της δράσης του ΠΡΑΞΕ Β ήταν η δημιουργία σαράντα spin-off εταιριών.

Τεχνοβλαστοί που ενισχύονται (Αριθμός) ***> 40 (εκτίμηση)**	**Κύκλος**	**Τιμή – Στόχος**	**Νέα - Εκτιμώμενη**	**Πραγματο-ποιηθείσα**
	1os			15 (?)
	2os	16	15,00	15
	3os	4	3,00	3
	Σύνολο	**20**	**18**	**max 33**

Συνολικά κατά τη διάρκεια και των τριών κύκλων προκήρυξης του ΠΡΑΞΕ, η τιμή του δείκτη πραγματοποίησης Τεχνοβλαστών που προκύπτει είναι η εξής:

$$\boldsymbol{\Pi\lambda\acute{\eta}\theta o\varsigma\ T\varepsilon\chi\nu o\beta\lambda\alpha\sigma\tau\acute{\omega}\nu} = \Pi\rho\alpha\gamma\mu\alpha\tau o\pi o\iota\theta.\ \tau\iota\mu\acute{\eta} * (1o\upsilon\ \kappa\acute{\upsilon}\kappa\lambda o\upsilon\ +\ 2o\upsilon\ \kappa\acute{\upsilon}\kappa\lambda o\upsilon\ +\ 3o\upsilon\ \kappa\acute{\upsilon}\kappa\lambda o\upsilon)$$

$$\Longrightarrow 1o\upsilon?\ +15 + 3 = \mathbf{33\ max}$$

$$\boldsymbol{A\pi\acute{o}\kappa\lambda\iota\sigma\eta} = \Pi\rho\alpha\gamma\mu\alpha\tau o\pi o\iota\eta\theta\acute{\varepsilon}\iota\sigma\alpha\ T\iota\mu\acute{\eta} - T\iota\mu\acute{\eta}\ \sigma\tau\acute{o}\chi o\varsigma = 33 - 40 = \mathbf{-7\ \tau\varepsilon\chi\nu o\beta\lambda\alpha\sigma\tau o}\acute{\iota}$$

Βάσει των παραπάνω γίνεται αντιληπτό πως η δεύτερη φάση του προγράμματος δε κατάφερε να πετύχει τους στόχους που αρχικά είχαν τεθεί. Πιο συγκεκριμένα, φαίνεται πως ο αριθμός των Τεχνοβλαστών που εν τέλει δημιουργήθηκαν μετά και την ολοκλήρωση του τρίτου κύκλου προκήρυξης δε κατόρθωσε να φτάσει το επιθυμητό πλήθος. Για την ακρίβεια, ο αρχικός στόχος πραγματοποίησης που είχε τεθεί ήταν ο αριθμός των σαράντα (40) spin-off εταιριών. Παρόλα αυτά, φαίνεται πως στο τέλος του χρονικού ορίζοντα της δεύτερης φάσης της δράσης δημιουργήθηκαν και υλοποιήθηκαν επιτυχώς το πολύ τριάντα τρεις (33) Τεχνοβλαστοί, έχοντας μία απόκλιση τουλάχιστον 7 spin-off εταιριών από την αρχική τιμή – στόχο που είχε προβλεφθεί.

Συνεχίζοντας τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας της δεύτερης φάσης του προγράμματος ΠΡΑΞΕ και αναφορικά με τις νέες θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης, ο στόχος που είχε τεθεί αρχικά ήταν αυτός των 240 ατόμων. Όπως απεικονίζεται στον πίνακα κάτωθι που βασίζεται σε δεδομένα των βάσεων που έχουν δοθεί από τη ΓΓΕΤ, οι τιμές στόχοι και οι πραγματοποιθείσες τιμές μετά την ολοκλήρωση του κάθε κύκλου προκήρυξης συμπίπτουν. Αναλυτικότερα, η τιμή που τέθηκε ως στόχος στα πλαίσια του 2ου κύκλου προκήρυξης καθώς και αυτή που τελικά πραγματοποιήθηκε ισούται με 129 άτομα πλήρους απασχόλησης. Αντίστοιχα για τον 3ο κύκλο προκήρυξης η εκτιμώμενη και πραγματοποιθείσα τιμή ισούται με 22 νέες θέσεις απασχόλησης.

Νέες Θέσεις Εργασίας Πλήρους Απασχόλησης (Αριθμός) *> 240 (εκτίμηση)	Κύκλος	Τιμή - Στόχος	Νέα – Εκτιμώμενη	Πραγματο--ποιηθείσα
	1os[4]			
	2os	129	129	129
	3os	22	22	22
	Σύνολο	**151**	**151**	**151,00**

Παρόλο που σε επίπεδο κάθε μεμονωμένου κύκλου προκήρυξης γίνεται αντιληπτό πως επιτεύχθηκαν οι επιμέρους στόχοι στο σύνολο της δεύτερης φάσης φαίνεται πως ο στόχος δεν κατορθώθηκε, μιας που οι συνολικές νέες θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν ήταν λιγότερες των 240 (δεδομένου ότι οι πληροφορίες αναφορικά με τον 1ο κύκλο δεν είναι διαθέσιμες, τα παραπάνω συμπεράσματα παραμένουν ορθά, μόνο υπό την προϋπόθεση πως τα άτομα που απασχολήθηκαν στα πλαίσια του 1ου κύκλου είναι λιγότερα από 89).

Αναφορικά με τους επιμέρους ειδικούς στόχους που είχαν τεθεί προς επίτευξη και όπως προαναφέρθηκαν, στα πλαίσια του προγράμματος ΠΡΑΞΕ προβλεπόταν η αύξηση των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και των αδειών εκμετάλλευσης από πλευράς των συμμετεχόντων φορέων, καθώς και η βελτίωση των δεικτών εξαγωγών προς εισαγωγές και της απασχόλησης του εργατικού και ερευνητικού δυναμικού.

Αξίζει να αναφερθεί πως στα ερωτηματολόγια προς απάντηση που στάλθηκαν στους συμμετέχοντες της δράσης φορείς συμπεριλαμβάνονταν οι αντίστοιχες ερωτήσεις που θα συνεισέφεραν στη σωστή μέτρηση των παραπάνω δεικτών ώστε να αποτιμηθεί ο βαθμός

[4] Τα σχετικά στοιχεία σχετικά με τον 1ο κύκλο προκήρυξης δεν υπήρχαν διαθέσιμα στην Υπηρεσία.

επίτευξης των ανωτέρω στόχων του προγράμματος. Παρόλα αυτά, λόγω της μειωμένης απόκρισης των συμμετεχόντων φορέων στις αντίστοιχες και συγκεκριμένου τύπου ερωτήσεις της έρευνας αποτίμησης, η αναφορά σε συγκεκριμένα συμπεράσματα είναι πολύ δύσκολο να πραγματοποιηθεί καθώς δεν υπάρχει μια σαφής εικόνα για το σύνολο της

Εταιρία – Τεχνοβλαστός, που ιδρύθηκε μέσω της απευθείας συμμετοχής στη Β' φάση του ΠΡΑΞΕ, αποτελεί παγκόσμιο ηγέτη στον κλάδο των ενεργειακών εφαρμογών. Η εταιρία εξάγει τα προϊόντα της εκτός Ελλάδας και έχει αναπτύξει μεγάλο αριθμό βιομηχανικών και εμπορικών συνεργασιών στο εξωτερικό. Μέχρι και σήμερα κατέχει 33 κατοχυρωμένες πατέντες και έχει κατορθώσει να χρηματοδοτηθεί από πολλές πηγές, συμπεριλαμβανομένων ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων καθώς και ιδιωτικών και θεσμικών πηγών χρηματοδότησης.

δράσης. Γι' αυτό το λόγο, ο βαθμός επίτευξης των ανωτέρω επιμέρους στόχων του προγράμματος παραλείπεται ώστε να εξαλειφθεί ο κίνδυνος να οδηγηθούμε σε λάθος ή μη αξιόπιστες μετρήσεις.

Σχεδιασμός και χρονισμός της δράσης

Πέρα από το κατά πόσο το Πρόγραμμα ΠΡΑΞΕ Β ήταν αποτελεσματικό και πέτυχε τους ποσοτικούς του στόχους, ένα σημαντικό ερώτημα που προκύπτει και γίνεται η προσπάθεια να απαντηθεί στα πλαίσια της παρούσας αποτίμησης είναι το κατά πόσο το ΠΡΑΞΕ στο σύνολό του, κατόρθωσε να έχει προσθετικότητα για την ελληνική οικονομία και συνεπώς αν είναι εύλογο να επαναληφθεί ξανά στο μέλλον μία δράση παρόμοιου χαρακτήρα. Για να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη η χρονική διάρκεια υλοποίησης της δράσης σε σχέση με την εποχή και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της δηλαδή το περιβάλλον, τις συνθήκες και τις ανάγκες της αγοράς.

Το πρόγραμμα του ΠΡΑΞΕ ξεκίνησε να υλοποιείται το 2003 και κατά τη διάρκεια εκείνης της περιόδου και κυρίως το 2000-2002 η οικονομία της Ελλάδας βρισκόταν σε φάση ανάκαμψης καθώς είχε πρόσφατα προηγηθεί η ένταξη της χώρας στην Ευρωπαϊκή

Νομισματική Ένωση. Ωστόσο, ακόμη και κάτω υπό αυτές τις συνθήκες ήταν δύσκολο να βρεθούν τα κεφάλαια της ιδιωτικής συμμετοχής που ήταν απαραίτητα για την έναρξη υλοποίησης των υποβαλλόμενων προτάσεων.

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι δράσεις τύπου ΠΡΑΞΕ έτρεξαν για πρώτη φορά μετά την ένταξή τους στο Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα (ΕΠΑΝ), εμφανίστηκαν αδύναμα σημεία στον σχεδιασμό τους. Τα προβλήματα σχετίζονταν με την έλλειψη συγκεκριμένου νομικού πλαισίου και ξεκάθαρων κανόνων και όρων συμμετοχής, καθώς και ζητήματα σχετικά με ελλείψεις των οδηγών εφαρμογής και των συμβάσεων. Παρόλα αυτά η κατάσταση βελτιώθηκε σημαντικά καθώς υπήρξαν πολλές τροποποιήσεις των αρχικών Οδηγών Εφαρμογής και συντάχθηκαν νέοι ριζικά βελτιωμένοι οδηγοί καθώς και νέες προκηρύξεις (όπου χρειάστηκε), που με τη σειρά τους τροποποιήθηκαν όταν απαιτήθηκε.

Μεγάλη προσπάθεια καταβλήθηκε για τη δημιουργία θεσμικού πλαισίου για την εκμετάλλευση των ερευνητικών αποτελεσμάτων των Πανεπιστημίων και των Ερευνητικών Κέντρων της χώρας, δεδομένου πως δεν υπήρχε καθεστώς κρατικών ενισχύσεων πριν την υλοποίηση του ΠΡΑΞΕ. Αναλυτικότερα, το θεσμικό και νομικό πλαίσιο του προγράμματος, που διέπει την ίδρυση και λειτουργία των Τεχνοβλαστών, βασίζεται στους εξής Νόμους:

- Ν. 2741/99 (άρθρο 23)
- Ν. 2843/2000 (άρθρο 34, αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων)
- Ν. 2919/2001 (σύνδεση έρευνας και τεχνολογίας με την παραγωγή)
- Π.Δ. 17/2001 (χρηματοδοτική στήριξη νέων επιχειρήσεων έντασης γνώσης – τεχνοβλαστών, spin – off).
- Ν. 2992/2002 (ενίσχυση της επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας, άρθρο 10)
- Ν. 3440/2006 (άρθρο 4, συμμετοχή σε εταιρίες-Τεχνοβλαστούς)[5]

Με τους παραπάνω νόμους, έγινε μια προσπάθεια να οριοθετηθούν τα προβλεπόμενα εγχειρήματα των εταιριών – Τεχνοβλαστών, οι όροι και οι προϋποθέσεις χρηματοδότησής τους και να δοθούν τα απαιτούμενα κίνητρα και οι διευκολύνσεις για την συμμετοχή ερευνητών, καθηγητών και λοιπών ενδιαφερομένων δικαιούχων. Επισημαίνεται πως οι

[5] Αποτελεί τροποποίηση του Ν. 2919/2001

διαδικασίες ενίσχυσης που προβλέπονται στο πρόγραμμα του ΠΡΑΞΕ διέπονται από το εγκεκριμένο καθεστώς κρατικών ενισχύσεων – Ελλάδα (Καθεστώς ενισχύσεων για τις επιχειρήσεις έντασης γνώσης – spin off του Ν 412/2002).

Στο βιβλίο της, η κα Παναγιωτίδου (2008)[6] κάνει αναφορά στο κανονιστικό πλαίσιο της Ελλάδας σχετικά με τις επιχειρήσεις έντασης γνώσης. Συγκεκριμένα, αναφέρει πως το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις εταιρείες Spin-Off στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από τους νομικούς ως ένα πολύπλοκο νομικό πλαίσιο, όπου κάθε νόμος συμπληρώνει και τροποποιεί τον προηγούμενο. Η κριτική αυτή βρίσκει σύμφωνο και τον κ. Λεφάκη (2010)[7], ο οποίος την χαρακτηρίζει ως ορθή συνεχίζοντας την επιχειρηματολογία του και υποστηρίζοντας πως παρατηρώντας κανείς τη συχνότητα έκδοσης των τεσσάρων πρώτων νομοθετημάτων, εντός του χρονικού διαστήματος (1999 και 2001), αντιλαμβάνεται πως η ρύθμιση έγινε βεβιασμένα και αποσπασματικά, χωρίς να αποδεικνύει γνώση του οικείου αντικειμένου.

Έτσι, γίνεται αντιληπτό πως μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις αναφορικά με τον σχεδιασμό της δράσης που έπρεπε να αντιμετωπιστεί είναι το θεσμικό και νομικό πλαίσιο που οριοθετούσε το πλαίσιο του προγράμματος. Στελέχη της ΓΓΕΤ αναφέρουν πως πραγματοποιήθηκε μεγάλη προσπάθεια για να προβλεφθούν ειδικά καθεστώτα και να εκδοθεί το Προεδρικό Διάταγμα 17/2001 (παρ' όλες τις έντονες τότε αντιδράσεις) που προέβλεπε τη δημιουργία θεσμικού πλαισίου για την εκμετάλλευση των ερευνητικών αποτελεσμάτων των Πανεπιστημίων και των Ερευνητικών Κέντρων της χώρας, ζητήματα που συνέβαλαν στη διαμόρφωση του πλαισίου του προγράμματος που ακολουθήθηκε από την ΓΓΕΤ.

Με τη βοήθεια του προγράμματος ΠΡΑΞΕ κατορθώθηκε να τεθούν για πρώτη φορά νέες έννοιες στην Πανεπιστημιακή και Ερευνητική Κοινότητα της χώρας και υπήρξε ικανός αριθμός ερευνητών που είχαν το κίνητρο και τη θέληση να δοκιμαστούν και στον επιχειρηματικό βίο. Παρόλα αυτά, η εμπορική αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων δεν ήταν και τόσο εύκολη από πλευράς των ερευνητών και αυτός είναι

---

[6] Παναγιωτίδου Ευφημία, 2008, Η Στρατηγική της Λισαβόνας και η υλοποίησή της στην ΕΕ και στην Ελλάδα. Εταιρίες Spin-off / Τεχνοβλαστοί, Θεσσαλονίκη, Σάκκουλας, 2008.

[7] Λεφάκης Κ. Λέανδρος (Δεκέμβριος, 2010). «Πανεπιστημιακές εταιρίες Τεχνοβλαστοί (university spin-offs) – Συμβολή στην ανάπτυξη της περιφέρειας», Κείμενα Περιφερειακής Επιστήμης, 2010, Τεύχος Ι, Αριθ. 1, σελ 91-102

ίσως ένας από τους λόγους που δεν υπήρξε η αναμενόμενη επιτυχία όσον αφορά την εδραίωσή τους. Σύμφωνα με την κα Παναγιωτίδου (2008)[8], η πραγματικότητα είναι πολλές φορές δυσάρεστη όσον αφορά την ενθάρρυνση και προώθηση της επιχειρηματικής νοοτροπίας στον κόσμο των ερευνητών.

Συνεπώς, γίνεται αντιληπτό πως το ελληνικό περιβάλλον δεν ήταν αρκετά έτοιμο και ώριμο ώστε να υποδεχθεί το πρόγραμμα του ΠΡΑΞΕ. Αυτό σίγουρα δεν υποβαθμίζει την ουσιώδη σημασία του Προγράμματος. Ο καλύτερος χρονισμός της δράσης μελλοντικά με την εκ των προτέρων πρόβλεψη του κατάλληλου νομοθετικού πλαισίου και την κατάλληλη προετοιμασία των απαιτούμενων συνθηκών θα είχε ως αποτέλεσμα την ύπαρξη ενός πιο ώριμου περιβάλλοντος με καλύτερα ενημερωμένους δυνητικούς συμμετέχοντες.

Θετικό, επίσης, θα ήταν να υπάρχει ενημέρωση της αγοράς για εκ των προτέρων καθορισμένες προβλεπόμενες ημερομηνίες που θα ανοίγει η υποβολή προτάσεων της κάθε δράσης και κατ' επέκταση του κάθε κύκλου προκήρυξης. Έτσι, θα δίνεται η ευκαιρία στους επιλέξιμους φορείς να είναι περισσότερο προετοιμασμένοι και να προχωράνε στον κατάλληλο προγραμματισμό, ώστε να είναι έτοιμοι να συμμετέχουν στη δράση που ενδιαφέρει τον καθένα ξεχωριστά. Το σημείο αυτό κρίνεται ιδιαιτέρα κρίσιμο, ειδικά για την περίπτωση πρωτοποριακών δράσεων τύπου ΠΡΑΞΕ που υλοποιούνται για πρώτη φόρα.

Η εκάστοτε πολιτική ηγεσία, όπως σημειώθηκε κατά τη διάρκεια της ομάδας εστίασης της δράσης, επηρεάζει αρκετά τη συχνότητα και το ύφος των δράσεων καθώς έχει παρατηρηθεί πως με κάθε αλλαγή πολιτικής εξουσίας υπάρχουν συγκεκριμένες γραμμές προτεραιότητας. Συνεπώς, ανάλογα με τις κατευθυντήριες γραμμές, άλλες δράσεις πραγματοποιούνται σε μεγαλύτερη συχνότητα και άλλες σε μικρότερη. Δεδομένου του παραπάνω, καλό είναι η υπηρεσία να εκμεταλλεύεται τον μέγιστο δυνατό χρόνο που δίνεται στα πλαίσια μίας προγραμματικής περιόδου, ώστε να μπορούν οι δράσεις να υλοποιηθούν από την αρχή αυτής, έχοντας μπροστά τους αρκετό διαθέσιμο χρόνο. Το γεγονός αυτό μπορεί να επιτρέψει τόσο τις διορθώσεις αυτών, όσο και τις πιθανές επαναπροκηρύξεις των πλέον επιτυχημένων εξ' αυτών, ακόμη και εντός της ίδιας προγραμματικής περιόδου.

---

[8] Παναγιωτίδου Ευφημία, 2008, Η Στρατηγική της Λισαβόνας και η υλοποίησή της στην ΕΕ και στην Ελλάδα. Εταιρίες Spin-off / Τεχνοβλαστοί, Θεσσαλονίκη, Σάκκουλας, 2008.

Τέλος, αναφορικά με το σχεδιασμό του προγράμματος, φαίνεται πως υπήρξε μία συνειδητή σπορά και διάδοση της ιδέας και των στόχων του δίχως να υπάρχει διάσταση περιφερειακής και κλαδικής προσέγγισης. Η απόφαση αυτή ήταν ορθή, όπως αποδεικνύεται μετά και τη λήξη της δράσης, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός πως η δράση ήταν πρωτοποριακή και πειραματική και έπρεπε να είναι ανοιχτή χωρίς κάποια κλαδική και περιφερειακή προσέγγιση. Την άποψη αυτή υποστηρίζουν τόσο οι αξιολογητές της παρούσας μελέτης αποτίμησης όσο και στελέχη της Υπηρεσίας.

Σύγκριση της Α' Φάσης με τη Β' Φάση του ΠΡΑΞΕ

Όπως αναπτύχθηκε εκτενέστερα σε προηγούμενη ενότητα της παρούσας αποτίμησης, στο πλαίσιο των 3 κύκλων εφαρμογής της Δράσης εγκρίθηκαν για χρηματοδότηση 35 εγχειρήματα ίδρυσης Τεχνοβλαστών. Ωστόσο, το πλήθος των συνολικών προτάσεων της Β' Φάσης αποδεικνύεται πολύ μικρότερο συγκριτικά με τα επενδυτικά έργα που υποβλήθηκαν στη Φάση Α' της δράσης ΠΡΑΞΕ. Σημειώνεται πως στα πλαίσια της φάσης που περιλάμβανε τις δραστηριότητες προετοιμασίας της επένδυσης εγκρίθηκαν και εκτελέσθηκαν συνολικά 224 έργα για την ίδρυση εταιριών Spin-Off.

Έτσι, φαίνεται πως, αν και υπήρξε σημαντικός αριθμός ερευνητικών ομάδων που έχουν ως κίνητρο την εξέλιξη και αξιοποίηση του ερευνητικού του αποτελέσματος σε εμπορικά αξιοποιήσιμο προϊόν ή/και υπηρεσία, πολύ λίγα από τα έργα που συμμετείχαν στη φάση Α συνέχισαν με την προσπάθειά τους στη δεύτερη φάση του προγράμματος. Πιο συγκεκριμένα, μόνο για το 50% περίπου από τις spin – off εταιρίες του ΠΡΑΞΕ Β' (17 από τους 35 Τεχνοβλαστούς) είχε προηγηθεί η συμμετοχή τους στη Φάση Α' του προγράμματος.

Στην εικόνα που ακολουθεί γίνεται η κατηγοριοποίηση των Τεχνοβλαστών, που απάντησαν το ερωτηματολόγιο της αποτίμησης, σε αυτούς που συμμετείχαν απευθείας στη δεύτερη φάση του προγράμματος και σε αυτούς που συνέχισαν την υλοποίηση της επένδυσης, που προετοιμάστηκε κατά τη διάρκεια της Α' φάσης, στη Β' φάση της δράσης. Επιπλέον, στο αριστερό γράφημα, απεικονίζεται η άποψη των εταιριών για την σημασία της Α' φάσης στην επιτυχή υλοποίηση του προγράμματος της Β' φάσης.

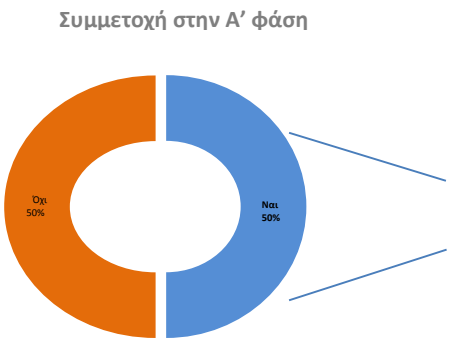

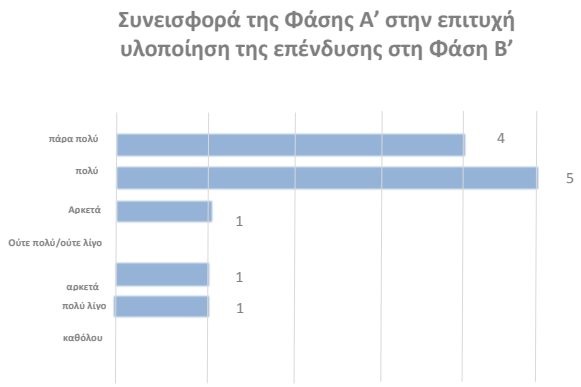

Όπως γίνεται αντιληπτό και από την εικόνα που προηγείται, από το 50% των αποκριθέντων Τεχνοβλαστών που συμμετείχαν στην Α' φάση, οι 9 στους 12 αποκριθέντες υποστηρίζουν πως η συνεισφορά της ήταν πολύ σημαντική για την ακόλουθη επιτυχή υλοποίηση της επένδυσης στη Φάση Β'. Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί πως μόνο 2 από τους συμμετέχοντες στην πρώτη φάση επισημαίνουν πως η συνεισφορά του σταδίου προετοιμασίας δε συνεισέφερε αρκετά για την υλοποίηση της δεύτερης φάσης και συνεπώς η συγκεκριμένη μορφή χρηματοδότησής του δεν είναι απαραίτητο να επαναληφθεί.

Η μεγάλη απόκλιση μεταξύ των έργων που συμμετείχαν στην Α' φάση του προγράμματος και αυτών που συνέχισαν στη φάση Β' δεν προκαλεί έκπληξη δεδομένου πως έπρεπε να βρεθούν τα κατάλληλα κεφάλαια για το 50% της ίδιας συμμετοχής και του γεγονότος ότι ένα ακόμη μικρότερο ποσοστό των επιχειρηματικών σχεδίων που ετοιμάζονται με ιδιωτικούς πόρους και παρουσιάζεται στην κοινότητα των Κεφαλαίων Επιχειρηματικών Συμμετοχών καταλήγει συνήθως να χρηματοδοτηθεί από αυτούς.

Επιπρόσθετα, το γεγονός αυτό καταδεικνύει πως πολλά από τα επιχειρηματικά σχέδια που προετοιμάστηκαν κατά την Α' φάση της δράσης είχαν ανάγκη από επιπλέον χρόνο ωρίμανσης. Γι' αυτό και πολλά από τα υλοποιηθέντα έργα του πρώτου σταδίου δε συνέχισαν με την εμπορική υλοποίηση μέσω της ίδρυσης μίας εταιρίας όπως προβλεπόταν από τη δεύτερη φάση του, καθώς απαιτούνταν επιπλέον χρόνος, ώστε να ωριμάσει περισσότερο η ερευνητική ιδέα και να εξεταστεί σε μεγαλύτερο βαθμό η ικανότητα διείσδυσης του επιχειρηματικού μοντέλου στην αγορά.

Για το λόγο αυτό, σε επόμενες προγραμματικές περιόδους θα μπορούσε να προβλέπεται κάποιο καθεστώς θερμοκοιτίδευσης, στο οποίο θα μπορούσαν να συμμετάσχουν όλες οι ερευνητικές ιδέες που βρίσκονται σε αρχικό στάδιο (ή κάτω από ένα βαθμολογικό όριο αξιολόγησης) μέχρι αυτές να ωριμάσουν. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, τα ερευνητικά αποτελέσματα θα μπορούν να μετουσιώνονται γρηγορότερα και πιο αποδοτικά σε εμπορικές ιδέες, αυξάνοντας τις πιθανότητες επιτυχίας του εγχειρήματος. Επίσης, εκμεταλλευόμενοι των πλεονεκτημάτων που μπορεί να προσφέρει ένα τέτοιου ύφους καθεστώς θερμοκοιτίδευσης, οι ερευνητικές ιδέες θα έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν τον απαιτούμενο βαθμό ετοιμότητας τόσο για να διεισδύσουν στην αγορά όσο και για να μπορέσουν να προσελκύσουν ξένα επενδυτικά κεφάλαια.

Συμπληρωματικά με τον παραπάνω σχολιασμό, η δυνατότητα ευέλικτης τροποποίησης των δαπανών ενός υποέργου και η μεταφορά κονδυλίων είναι ουσιαστικής σημασίας, καθώς συνήθως μεσολαβεί ένα αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα μεταξύ του χρόνου υποβολής μιας πρότασης και αυτού της έγκρισής του προς υλοποίηση. Στο μεσοδιάστημα αυτό υπάρχουν πολλές πιθανότητες να υπάρξουν αλλαγές στο επιχειρηματικό σχέδιο μιας εταιρίας, δεδομένου πως το επιχειρηματικό μοντέλο μιας νεοφυούς εταιρίας, που επιδιώκει την ανάπτυξη και όχι μόνο, μπορεί να υπόκειται σε συνεχείς αλλαγές, ώστε να προσαρμόζεται στις ολοένα μεταβαλλόμενες και απρόβλεπτες συνθήκες του ανταγωνισμού και της οικονομίας. Η συγκεκριμένη πρόταση περαιτέρω βελτίωσης σημειώνεται από 2 Τεχνοβλαστούς που αποκρίθηκαν στο ερωτηματολόγιο της παρούσας αποτίμησης και υποστηρίζεται και από τους συμμετέχοντες του focus group.

Παρομοίως, ιδιαίτερα επωφελής θα ήταν η κατάργηση της προϋπόθεσης ύπαρξης ισόποσης εγγυητικής επιστολής για παραλαβή της προκαταβολής καθώς αυτή αποτελεί τροχοπέδη για τις μικρές εταιρείες. Η μη καταβολή οποιασδήποτε προκαταβολής λόγω έλλειψης ισόποσης εγγυητικής επιστολής αποτελεί εμπόδιο για την ομαλή ανάπτυξη του προϊόντος και εκτέλεση του προγράμματος, αυξάνοντας τον βαθμό αποτυχίας του εγχειρήματος μιας μικρομεσαίας και νέο ιδρυθείσας επιχείρησης σε συνδυασμό με ένα τραπεζικό σύστημα που δε λειτουργεί επαρκώς τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα.

Συνεπώς, η μελλοντική πρόβλεψη των παραπάνω ζητημάτων μπορεί να συμβάλει στο σχεδιασμό παρόμοιων προγραμμάτων από την ΓΓΕΤ και στη μεγιστοποίηση των

πιθανοτήτων επιτυχίας εταιριών spin-off δεδομένου ότι υπάρχουν συνεχείς τροποποιήσεις των στόχων και των αντίστοιχων ενεργειών επίτευξής τους.

Πολύ θετικό θα ήταν επίσης η Φάση Β' ενός προγράμματος τύπου ΠΡΑΞΕ να υλοποιείται παράλληλα με τη Φάση Α', δίχως να μεσολαβεί χρονικό διάστημα αδράνειας. Έτσι, θα δίνεται η δυνατότητα σε προτάσεις να εντάσσονται απευθείας στη φάση Β ανεξάρτητα από αν προέρχονται από τη φάση Α΄ ή έχουν ολοκληρώσει μόνοι τους το προπαρασκευαστικό στάδιο της ίδρυσης μιας εταιρίας. Κάτι τέτοιο μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα κρίσιμος παράγοντας επιτυχίας ειδικά στις περιπτώσεις έργων με πιο ώριμο επιχειρηματικό προφίλ που έχουν τη δυναμική να εκμεταλλευτούν το momentum της αγοράς.

Κατά τη διάρκεια σχεδιασμού θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη οι καινοτομίες των αντίστοιχων φάσεων του SME Instrument. Η πρώτη φάση θα μπορούσε να βασιστεί πάνω στις κατευθυντήριες γραμμές της πρώτης φάσης του SME Instrument που σχετίζονται με την έρευνα πάνω στο επιχειρηματικό μοντέλο και τη δημιουργία ενός βιώσιμου και ανταγωνιστικού επιχειρηματικού σχεδίου. Αντίστοιχα, η δεύτερη φάση ενός μελλοντικού προγράμματος θα μπορούσε ενδεικτικά να προβεί σε παρόμοιους ευνοϊκούς όρους χρηματοδότησης με αυτούς του SME Instrument, το οποίο προχωρά, επίσης, στην καταβολή σημαντικού ποσού προκαταβολής και δίχως την ύπαρξη ισόποσης εγγυητικής επιστολής.

Εφικτός, τέλος, θα ήταν ο σχεδιασμός και η προκήρυξη ενός προγράμματος που θα υλοποιείται παράλληλα με μία δράση σαν το ΠΡΑΞΕ με τη διαφορά ότι αυτό θα χρηματοδοτεί, αυτόματα και με όρους που θα θέσει η Υπηρεσία, προτάσεις που έχουν υποβληθεί στα πλαίσια του ευρωπαϊκού προγράμματος SME Instrument (εντός του H2020) από ελληνικές μικρομεσαίες επιχείρησες και έχουν λάβει βαθμολογία άνω του ορίου που θέτει το ευρωπαϊκό πρόγραμμα, δίχως όμως να έχουν λάβει κοινοτική χρηματοδότηση. Κατ' αυτόν τον τρόπο επιλέξιμες θα είναι μόνο προτάσεις που έχουν ήδη κριθεί θετικά για την υψηλή ποιότητα και τεχνολογική ετοιμότητά τους.

Αξιολόγηση της Δράσης

Σχετικά με την αξιολόγηση της δράσης του ΠΡΑΞΕ, οι υποβαλλόμενες προτάσεις κρίθηκαν από πενταμελή Επιτροπή Αξιολόγησης, η επιλογή, η στελέχωση και η συγκρότηση της οποίας έγινε, σύμφωνα με τους οδηγούς εφαρμογής, με αποκλειστική ευθύνη της ΓΓΕΤ.

Μέλη της Επιτροπής Αξιολόγησης ενδεικτικά μπορούσαν να είναι στελέχη προερχόμενα από το χώρο των χρηματοπιστωτικών οργανισμών και επιχειρήσεων, μέλη των ερευνητικών κέντρων, οργανισμών παραγωγής γνώσης (Καθηγητές Α.Ε.Ι.) με πείρα σε εταιρείες spin-off, στελέχη οργανισμών προστασίας βιομηχανικής ιδιοκτησίας, νομικοί που είναι ειδικοί σε θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας καθώς και στελέχη του δημοσίου με οποιοδήποτε καθεστώς απασχόλησης. Υπήρχε, επίσης, η δυνατότητα πλαισίωσης της Επιτροπής Αξιολόγησης από εμπειρογνώμονες στην περίπτωση που απαιτούνταν ειδική επιστημονική γνωμοδότηση για συγκεκριμένες προτάσεις.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την έναρξη της διαδικασίας αξιολόγησης των υποβαλλόμενων προτάσεων αποτελούσε η συμμόρφωσή τους με τον ορισμό του Τεχνοβλαστού καθώς και η πληρότητά τους ως προς τα υποβληθέντα δικαιολογητικά. Τα κριτήρια αξιολόγησης βάσει των οποίων προέκυπτε η τελική βαθμολογία των υποβαλλόμενων προτάσεων εμπίπτουν στις ακόλουθες κατηγορίες: α) Επιχειρηματικό Σχέδιο με επιμέρους κριτήρια αυτά της Καινοτομικότητας, της Έρευνας Αγοράς και της Αξιοποίησης των Αποτελεσμάτων της Έρευνας) β) Χρηματοοικονομικό Πλάνο και Βιωσιμότητα Τεχνοβλαστού και γ) Διοικητικό και Επιστημονικό Προσωπικό Τεχνοβλαστού. Οι συντελεστές βαρύτητας που χρησιμοποιήθηκαν ήταν 50%, 20% και 30% αντίστοιχα για την κάθε μία από τις παραπάνω τρείς κατηγορίες κριτηρίων, ενώ επισημαίνεται πως προτάσεις που δεν κατόρθωσαν να επιτύχουν βαθμολογία πάνω του μετρίου της βάσης απορρίφθηκαν.

Βάσει των παραπάνω γίνεται φανερό πως υπήρχε μια συγκεκριμένη διαδικασία αξιολόγησης των υποβαλλόμενων προτάσεων που ακολουθούσε δεδομένες κατευθυντήριες γραμμές. Εντούτοις, η παρούσα αποτίμηση καταλήγει στο συμπέρασμα πως υπήρχε σημαντική δυσκολία να αξιολογηθούν από τη ΓΓΕΤ οι προτάσεις που είχαν υποβληθεί κατά τη διάρκεια της δεύτερης φάσης του ΠΡΑΞΕ αναφορικά με την ίδρυση επιχειρήσεων με σκοπό την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Κρίνοντας τόσο από τις απαντήσεις που δόθηκαν από υπεύθυνους των επιχειρήσεων όσο και από τα

αρμόδια στελέχη της ΓΓΕΤ, αντιμετωπίστηκαν προβλήματα αναφορικά με τους αξιολογητές, διότι χρησιμοποιούνταν κυρίως πανεπιστημιακοί και δεν υπήρχε ουσιαστική αξιολόγηση των προτάσεων από αξιολογητές οι οποίοι μπορούν να κρίνουν τις προτάσεις από πλευράς της αγοράς και του επιχειρηματικού σχεδίου.

Ωστόσο, ο κυριότερος λόγος που δικαιολογεί την συμμετοχή πανεπιστημιακών ως επί των πλείστων στις αξιολογήσεις των υποβαλλόμενων προτάσεων της δράσης αποτελεί το γεγονός πως δεν εκδηλώθηκε ενδιαφέρον συμμετοχής από άλλους τομείς της αγοράς. Δεδομένων των παραπάνω, η παροχή επιπρόσθετων κινήτρων σε δυνητικούς αξιολογητές, όπως για παράδειγμα ο καθορισμός αμοιβής και η έγκαιρη πληρωμή αυτής , μπορεί να συνεισφέρει ώστε να σχηματιστούν μεικτές ομάδες αξιολογητών που θα προέρχονται από διάφορους τομείς της αγοράς και με διαφορετικό υπόβαθρο εξειδίκευσης και εμπειρίας.

Κατάλληλοι αξιολογητές, γνώστες της επιχειρηματικότητας και των δεδομένων που επικρατούν σε συγκεκριμένους κλάδους αγοράς, θα μπορούσαν να συνεισφέρουν σημαντικά όχι μόνο στην αποτελεσματική υλοποίηση του εν λόγω προγράμματος αλλά και στη μεγαλύτερη επιτυχία νέων δράσεων με παρόμοιο ύφος και χαρακτηριστικά που θα συμπεριληφθούν σε επόμενες προγραμματικές περιόδους. Επιπλέον, οι αξιολογητές θα πρέπει να έχουν την εμπειρία και τη δυνατότητα να ελέγξουν το βαθμό σωστής αξιοποίησης των κονδυλίων που διανέμονται στους συμμετέχοντες των διαφόρων δράσεων.

Αναγκαίο είναι οι προτάσεις να αξιολογούνται με γνώμονα το πόσο κοντά είναι η υποβαλλόμενη ιδέα στην αγορά και τις ανάγκες της. Μπορεί μια ιδέα να έχει άριστα ερευνητικά αποτελέσματα αλλά μικρή συνάφεια με το περιβάλλον καινοτομίας της αγοράς. Γι΄αυτό, ένα σύστημα εξωτερικής αξιολόγησης ικανό να διαπιστώσει το βαθμό ετοιμότητας των υποβαλλόμενων προτάσεων είναι ουσιώδους σημασίας. Το παραπάνω επιχείρημα ενισχύεται περαιτέρω λαμβάνοντας υπόψη πως ελάχιστα ήταν τα έργα της φάσης Α' της δράσης που λάβανε υπόψη τους δεδομένα της αγοράς και του ανταγωνισμού (market data), στοιχείο που αποτελεί ένδειξη για το μικρό αριθμό των έργων που συνέχισαν με τη συμμετοχή τους στη φάση Β, όπως προαναφέρθηκε.

Η ύπαρξη πιο αξιόπιστων και αυστηρών μηχανισμών αξιολόγησης είναι κάτι που επισημαίνεται στις απαντήσεις πολλών Τεχνοβλαστών που αποκρίθηκαν στη δράση. Οι εν

λόγω μηχανισμοί αξιολόγησης θα πρέπει να είναι τέτοιοι που θα επιτρέπουν στη ΓΓΕΤ να κρίνει το αποτέλεσμα ενός έργου μέσω ποιοτικών ελέγχων, τόσο από άποψη διαδικασιών όσο και από άποψη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού.

Επίσης, πολύ σημαντικό είναι να κρίνονται οι υποβαλλόμενες προτάσεις βάσει του κατά πόσο τα επιχειρηματικά πλανά που περιγράφονται είναι βιώσιμα από μόνα τους και ανεξάρτητα από το αν έχουν καταφέρει να αντλήσουν εξωτερική χρηματοδότηση. Εξίσου μεγάλη βαρύτητα θα πρέπει να δίνεται και στο βαθμό επεκτασιμότητας των προτάσεων, την ικανότητας διείσδυσης του επιχειρηματικού μοντέλου στην αγορά καθώς και τις θέσεις απασχόλησης που αυτό προβλέπει. Έτσι, υποβαλλόμενες προτάσεις που δεν τηρούν τα minimum κριτήρια και δεν έχουν καταφέρει να υπερβούν το κατώφλι βαθμολογικού ορίου είναι καλό να μην εγκρίνονται προς υλοποίηση ακόμη και αν έχουν απομείνει αναξιοποίητα διαθέσιμα κονδύλια μιας δράσης, καθώς κάτι τέτοιο μεγιστοποιεί τις πιθανότητες έγκρισης μίας πρότασης που μπορεί να αποδεχθεί μη βιώσιμη.

Ένα επιπλέον ζήτημα που αντιμετωπίστηκε ήταν σχετικό με την παραλαβή των έργων καθώς παρουσιάστηκαν ορισμένα προβλήματα που οδήγησαν στην περικοπή ύψους της δημόσιας επιχορήγησης βάσει του αρχικά εγκεκριμένου προϋπολογισμού των έργων. Για την μελλοντική αποφυγή της συγκεκριμένης αδυναμίας στα προγράμματα που αφορούν την εφαρμοσμένη έρευνα, θα πρέπει να δίνεται ίση βαρύτητα ως ζητούμενο, τόσο στο κομμάτι της τεχνητής εφικτότητας του έργου όσο και στο κομμάτι του επιχειρηματικού σχεδίου όπως και σε εκείνο της έρευνας αγοράς. Δηλαδή, η πρόταση να αποτελείται από τρία επιμέρους κομμάτια ίσης βαρύτητας και να αξιολογείται αντίστοιχα σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από στελέχη του ιδιωτικού τομέα σχετικά με τα εν λόγω αντικείμενα, καθώς και από διαχειριστές κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου.

Δεδομένων των προβλημάτων που αναφέρθηκαν παραπάνω και εμφανίστηκαν κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης, σκόπιμο θα ήταν να μελετηθεί ο τρόπος αξιολόγησης των προτάσεων που υποβάλλονται στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα SME instrument. Όπως αναφέρεται στη σχετική ενότητα της παρούσας μελέτης αποτίμησης, το πρόγραμμα έχει αρκετά κοινά χαρακτηριστικά με αυτά του ΠΡΑΞΕ. Συνεπώς, οι κατευθυντήριες γραμμές που ακολουθούνται κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης των υποβαλλομένων προτάσεων σε ευρωπαϊκό πλαίσιο θα μπορούσαν να υιοθετηθούν και σε εθνικά προγράμματα παρόμοιου

ύφους με αυτά του ΠΡΑΞΕ, δεδομένου ότι συμβαδίζουν με τα σημεία που καλύπτονται από τον οδηγό εφαρμογής τους.

Θετικά θα μπορούσε επίσης να συμβάλλει κάποια μεγαλύτερη επιλεκτικότητα ή τομεακή προσέγγιση που θα συμπεριλαμβάνεται σε νέες παρόμοιου τύπου προκηρύξεις. Σκόπιμο είναι να προβλέπεται σε κάθε πρόγραμμα η τομεακή εξειδίκευση αλλά θα πρέπει την ίδια στιγμή σε κάθε πρόγραμμα να υπάρχει ένας επιμερισμός του προϋπολογισμού, ο οποίος θα αφορά έργα που θα μπορούν να έρχονται από οποιοδήποτε άλλο τομέα και αυτό για να μην χάνεται η ευκαιρία να χρηματοδοτηθούν ενδιαφέρουσες προτάσεις από "ορφανούς" τομείς.

Εταιρική Μορφή Τεχνοβλαστών

Οι επιχειρήσεις – Τεχνοβλαστοί που ιδρύθηκαν στα πλαίσια της δράσης του ΠΡΑΞΕ έπρεπε να έχουν απαραίτητα μορφή Α.Ε. ή Ε.Π.Ε και να ανήκουν υποχρεωτικά κατά πλειοψηφία (ήτοι σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50%) σε ιδιώτες επενδυτές, συμπεριλαμβανομένου των ερευνητών, ή και σε νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα.

Στα πλαίσια της δράσης του ΠΡΑΞΕ Β', οι Δημόσιοι Οργανισμοί Παραγωγής Γνώσης είχαν, επίσης, τη δυνατότητα συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο των Τεχνοβλαστών αξιοποιώντας τα παραγόμενα ερευνητικά αποτελέσματα ή την τεχνογνωσία που παράγεται στα πλαίσια λειτουργίας του. Το ποσοστό συμμετοχής των φορέων γνώσης έπρεπε να είναι μικρότερο του 50%, δίνοντας έτσι το δικαίωμα απόκτησης πλειοψηφικού ποσοστού μετοχών στους ιδιώτες επενδυτές ή/και ερευνητές και ενισχύοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το κίνητρο ανάληψης του επιχειρηματικού κινδύνου.

Επισημαίνεται πως βάσει του υπάρχοντος νομικού πλαισίου δε προβλέπεται ρητά η συμμετοχή των Ιδιωτικών Κεφαλαιουχικών Εταιριών (Ι.Κ.Ε.) στα εταιρικά σχήματα spin-off εταιριών, παρά μόνο Α.Ε. ή Ε.Π.Ε.. Αυτό δεν αποτελεί έκπληξη δεδομένου ότι ο θεσμός των Ι.Κ.Ε. είναι μεταγενέστερος συγκριτικά με την περίοδο υλοποίησης τους προγράμματος του ΠΡΑΞΕ.

Σε μελλοντικές δράσεις τύπου ΠΡΑΞΕ, ο μοναδικός τρόπος οι Ι.Κ.Ε. να αποτελέσουν επιλέξιμες εταιρικές μορφές Τεχνοβλαστών, είναι κάνοντας χρήση της διασταλτικής

ερμηνείας του νομοθετικού πλαισίου και δεδομένης της δυνατότητας των Ε.Π.Ε. να μετατραπούν σε Ι.Κ.Ε.. Εντούτοις, αξίζει να σημειωθεί πως ένα Ερευνητής που ανήκει σε φορέα γνώσης Δημοσίου Δικαίου δεν επιτρέπεται να είναι εταίρος σε Ι.Κ.Ε., λαμβάνοντας υπόψη την ύπαρξη του ασυμβίβαστου. Έτσι, δεν του δίνεται το δικαίωμα να συμμετέχει σε τέτοιου είδους εταιρικά σχήματα, απαγορεύοντάς του τη δυνατότητα ανάληψης από τη μία του ρίσκο του εγχειρήματος και από την άλλη την απόλαυση οποιωνδήποτε τυχόν εταιρικών κερδών υπάρξουν.

Το σημερινό νομικό πλαίσιο δεν είναι πλήρως οριοθετημένο όσον αφορά τη συμμετοχή των ερευνητών σε εταιρίες. Συγκεκριμένα, επιτρέπει μόνο τη μη αποκλειστική ενασχόληση ενός ερευνητή σε εταιρία (Ν. 3440/2006, άρθρο 4). Ο ερευνητής έχει τη δυνατότητα να παραμείνει στο εκπαιδευτικό ίδρυμα άνευ αποδοχών για μερικά χρόνια[9] απασχολούμενος παράλληλα σε μία εταιρία. Ωστόσο, καλό θα ήταν να προβλέπεται, επίσης, η μερική απασχόληση, με το μέλος ΔΕΠ ή τον ερευνητή να έχει τη δυνατότητα απασχόλησης στην εταιρία κάποιες μέρες ανά εβδομάδα, αφιερώνοντας τις υπόλοιπες στο Δημόσιο Οργανισμό Παροχής Γνώσης.

Δεδομένων των παραπάνω και λαμβάνοντας υπόψη τα προβλήματα που προέκυψαν κατά την υλοποίηση του ΠΡΑΞΕ Β', καλό θα ήταν να συμπληρωθούν τα οποιαδήποτε νομοθετικά κενά, καθιστώντας εφικτή την μελλοντική υλοποίηση δράσεων με παρόμοιο χαρακτήρα χωρίς προβλήματα και καθυστερήσεις.

Δημόσιος Οργανισμός Παροχής Γνώσης

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά των εταιριών Τεχνοβλαστών που ιδρύθηκαν στα πλαίσια του ΠΡΑΞΕ και της σχέσης τους με τους Δημόσιους Οργανισμούς Παροχής Γνώσης είναι α) ότι ιδρύονται για την εκμετάλλευση πνευματικής ιδιοκτησίας που ανήκει σε Δημόσιο Οργανισμό Παραγωγής Γνώσης β) στην ίδρυση της πλειοψηφίας των εταιριών που συμμετείχαν οι ερευνητές που προέρχονται από Δημόσιους Ερευνητικούς Οργανισμούς και

[9] Για τους Δημόσιους Οργανισμούς Παροχής Γνώσης Ιδιωτικού Δικαίου προβλέπεται η δυνατότητα άδειας των ερευνητών διάρκειας τριών ετών και άνευ αποδοχών ενώ για τα μέλη ΔΕΠ των Δημοσιών Οργανισμών Παραγωγής Γνώσης Δημοσίου Δικαίου προβλέπεται το αντίστοιχο για διάρκεια ίση με πέντε έτη.

Πανεπιστήμια , γ) η περαιτέρω ανάπτυξη του ερευνητικού αποτελέσματος σε καινοτομία που μπορεί να κάνει χρήση υποδομών ή άυλων αγαθών του φορέα της γνώσης. Το πρόγραμμα του ΠΡΑΞΕ ήταν αρκετά επίκαιρο σύμφωνα με τις ανάγκες της εποχής που υλοποιήθηκε, καθώς κατάφερε να δημιουργήσει το κατάλληλο κλίμα και τη νοοτροπία στους Δημόσιους Οργανισμούς Παροχής Γνώσης, που πλέον είναι ενήμεροι για τον θεσμό των spin offs.

Η δράση κατάφερε να οδηγήσει σε συνεργασίες μεταξύ εταιριών και Ερευνητικών Ιδρυμάτων. Μάλιστα, 17 από τους 24 αποκριθέντες φορείς στα ερωτηματολόγια και τις συνεντεύξεις συνεχίζουν τη συνεργασία τους με τον Δημόσιο Οργανισμό Παραγωγής Γνώσης από τον οποίο προέρχονται και μετά τη λήξη του έργου. Βάσει όλων των απαντήσεων που δόθηκαν στα ερωτηματολόγια, η γενικότερη σχέση συνεργασίας του εκάστοτε Δημοσίου Οργανισμού Παροχής Γνώσης με τις επιχειρήσεις spin–off βαθμολογείται ως αρκετά ικανοποιητική.

Η συνεργασία μεταξύ των Τεχνοβλαστών και των Δημοσίων Οργανισμών Παροχής Γνώσης κρίνεται ικανοποιητική και βάσει των αποκριθέντων spin – off εταιριών στα ερωτηματολόγια, η συνεισφορά του Δημοσίου Οργανισμού Παροχής Γνώσης αξιολογείται αρκετά θετικά αναφορικά κυρίως με την ύπαρξη γρήγορης συμφωνίας σχετικά με τα πνευματικά δικαιώματα, καθώς και για ορισμένα επιμέρους θέματα όπως είναι η χρήση της απαραίτητης υλικοτεχνικής υποδομής και η εκμετάλλευση των ερευνητικών αποτελεσμάτων.

Αντιθέτως, η παροχή βοήθειας και υποστήριξης από πλευράς του τελευταίου χρήζει ενίσχυσης σε θέματα επιχειρηματικότητας, καθώς όπως παρατηρείται σε πολλές περιπτώσεις Τεχνοβλαστών, η υποστήριξη του Δημοσίου Οργανισμού Παροχής Γνώσης αξιολογείται ως μηδαμινή. Τέτοια θέματα αποτέλεσαν διάφορα νομικά ζητήματα σύστασης επιχειρήσεων (12 από τους 20), η κατάρτιση του επιχειρηματικού σχεδίου (12 από τους 20) και η επίτευξη εμπορικών συνεργασιών (10 από τους 20).

Η αντίθεση αυτή δικαιολογείται εν μέρει λαμβάνοντας υπόψη πως η συμμετοχή των ερευνητών προβλεπόταν από τους οδηγούς εφαρμογής της δράσης, ενώ από την άλλη πλευρά φαίνεται πως οι φορείς γνώσης υστερούν στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας αναφορικά με θέματα επιχειρηματικότητας.

Σημειώνεται ότι αρκετές ήταν οι εταιρίες που απευθύνθηκαν σε Συμβουλευτικές Εταιρίες και Δίκτυα Επιχειρηματικότητας εκτός Δημοσίων Οργανισμών Παροχής Γνώσης για την σύνταξη και επιμέλεια του επιχειρηματικού σχεδίου που υποβλήθηκε προς έγκριση στη δράση του ΠΡΑΞΕ[10].

Αναλυτικότερα, ορθά προβλέφθηκε με την υποβολή της πρότασης του κάθε επενδυτικού σχεδίου να κατατατίθεται απαραίτητο έγγραφο στο οποίο θα αναφέρεται η σαφής ρύθμιση των πνευματικών δικαιωμάτων που συνομολογείται μεταξύ ερευνητή (ή ερευνητών) και του ερευνητικού ιδρύματος εντός του οποίου παράχθηκε το συγκεκριμένο προς εκμετάλλευση ερευνητικό αποτέλεσμα. Επίσης, σε περίπτωση αναγνώρισης δικαιωμάτων εκμετάλλευσης υπέρ του φορεά γνώσης έπρεπε να δηλώνεται και η τελική συμφωνία μεταξύ των μερών για την απόδοση royalties στον φορέα γνώσης. Στα πλαίσια του ΠΡΑΞΕ Β' και των τεχνοβλαστών που ιδρύθηκαν, οι συμφωνίες μεταφοράς τεχνογνωσίας που υπογράφτηκαν έγκεινται κυρίως στη συμμετοχή του φορέα γνώσης στο μετοχικό κεφάλαιο του Τεχνοβλαστού (στην πλειοψηφία των περιπτώσεων μικρότερο του 20%) και απόδοση ποσοστού επί συγκεκριμένου οικονομικού αποτελέσματος ανάλογα με την περίπτωση (ως επί των πλείστον επί των πωλήσεων ή των καθαρών κερδών).

Η σύμπραξη μεταξύ των δύο μερών - εταιριών και Δημοσίων Οργανισμών Παροχής Γνώσης - οδηγεί σε μια άτυπη αλλά αμφίδρομη σχέση μεταφοράς τεχνογνωσίας από τον εκάστοτε φορέα γνώσης στον Τεχνοβλαστό. Αυτό σημαίνει πως θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν σαφέστερο πως μπορεί να εκμεταλλευτεί κάνεις ένα δημόσιο αγαθό – ερευνητικό αποτέλεσμα - με το βέλτιστο δυνατό τρόπο σε βάθος χρόνου, τόσο ως προς όφελος των εταιριών όσο και ως προς τους Δημόσιους Οργανισμούς Παροχής Γνώσης. Διότι πέρα από την αρχική συμφωνία εκμετάλλευσης του αρχικού αποτελέσματος της έρευνας, η σύνδεση των δύο οργανισμών σε βάθος χρόνου παράγει μία σχέση που χρηματοοικονομικά είναι μονομερώς υπέρ του Τεχνοβλαστού.

Ωστόσο, αρκετοί είναι οι προβληματισμοί που εγείρονται αναφορικά με τη συμμετοχή ερευνητών σε spin off, την καταλληλότερη προώθηση του θεσμού και την υποστήριξη των δημιουργημένων Τεχνοβλαστών, τόσο πριν όσο και μετά τη δράση του ΠΡΑΞΕ. Μεγάλο

[10] Σημειώνεται πως το ΠΡΑΞΕ Β' επιχορηγούσε δαπάνες που αφορούσαν εξειδικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες εξαιρετικού χαρακτήρα με την προϋπόθεση να μην υπερβαίνει το 30% του συνολικά επιλέξιμου προϋπολογισμού.

μέρος της ομάδας εστίασης ενδιαφέροντος της δράσης αφιερώθηκε στην εκτενή συζήτηση του συγκεκριμένου ζητήματος, καθώς οι προβληματισμοί αυτοί φαίνεται να είναι κοινοί για όλα τα ερευνητικά ιδρύματα, με τους εκπροσώπους των Δημοσίων Οργανισμών Παροχής Γνώσης που συμμετείχαν στο Focus Group της δράσης να συμφωνούν πως έρχονται αντιμέτωποι με τα ίδια ζητήματα, μερικά εκ των οποίων ενσωματώνονται στην παρούσα μελέτη αποτίμησης.

Το σημερινό νομικό πλαίσιο δεν ήταν και παραμένει μη πλήρως οριοθετημένο όσον αφορά τη συμμετοχή των ερευνητών σε εταιρίες. Με άλλα λόγια, δεν είναι πάντα απόλυτα σαφές σε ποιον ανήκουν τα ερευνητικά αποτελέσματα και με ποια συμφωνία μπορούν να τα εκμεταλλευτούν εμπορικά οι ερευνητές.

Το θέμα των πνευματικών δικαιωμάτων είναι ένα ζήτημα που μπορεί να αποτελέσει τροχοπέδη στη δημιουργία εταιριών. Η απόκτηση πνευματικών δικαιωμάτων είναι μία ιδιαίτερα χρονοβόρα και παράλληλα υψηλού κόστους διαδικασία, που δε δύναται να υλοποιηθεί ενίοτε από πλευράς Δημοσίων Οργανισμών Παροχής Γνώσης, παρά μόνο ανεξάρτητα και από πλευράς κυρίως των ερευνητών με πιθανή συμμετοχή στα δικαιώματα του Δημοσίου Οργανισμού.

Η ελληνική οικονομία βρίσκεται σε μία φάση που το θέμα των πνευματικών δικαιωμάτων δε θα έπρεπε να αποτελεί εμπόδιο στη δημιουργία εταιριών, ακόμη και αν είναι γνωστό πως υπάρχουν κενά στο θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο της χώρας. Συνεπώς, μελλοντικά είναι σημαντικό η κοινότητα των Τεχνοβλαστών να μεγαλώσει και να ενισχυθεί ξεπερνώντας οποιοδήποτε σχετικό εμπόδιο εμφανίζεται. Πιο συγκεκριμένα, θα πρέπει να εμφυσηθεί στην ακαδημαϊκή κοινότητα και στις ομάδες των υποψήφιων διδακτόρων η επιχειρηματική νοοτροπία, τόσο μέσω εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών, όσο και μέσω ευκαιριών πρακτικής άσκησης.

Λειτουργώντας συμπληρωματικά και ενισχύοντας τις ενέργειες προώθησης της επιχειρηματικότητας στον ακαδημαϊκό και ερευνητικό κόσμο, τα γραφεία διαμεσολάβησης των Δημόσιων Οργανισμών Παραγωγής Γνώσης θα μπορούσαν να παρέχουν τεχνικές συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ερευνητές που θέλουν να δοκιμαστούν στον επιχειρηματικό στίβο και να δοκιμάσουν την ίδρυση spin-off εταιριών και την αποκλειστική ενασχόλησή

τους με αυτές. Επίσης, θα μπορούσαν να αναλάβουν την υποστήριξη δυνητικών ενδιαφερομένων και τις προσπάθειές τους για την κατοχύρωση πατεντών.

Η αγορά ιδιωτικών κεφαλαίων

Όπως προαναφέρθηκε, το πρόγραμμα ΠΡΑΞΕ Β' περιλάμβανε έμμεση παρέμβαση στην αγορά κεφαλαίων σποράς καθώς ανάμεσα στις προϋποθέσεις συμμετοχής στο ΠΡΑΞΕ Β' συμπεριλαμβανόταν η εύρεση κεφαλαίων ίσων με το 50% της ίδιας συμμετοχής.

Πράγματι, την εποχή που υλοποιήθηκε το ΠΡΑΞΕ οι επενδυτές δεν είχαν τη διάθεση να επενδύσουν σε early stage εταιρίες έντασης γνώσης. Επίσης, η διάθεση των κοινοτικών κονδυλίων Jeremie Funds περιοριζόταν στη χρηματοδότηση επενδυτικών έργων που ανήκαν στον κλάδο του ICT και μόνο, δημιουργώντας έτσι σημαντικά κενά και ελλείψεις στους υπόλοιπους κλάδους της ελληνικής οικονομίας. Το γεγονός αυτό περιόρισε σημαντικά το βαθμό αποτελεσματικότητας της δράσης και συνεπώς το γεγονός ότι βρέθηκε ιδιωτική χρηματοδότηση και δημιουργήθηκαν επιτυχώς 34 Τεχνοβλαστοί, κρίνεται αρκετά θετικά ακόμη κι αν η δράση μεμονωμένα δε μπόρεσε να πετύχει τους στόχους που είχαν αρχικά τεθεί.

Ωστόσο, ακόμη και σήμερα, η ελληνική αγορά επιχειρηματικών κεφαλαίων (Venture Capital) είναι αρκετά διστακτική να χρηματοδοτήσει εγχειρήματα υψηλού ρίσκου στο χώρο της έρευνας. Οι θεσμικοί επενδυτές δεν επενδύουν εύκολα σε spin-offs που τα έσοδα τους έγκειται στην υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων ή παροχής υπηρεσιών consulting μέσω συμβολαίων, όπως προκύπτει στην περίπτωση πολλών από των Τεχνοβλαστών του ελληνικού χώρου. Οι εταιρίες που συνήθως επιλέγουν οι θεσμικοί φορείς να χρηματοδοτήσουν αποτελούν ως επί το πλείστον εταιρίες που ο κύκλος εργασιών τους βασίζεται σε πωλήσεις προϊόντων και όχι υπηρεσιών, δηλαδή εταιρίες που έχουν τη δυνατότητα να επεκταθούν πολλαπλασιάζοντας εύκολα τον αριθμό των πελατών τους χωρίς να αυξάνεται αναλογικά το κόστος παραγωγής όπως συμβαίνει με τον τομέα των υπηρεσιών.

Λαμβάνοντας υπόψη τον υψηλό βαθμό δυσκολίας εύρεσης επενδυτικού φορέα, όπως επίσης και των απαραίτητων χρηματικών πηγών, σημειώνεται πως καμία εταιρία –

Τεχνοβλαστός δε θα μπορούσε να χρηματοδοτηθεί από κεφάλαια προερχόμενα από Venture Capital για την περαιτέρω ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της, εφόσον οι κύριοι μέτοχοι αυτής δεν απασχολούνταν πλήρως στην εταιρία spin-off, αφιερώνοντας το 100% του ανθρωποχρόνου τους σε αυτή.

Αντίθετα, το ποσοστό του ανθρωποχρόνου των απασχολουμένων στο φορέα γνώσης ερευνητικών μελών στη spin-off μπορεί να μοιράζεται μεταξύ του Πανεπιστημίου και της εταιρίας. Τα ακαδημαϊκά μέλη θα μπορούσαν να απασχολούνται με μικρό ποσοστό τόσο μετοχικού κεφαλαίου όσο και ενασχόλησης στην εταιρία και να λαμβάνουν ως αντίτιμο royalties. Αυτό το μικρό ποσοστό συμμετοχής μπορεί να λειτουργήσει αρκετά θετικά καθώς συμβάλει στην ύπαρξη μίας σχέσης συνέχειας μεταξύ των ακαδημαϊκών μελών και της εταιρίας. Η συμμετοχή αυτή θα μπορούσε να έχει κυρίως συμβουλευτικό χαρακτήρα για την καλύτερη εμπορική αξιοποίηση του ερευνητικού αποτελέσματος, ενώ το ποσοστό μετοχικού κεφαλαίου θα πρέπει να είναι τέτοιο, ώστε να τους δίνει το κίνητρο συμμετοχής και αποκόμισης κερδών από την εμπορική δραστηριότητα της spin – off.

Αυτός είναι και ο μοναδικός τρόπος να πετύχει επιχειρηματικά το εγχείρημα δημιουργίας ενός Τεχνοβλαστού και στη συνέχεια να μπορέσει να διεκδικήσει θεσμικά επενδυτικά κεφάλαια. Διαφορετικά, μπορεί να συνεχίσει την πορεία του διεκδικώντας μόνο άλλου είδους χρηματοδότηση, προερχόμενη μέσω ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων.

Το συγκεκριμένο κριτήριο του ανθρωποχρόνου αποκτά μεγαλύτερη σημασία, καθώς μπορεί να μειώσει σημαντικά την αποτελεσματικότητα της δράσης, τον κοινωνικό αντίκτυπό της και κατ' επέκταση την προστιθέμενη αξία του προγράμματος. Αναλυτικότερα, σε περίπτωση που ο βαθμός αφοσίωσης των απασχολούμενων στην εταιρία είναι μικρός αποδεικνύεται πως στην ουσία δε δημιουργήθηκαν πραγματικές θέσεις για τους κύριους ερευνητές, μιας που πολλοί από τους ερευνητές δουλεύουν ακόμη στο δημόσιο ερευνητικό ίδρυμα από το οποίο προέρχονται. Επίσης, αν και είναι δύσκολο να αποδειχθεί, κάτι τέτοιο μπορεί να επιβραδύνει το ρυθμό ανάπτυξης του ίδιου του Τεχνοβλαστού, καθώς η νεοϊδρυθείσα εταιρία μπορεί να μη κινείται με τους ανοδικούς ρυθμούς που ίσως θα μπορούσε να αναπτυχθεί.

Συνεπώς, στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της δράσης και των θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν, κρίθηκε σκόπιμο να αξιολογηθεί το κατά πόσο τα άτομα - ερευνητικό

προσωπικό - απασχολούνται πλήρως στην εταιρία spin-off. Αξίζει να αναφερθεί πως στη σχετική ερώτηση που υπήρχε στο ερωτηματολόγιο της αποτίμησης και συγκεκριμένα ρωτούσε τι ποσοστό του χρόνου τους κατά μέσο όρο απασχολούνται στην επιχείρηση οι υπεύθυνοι έργων, οι μέτοχοι και η διοικητική ομάδα, η πλειοψηφία των εταιριών δεν αποκρίθηκε. Αναφορικά με αυτές τις εταιρίες που συμπλήρωσαν την απάντηση προκύπτει πως μόνο 5 από τους 20 συμμετέχοντες στη συνέντευξη απασχολούνται πλήρως - 100% - στη spin – off εταιρία, ενώ μόνο 2 από τις 20 εταιρίες δηλώνουν πως η διοικητική ομάδα αφιερώνει το 100% του ανθρωποχρόνου της στην επιχείρηση.

Συνεπώς, γίνεται εμφανές πως το παραπάνω ποσοστό του ανθρωποχρόνου δεν είναι εύκολο να προσδιοριστεί μιας που στις περισσότερες περιπτώσεις Τεχνοβλαστών οι δραστηριότητες της εταιρίας συσχετίζονται σε μεγάλο βαθμό με το ερευνητικό έργο των υπευθύνων στα πλαίσια των Δημοσίων Οργανισμών Παροχής Γνώσης με τους οποίους συνεχίζουν την συνεργασία τους. Σημειώνεται πως το επιχείρημα ότι ο χρόνος των ερευνητών-μετόχων του Τεχνοβλαστού που αφιερώνεται στις δραστηριότητες της εταιρίας είναι συνήθως αλληλένδετος με το ερευνητικό τους έργο που συνεχίζεται παράλληλα με την επιχειρηματική τους πορεία στον Δημόσιο Οργανισμό είναι κάτι που σημειώθηκε από πολλούς Τεχνοβλαστούς κατά τη διάρκεια συνεντεύξεων για τη σύνταξη των case studies.

Σε συνδυασμό με τα όσα προαναφέρθηκαν, γίνεται αντιληπτό πως το κριτήριο του ανθρωποχρόνου που αφιερώνεται στην εταιρία από τα άμεσα εμπλεκόμενα και υπεύθυνα άτομα είναι μείζονος σημασίας. Σε επόμενη προγραμματική περίοδο και στην επαναπροκήρυξη μίας νέας δράσης με παρόμοιο ύφος αυτού του ΠΡΑΞΕ καλό θα ήταν να εξεταστεί κατά τη διάρκεια αξιολόγησης των υποβαλλόμενων επενδυτικών έργων το ποσοστό συμμετοχής ατόμων που δεν απασχολούνται πλήρως στην εταιρία. Ενδεικτικά, μία υποβαλλόμενη πρόταση στο μετοχικό κεφάλαιο της οποίας μέλη ΔΕΠ θα συμμετείχαν με μειοψηφικό ποσοστό στο μετοχικό κεφάλαιο θα μπορούσε να έχει μεγαλύτερο βαθμό αξιολόγησης από μια αντίστοιχη πρόταση στην οποία τα μέλη ΔΕΠ θα κατέχουν πλειοψηφικό ποσοστό μετοχών.

Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί πως θα ήταν σημαντικό να δοθούν κατάλληλα κίνητρα σε ιδιώτες όπως επιχειρηματικούς αγγέλους (BAs) που θα τους προτρέψουν στην

ανάληψη ρίσκου χρηματοδότησης επενδυτικών έργων που έγκεινται στις δραστηριότητες υψηλού ρίσκου όπως αυτές των spin-off εταιριών. Κίνητρο αυτού του είδους θα μπορούσε να αποτελέσουν σχετικά μέτρα φοροαπαλλαγών.

Τέλος, η δημιουργία ενός seed/ startup επενδυτικού ταμείου μέσω δημόσιας συγχρηματοδότησης, ικανού να λειτουργήσει ακόμη και ως υποκατάστατο ενός προγράμματος τύπου ΠΡΑΞΕ θα άξιζε να διερευνηθεί. Το εν λόγω επενδυτικό ταμείο μπορεί να ακολουθεί τη λογική της παρέμβασης των κεφαλαίων Jeremie και να είναι προσανατολισμένο εκτός του κλάδου του ICT, όπου και παρουσιάζεται σημαντικότατο κενό τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας.

Κοινωνικός Αντίκτυπος

Αναφορικά με την κοινωνική επίδραση (social impact) των μεμονωμένων δράσεων που εγκρίθηκαν στο ΠΡΑΞΕ Β' επισημαίνεται, όπως σχολιάστηκε και στην ομάδα εστίασης ενδιαφέροντος της δράσης, πως δεν είναι κάτι που μπορεί να μετρηθεί πολύ εύκολα.

Ωστόσο, η επιρροή των εταιριών spin – off που δημιουργήθηκαν με τη σύμπραξη των Δημοσίων Οργανισμών Παροχής Γνώσης αποτιμάται ως αρκετά θετική τόσο στην ενίσχυση της απασχόλησης και της εγχώριας τεχνογνωσίας, όσο και στην ενδυνάμωση της εγχώριας οικονομίας και των τοπικών επιχειρήσεων. Αναλυτικότερα, η συμβολή του προγράμματος ΠΡΑΞΕ ήταν καθοριστική καθώς οδήγησε στη δημιουργία 33 νέων εταιριών που είχαν ως επακόλουθο τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας με τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολούνται να ξεπερνά τους 150 εργαζόμενους για τα σύνολο των εταιριών spin – off κατά τη διάρκεια υλοποίησης της δράσης ΠΡΑΞΕ.

Παρατηρώντας το πραγματικό αποτέλεσμα και ότι προαναφέρθηκε παραπάνω σχετικά με την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της δεύτερης φάσης της δράσης, ο κοινωνικός αντίκτυπος της δράσης ήταν λιγότερο ικανοποιητικός συγκριτικά με τις αρχικές εκτιμήσεις της Υπηρεσίας τόσο αναφορικά με το πλήθος των Τεχνοβλαστών (αρχικός στόχος 40) όσο και με τις θέσεις εργασίας που επρόκειτο να δημιουργηθούν (αρχικός στόχος 240).

Τεχνοβλαστός, προερχόμενος από την πρώτη φάση της προετοιμασίας του ΠΡΑΞΕ, δραστηριοποιείται στην εκμετάλλευση τεχνολογιών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Σήμερα, η εταιρία έχει εξαγοραστεί από Όμιλο Εταιριών του εξωτερικού και συνεχίζει επιτυχημένα τη λειτουργία της έχοντας το ίδιο αντικείμενο δραστηριότητας με αυτό που είχε ο Τεχνοβλαστός όταν πρωτοδημιουργήθηκε. Η εταιρία βελτιώνεται συνεχώς και προχωρά στην ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και μεθόδων παραγωγής και έχει καθιερώσει συνεργασίες με σημαντικά ευρωπαϊκά ερευνητικά κέντρα συνεχίζοντας την έρευνα προς το σκοπό αυτό. Για την ίδρυση της spin-off, η επιχείρηση χρηματοδοτήθηκε από κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου, ενώ συνεχίζει να συμμετέχει τόσο σε εθνικά όσο και σε ευρωπαϊκά προγράμματα έρευνας, ανάπτυξης και τεχνολογίας.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της φάσης Α', ιδρύθηκε Τεχνοβλαστός με αντικείμενο δραστηριότητας την δημιουργία καινοτόμων και ολοκληρωμένων προϊόντων επιχειρησιακού λογισμικού. Η επιχείρηση κατάφερε να κερδίσει πρώτα την αξιοπιστία της ελληνικής αγοράς και έπειτα του εξωτερικού, με σημαντικές συνεργασίες κυρίως στην Αγγλία. Η εταιρία συνεχίζει επιτυχημένα την πορεία της και φροντίζει να προχωρά σε νέα προϊόντα και εκδόσεις αυτών περίπου κάθε πενταετία, ώστε να συμβαδίζει με τις τρέχουσες ανάγκες του κλάδου και των πελατών της. Επίσης, συνεχίζει να συμμετέχει σε προγράμματα Έρευνας και Τεχνολογίας στοχεύοντας στη διαρκή εξέλιξή της.

Από τους 33 Τεχνοβλαστούς που ιδρύθηκαν συνολικά αξίζει να αναφερθεί πως η πλειοψηφία αυτών συνεχίζουν τη λειτουργία τους μέχρι και σήμερα, άλλοι με λιγότερη και άλλοι με μεγαλύτερη επιτυχία. Τρείς από τις spin – off μάλιστα έχουν εξαγοραστεί από μεγάλους ομίλους εταιριών ενώ δεν είναι λίγες οι εταιρίες που έχουν καταφέρει να αντλήσουν μετά την ίδρυση τους επιπρόσθετες χρηματοδοτήσεις, προερχόμενες στην πλειοψηφία τους από εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα και σε μικρότερο βαθμό από ιδιωτικά κεφάλαια.

Λαμβάνοντας υπόψη το προσωπικό των Τεχνοβλαστών, η σημαντικότερη συνεισφορά του έργου ΠΡΑΞΕ Β' στο σύνολό του φαίνεται πως είναι η ενίσχυση των προοπτικών σταδιοδρομίας όλων των συμμετεχόντων του έργου, καθώς και η επιμόρφωση των εργαζομένων της εταιρίας σχετικά με τη χρήση νέων εργαλείων και τεχνικών κάτι που σημειώνεται από 14 στους 20 Τεχνοβλαστούς. Επιπρόσθετα, αρκετά θετική θεωρείται η συνεισφορά του έργου στην ενίσχυση των δεξιοτήτων και γνώσεων ΕΤΑΚ του προσωπικού (10 στις 20 απαντήσεις) ενδυνάμωση των σχέσεων συνεργασίας του προσωπικού με πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα/ινστιτούτα (11 στις 20 απαντήσεις), κάτι που φαίνεται πως ορισμένες φορές συνοδεύτηκε με παράλληλη αύξηση του αριθμού των δημοσιεύσεων (12 στις 20 απαντήσεις).

Τέλος, αναφορικά με την περιβαλλοντική επίδραση των ερευνητικών έργων από τις απαντήσεις των ερωτηματολογίων της αποτίμησης γίνεται αντιληπτό πως η περιβαλλοντική συμβολή του κάθε εγκεκριμένου έργου διαφέρει ανάλογα με την περίπτωση, τόσο σε χαρακτήρα όσο και σε βαθμό. Επισημαίνεται πως αρκετά είναι τα έργα που δηλώνουν πως το αντικείμενο δραστηριότητας και το επιχειρησιακό σχέδιο που υλοποίησαν στα πλαίσια του ΠΡΑΞΕ δεν είχε περιβαλλοντική επίδραση, είτε θετική είτε αρνητική, ενώ η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων (άνω του 90%) που αξιολογούν την επιρροή των έργων τους στο περιβάλλον την κρίνουν από ουδέτερη έως πολύ θετική.

Αναλυτικότερα, δεδομένων των στόχων και του είδους του κάθε Τεχνοβλαστού, η συντριπτική πλειοψηφία των έργων που αξιολογεί την περιβαλλοντική επίδρασή τους υποστηρίζουν πως κατάφεραν να συμβάλλουν από αρκετά έως παρά πολύ θετικά στα εξής περιβαλλοντικά ζητήματα: α) βέλτιστη χρήση πόρων και πρώτων υλών (11 στους 15 αποκριθέντες της ερώτησης), β) εξοικονόμηση της ενέργειας (9 στους 14 αποκριθέντες), γ) μειωμένη έκκληση αερίων του θερμοκηπίου (8 στους 11 αποκριθέντες) καθώς και δ) στη διαχείριση βιομηχανικών αποβλήτων (4 στους 8 αποκριθέντες).

Εταιρία – Τεχνοβλαστός, που συμμετείχε στο ΠΡΑΞΕ Β', αποτελεί σήμερα κορυφαίο πάροχο τεχνολογικής υποδομής και αναλώσιμων στη μοριακή ανάλυση. Η εταιρία έχει αναπτύξει σημαντικές στρατηγικές συνεργασίες με πολλές εταιρείες και οργανισμούς του κλάδου ενώ ο αριθμός του μόνιμου προσωπικού το 2014 σχεδόν διπλασιάστηκε, φτάνοντας τα 17 άτομα. Η εταιρία συνεχίζει σήμερα επιτυχημένα το έργο με το οποίο συμμετείχε στη δράση ΠΡΑΞΕ Β' διατηρώντας το ίδιο αντικείμενο δραστηριότητας και προχώρα σε συνεχή έρευνα και παραγωγή νέων υπηρεσιών και σημαντικά βελτιωμένων προϊόντων και μεθόδων παραγωγής. Πέραν του ΠΡΑΞΕ, έχει συμμετάσχει σε πολυάριθμα ευρωπαϊκά προγράμματα τύπου FP7 και EUREKA.

Συμβολή της ΓΓΕΤ στη διαχείριση του προγράμματος

Σε γενικές γραμμές ο ρόλος της ΓΓΕΤ αξιολογείται ως αρκετά θετικός στη διαχείριση της δράσης του ΠΡΑΞΕ Β. Η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων δηλώνει αρκετά ικανοποιημένη από τη διαδικασία γενικότερης υποστήριξης.

Πιο συγκεκριμένα, βάσει των απαντήσεων των αποκριθέντων Τεχνοβλαστών στην έρευνα αποτίμησης γίνεται αντιληπτό πως οι φορείς έμειναν αρκετά ευχαριστημένοι από την συμβολή των στελεχών τόσο αναφορικά με τη διαχείριση του ΠΡΑΞΕ, όσο και από την μεταξύ τους συνεργασία. Αρκετά έως πολύ θετικά αξιολογούν οι Τεχνοβλαστοί το βαθμό προθυμίας ανταπόκρισης των στελεχών της υπηρεσίας, ενώ ακόμη καλύτερη άποψη έχουν αναφορικά με την ταχύτητα ανταπόκρισης των στελεχών της ΓΓΕΤ με το ποσοστό των

θετικών απαντήσεων – βαθμολογία άνω του μετρίου – να ξεπερνά το 85% και στις δύο περιπτώσεις.

Αντίστοιχα θετικά αξιολογήθηκε και η παρακολούθηση υλοποίησης του έργου ως προς τις οδηγίες διαχείρισής του με την συντριπτική πλειοψηφία - ποσοστό που αγγίζει το 85% - των ερωτηθέντων Τεχνοβλαστών να την κρίνει από θετική έως άριστη, ενώ αξίζει να σημειωθεί πως και ο οδηγός εφαρμογής υλοποίησης του προγράμματος κρίνεται ως πολύ επαρκής βάσει του 80% των αποκριθέντων εταιριών, δεδομένου και των προβλημάτων που εμφανίστηκαν λόγων ελλείψεων στο υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο.

Αναφορικά με την αξιολόγηση των προτάσεων, η συντριπτική πλειοψηφία των Τεχνοβλαστών δείχνει ικανοποιημένη με περίπου το 65% να δηλώνει πως η διαδικασία αξιολόγησης ήταν ίδια ή/και πολύ καλύτερη συγκριτικά με άλλα προγράμματα που έχει συμμετάσχει εταιρία, είτε εθνικά είτε ευρωπαϊκού πλαισίου. Επιπλέον, οι προτάσεις που κατατέθηκαν προς έγκριση για την ίδρυση των Τεχνοβλαστών φαίνεται πως αξιολογήθηκαν αρκετά γρήγορα, καθώς πάνω από το 70% των αποκριθέντων βαθμολογεί θετικά έως άριστα τη ΓΓΕΤ στο κομμάτι της γρήγορης αξιολόγησης των υποβληθέντων .

Θετικός είναι ο απολογισμός της ΓΓΕΤ και στα θέματα που αφορούν την τεκμηρίωση του αποτελέσματος και του εγκεκριμένου προϋπολογισμού. Το 80% των συμμετεχόντων βαθμολογεί την τεκμηρίωση του αποτελέσματος αξιολόγησης από πλευράς αξιολογητών από πολύ καλή έως άριστη, δίχως να υπάρχει κάποια εταιρία που να αξιολογεί τη διαχειριστική αρχή με βαθμολογία κάτω του μετρίου. Επίσης, όλοι οι Τεχνοβλαστοί δηλώνουν ικανοποιημένοι, κρίνοντας από καλές ως άριστες τις υπηρεσίες της ΓΓΕΤ σε σχέση με την τεκμηρίωση του εγκεκριμένου προϋπολογισμού εκ μέρους των αξιολογητών της, με τη συντριπτική πλειοψηφία αυτών (άνω του 90%) να βαθμολογεί τη ΓΓΕΤ από καλά έως άριστα.

Παρ' όλα αυτά, η τεκμηρίωση των απόψεων των εκπροσώπων της ΓΓΕΤ δεν κρίνεται το ίδιο θετικά από τους Τεχνοβλαστούς, μιας που υπάρχουν αρκετοί συμμετέχοντες που αναφέρουν προβλήματα που αντιμετώπισαν με τα συμπεράσματα και την άποψη των εμπειρογνωμόνων που είχε στην διάθεση της η ΓΓΕΤ, ώστε να πλαισιώνουν την Επιτροπή Αξιολόγησης όταν απαιτούνταν ειδική επιστημονική γνωμοδότηση.

Περνώντας στην αξιολόγηση της χρονικής απόκρισης στη ΓΓΕΤ, οι εταιρίες εκφράζουν μεγάλο ποσοστό ικανοποίησης από την έγκαιρη εκταμίευση των δόσεων και από την καταβολή των επιχορηγήσεων και της αποπληρωμής των έργων. Ωστόσο, αν και η γενικότερη εικόνα ικανοποίησης παραμένει ως έχει, γίνεται αντιληπτό πως οι μεγαλύτερες καθυστερήσεις έλαβαν χώρα κατά την εκταμίευση των δόσεων της προκαταβολής, η πιο έγκαιρη καταβολή της οποίας θα μπορούσε να συνεισφέρει στην αποτελεσματικότερη εκκίνηση και επακόλουθη υλοποίηση των εγκεκριμένων έργων.

Επιπρόσθετα, η απόλυτη πλειοψηφία των Τεχνοβλαστών (100%) δηλώνει ευχαριστημένη αξιολογώντας με άνω του μετρίου βαθμολογία τις υπηρεσίες της ΓΓΕΤ σε ζητήματα που σχετίζονται με την έγκαιρη απόκριση της υπηρεσίας τόσο στα αιτήματα τροποποίησης όσο και στα αιτήματα ελέγχου.

Αναφορικά με την συμβολή της ΓΓΕΤ και των στελεχών της, οι εταιρίες φαίνεται πως έμειναν ικανοποιημένες από την επίλυση των προβλημάτων που προέκυψαν κατά την διάρκεια υλοποίησης των έργων καθώς και από την αποσαφήνιση των απορριών σε διάφορα ζητήματα σχετικά με τη δράση με πάνω από το 50% των εταιριών να κρίνουν την υποστήριξη της Υπηρεσίας στα παραπάνω ζητήματα από πολύ καλή έως άριστη

Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως οι διαδικασίες διαχείρισης και υλοποίησης των υποέργων του προγράμματος θα πρέπει να ενσωματώνουν διαδικασίες αποτίμησης. Ένα σύστημα συλλογής αποτιμητικών στοιχείων ποσοτικοποιήμενων ποιοτικών δεικτών θα πρέπει να εφαρμόζεται παράλληλα με την υλοποίηση των υποέργων, συνοδεύοντας τις υποχρεώσεις των συμμετεχόντων εταιριών για την ολοκλήρωση των χρηματοδοτούμενων έργων τους.

Τέλος, η διαδικασία αποτίμησης των δράσεων καλό θα ήταν να είναι πιο κοντά στο χρονικό διάστημα υλοποίησής τους (π.χ. τρία χρόνια μετά τη λήξη τους). Το επιχείρημα αυτό προκύπτει κυρίως μέσα από την επικοινωνία με τους Τεχνοβλαστούς που αποκρίθηκαν στο ερωτηματολόγιο της παρούσας μελέτης. Αναλυτικότερα, υπήρξαν αρκετά παράπονα εκ μέρους των spin–off επιχειρήσεων δεδομένου πως το χρονικό διάστημα αποτίμησης και υλοποίησης των επενδυτικών έργων που εντάσσονται στα πλαίσια του ΠΡΑΞΕ Β ξεπερνά την δεκαετία σε μερικές περιπτώσεις. Συνεπώς, η υπηρεσία θα πρέπει να φροντίσει ώστε ο χρονισμός της αποτίμησης των δράσεων και της υλοποίησής τους να είναι τέτοιος ώστε να

υπάρχουν διαθέσιμα τόσο τα υπεύθυνα άτομα όσο και οι απαιτούμενες πληροφορίες σχετικά με τα υλοποιηθέντα έργα, συμβάλλοντας έτσι στη σωστή αξιολόγηση της επίδρασής τους.

Προσθετικότητα της Δράσης

Η δράση του ΠΡΑΞΕ ήταν πολύ πρωτοποριακή για τον ελληνικό χώρο παρόλο που δεν απέδωσε τα αναμενόμενα όσον αφορά τους ποσοτικούς στόχους που είχαν τεθεί. Αυτό βέβαια δεν υποβαθμίζει τη σημασία της αναφορικά με τη συμβολή της στην ελληνική οικονομία και την ακαδημαϊκή και ερευνητική κοινότητα. Αναφέρεται πως όλες οι επιχειρήσεις που αποκρίθηκαν στην έρευνα με τα ερωτηματολόγια Τεχνοβλαστών υποστηρίζουν πως προγράμματα τύπου ΠΡΑΞΕ θα πρέπει οπωσδήποτε να συμπεριληφθούν στην προγραμματική περίοδο 2014 - 2020.

Η σημαντικότερη συνεισφορά της δράσης του ΠΡΑΞΕ ήταν η αλλαγή της νοοτροπίας και η δημιουργία κατάλληλου κλίματος στη χώρα με την παράλληλη ενίσχυση της προτυποποίησης και της εμπορικής εκμετάλλευσης ερευνητικών αποτελεσμάτων μέσω της δημιουργίας νέων επιχειρήσεων έντασης γνώσης. Στο κομμάτι αυτό, η προσθετικότητα του προγράμματος ΠΡΑΞΕ μπορεί να χαρακτηριστεί ως αρκετά σημαντική, καθώς έγινε το πρώτο βήμα τόσο για την αλλαγή νοοτροπίας και τη βελτίωση της γνώσης των παραγωγικών δυνατοτήτων όσο και για την στρατηγική των συμμετεχόντων ερευνητών. Παράλληλα, υιοθετήθηκε κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο που συντελεί ώστε το ελληνικό περιβάλλον να μπορεί να χαρακτηριστεί από μεγαλύτερο βαθμό ωριμότητας και ετοιμότητας για να υποδεχθεί παρόμοιου τύπου δράσεις.

Με τη δημιουργία του κατάλληλου πλαισίου και της ωρίμανσης των απαραίτητων συνθηκών και του περιβάλλοντος για την αξιοποίηση της παραγόμενης τεχνογνωσίας από δημόσιους ερευνητικούς και ακαδημαϊκούς φορείς, οι νέες έννοιες του «επιχειρείν» και της εμπορικής εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων της έρευνας που εισήχθησαν για πρώτη φορά στην πανεπιστημιακή και ερευνητική κοινότητα της χώρας είναι πιο γνώριμες για τους συμμετέχοντες σήμερα και στο μέλλον.

Η μεγάλη σημασία της δράσης ΠΡΑΞΕ για την ελληνική αγορά διακρίνεται από τις απαντήσεις των ερωτηματολογίων και λαμβάνοντας υπόψη τις δηλώσεις των Τεχνοβλαστών που δημιουργηθήκαν, προέρχονται από τη πρώτη φάση του προγράμματος ΠΡΑΞΕ. Όπως προαναφέρθηκε, οι 12 από τις 24 συνολικά αποκριθείσες εταιρίες συμμετείχαν στην Φάση Α' του προγράμματος, εκ των οποίων το 75% σημειώνει πως η συμμετοχή τους στην πρώτη φάση του προγράμματος διαδραμάτισε καταλυτικό ρόλο για την ακόλουθη συμμετοχή τους στη δεύτερη φάση του ΠΡΑΞΕ Β'.

Επίσης, η πλειοψηφία των ερευνητών που απάντησαν τα ερωτηματολόγια αποτίμησης της δράσης, συμφωνούν πως η συμμετοχή τους στη δράση ήταν καθοριστική και τους βοήθησε να αυξήσουν τις γνώσεις και τις ικανότητες του Οργανισμού, όσον αφορά την ανάπτυξη και τον έλεγχο του πρωτοτύπου, καθώς και την τεχνολογική επικύρωσή του. Αρκετά μεγάλη ήταν και η συμβολή της δράσης στο σχεδιασμό του επιχειρηματικού πλάνου και της επένδυσης, όπως επίσης και της κοστολόγησής της. Από την άλλη, το κυριότερο πρόβλημα θεωρείται η δυσκολία πρόσβασης σε επενδυτικά κεφάλαια σε συνδυασμό με το απαισιόδοξο κλίμα της ελληνικής οικονομίας, την έλλειψη επιχειρηματικότητας από πλευράς των ερευνητών και την αποστροφή τους για την ανάληψη επιχειρηματικού ρίσκου.

Αν και σύμφωνα με τους συμμετέχοντες υπήρχαν ορισμένα ζητήματα, όπως τα παραπάνω, που αποτέλεσαν τροχοπέδη της προσπάθειας τους για τη δημιουργία εταιρίας spin–off και την εμπορική αξιοποίηση του ερευνητικού τους έργου, επισημαίνεται πως απ' όλους τους αποκριθέντες φορείς είτε στα ερωτηματολόγια είτε στις συνεντεύξεις τονίζεται η συνεισφορά του Προγράμματος και η ανάγκη επανάληψής του σε επόμενες προγραμματικές περιόδους. Ακόμη, αξίζει να αναφερθεί πως τα μισά από τα έργα (50%) δε θα υλοποιούνταν χωρίς τη συνεισφορά του προγράμματος.

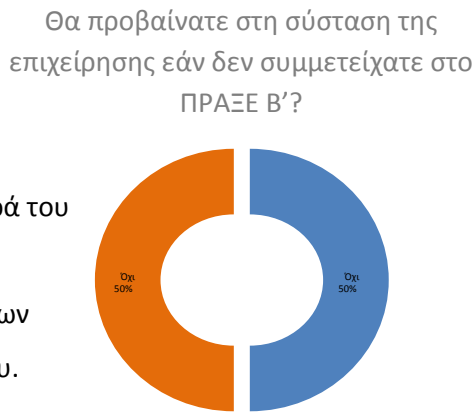

Η εικόνα βασίζεται στις απαντήσεις των αποκριθέντων εταιριών στη σχετική ερώτηση του ερωτηματολογίου. Αυτό ενισχύει περισσότερο τα όσα προαναφέρθηκαν στην παραπάνω ενότητα που αφορά το σχεδιασμό της δράσης.

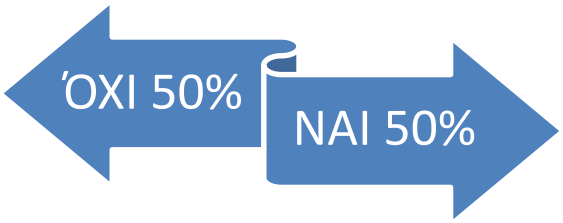

Τέλος αξίζει να αναφερθεί πως, η πλειοψηφία των spin–off επιχειρήσεων υποστηρίζει πως οριζόντιες δράσεις και σχετικές εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες από πλευράς της ΓΓΕΤ θεωρούνται αναγκαίες και κρίνονται ουσιώδεις για την υλοποίηση της δεύτερης φάσης του προγράμματος ΠΡΑΞΕ με επιτυχία. Η ανάγκη για ουσιαστικό mentoring/ coaching των ερευνητών που επιθυμούν να γίνουν επιχειρηματίες θεωρείται απόλυτα κατανοητή και σημειώνεται και από στελέχη της ΓΓΕΤ, δεδομένου ότι η χρηματοδότηση δόθηκε ουσιαστικά σε ερευνητές και όχι επιχειρηματίες, γνώστες των συνθηκών της αγοράς και με εμπειρία και γνώση του «επιχειρείν». Ειδικότερα, η εκπαίδευση και γνώση των ερευνητών σε θέματα marketing και pitching επιχειρηματικών ιδεών είναι μηδαμινή σήμερα και χρήζει ουσιαστικής ενίσχυσης.

Μελλοντικές Προτάσεις Βελτίωσης

Όλοι οι συμμετέχοντες (100%) υποστηρίζουν πως η ΓΓΕΤ θα πρέπει να επαναλάβει δράση τύπου ΠΡΑΞΕ Α' και ΠΡΑΞΕ Β' σε επόμενες προγραμματικές περιόδους. Αρκετοί είναι αυτοί που την προτείνουν ανεπιφύλακτα, όμως πολλοί από τους συμμετέχοντες θεωρούν ότι θα πρέπει να γίνουν αρκετές βελτιώσεις σε αντίστοιχες επόμενες προκηρύξεις.

Μία δράση τύπου ΠΡΑΞΕ θα ήταν ένα ιδιαίτερα χρήσιμο εργαλείο τόσο για την ίδρυση νέων εταιριών όσο και για την εμπορική αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων που έχουν αναπτυχθεί σε δημόσια ερευνητικά ιδρύματα. Επίσης, παρόμοιου ύφους δράσεις μπορούν να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις έντασης γνώσης που αποτελούνται κυρίως από μικρομεσαίες επιχειρήσεις να προσελκύσουν ιδιωτικά κεφάλαια.

Με στόχο την αλλαγή της νοοτροπίας στη χώρα μας και την περαιτέρω ενίσχυση σε ουσιαστικό βαθμό της σύνδεσης της έρευνας με την επιχειρηματική δραστηριότητα μέσω της δημιουργίας ενός πιο ώριμου περιβάλλοντος στο εσωτερικό των Δημόσιων Οργανισμών Παραγωγής Γνώσης, ικανού να οδηγήσει στην παράλληλη αύξηση του αριθμού των Spin-Off εταιρειών και στην εντατικοποίηση της εμπορευματικής αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων προκύπτουν προτάσεις για μελλοντική βελτίωση και σε αντίστοιχα προγράμματα όπως ήταν το ΠΡΑΞΕ Β', οι οποίες αφορούν:

- Η ανακοίνωση εκ των προτέρων προβλεπόμενων ημερομηνιών υποβολής προτάσεων της κάθε δράσης σε κάθε κύκλο προκήρυξης.
- Η παράλληλη υλοποίηση των δύο ανεξάρτητων φάσεων ενός προγράμματος, ώστε οι δυνητικοί συμμετέχοντες να έχουν το δικαίωμα επιλογής βάσει των αναγκών τους.
- Η επώαση ενός πιο ώριμου και κατάλληλου περιβάλλοντος με ταυτόχρονη πρόβλεψη του απαραίτητου νομικού πλαισίου, όπου παρατηρούνται ελλείψεις (π.χ. μερική απασχόληση, Ι.Κ.Ε.)
- Η συντόμευση της διαδικασίας αξιολόγησης των υποβαλλόμενων προτάσεων και η μείωση του χρόνου που μεσολαβεί από την υποβολή έως την χρηματοδότηση της πρότασης.
- Η ύπαρξη συστήματος εξωτερικής αξιολόγησης ικανό να διαπιστώσει το βαθμό ετοιμότητας, επεκτασιμότητας και βιωσιμότητας των υποβαλλόμενων προτάσεων
- Η αξιολόγηση των υποβαλλόμενων προτάσεων να αποτελείται από τρία επιμέρους κομμάτια ίσης βαρύτητας που θα συνίστανται σε αυτά της τεχνητής εφικτότητας του έργου, του επιχειρηματικού σχεδίου και της έρευνας αγοράς. Το κάθε κομμάτι της πρότασης θα πρέπει να αξιολογείται και από τους ανάλογους αξιολογητές με την κατάλληλη εμπειρία και αντίστοιχη εξειδίκευση που απαιτείται. Έτσι, θα διασφαλίζεται σε μεγαλύτερο βαθμό η επιτυχία των υποβαλλομένων έργων και θα αποφεύγονται προβλήματα που τυχόν προκύπτουν κατά τη διάρκεια υλοποίησής τους.
- Η ύπαρξη βαθμολογικού ορίου κάτω από το οποίο δεν θα εγκρίνονται προτάσεις ακόμα και αν υπάρχει ο σχετικός διαθέσιμος προϋπολογισμός. Το αντίστοιχο θα μπορούσε να γίνει και με την ύπαρξη ποσοστού, για παράδειγμα θα μπορούσε να χρηματοδοτείται μόνο το 40% των υποβαλλόμενων προτάσεων που θα συγκεντρώσουν τη μεγαλύτερη βαθμολογία.
- Η ενσωμάτωση διαδικασιών διαχείρισης και υλοποίησης των υποέργων στη διαδικασία αξιολόγησης
- Η ύπαρξη κατάλληλων αξιολογητών, που θα είναι γνώστες της επιχειρηματικότητας και των δεδομένων που επικρατούν σε συγκεκριμένους κλάδους αγοράς και οι οποίοι θα έχουν την εμπειρία και τη δυνατότητα να

ελέγξουν το βαθμό σωστής αξιοποίησης των κονδυλίων που διανέμονται στους συμμετέχοντες των διάφορων δράσεων.

- Η παροχή κινήτρων σε δυνητικούς αξιολογητές, ώστε να σχηματιστούν μεικτές ομάδες αξιολογητών, με μεγαλύτερη συμμετοχή εξειδικευμένων στελεχών του ιδιωτικού τομέα, καθώς και διαχειριστών κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου.
- Η παροχή κινήτρων σε φορείς χρηματοδότησης ώστε να μη διστάζουν να επενδύσουν σημαντικά ποσά στην έρευνα. Η εξέταση του ενδεχόμενου δημιουργίας μέσω δημόσιας συγχρηματοδότησης ενός seed/ startup επενδυτικού ταμείου με παρόμοια λειτουργία αυτής της δράσης του ΠΡΑΞΕ.
- Η σαφής ρύθμιση των πνευματικών δικαιωμάτων και οριοθέτηση του σε ποιον ανήκουν τα ερευνητικά αποτελέσματα και με ποια συμφωνία μπορούν να τα εκμεταλλευτούν εμπορικά οι ερευνητές, κάτι που συνδέεται και με την απόδοση σχετικών royalties στους φορείς γνώσης.
- Η ενίσχυση των ενεργειών προώθησης της επιχειρηματικότητας στον ακαδημαϊκό και ερευνητικό κόσμο με τη βοήθεια των γραφείων διαμεσολάβησης των Δημοσίων Οργανισμών Παραγωγής Γνώσης.
- Η πρόβλεψη καθεστώς θερμοκοιτίδευσης ώστε να επιτυγχάνεται η σύνδεση των εμπορευματοποιημένων ερευνητικών ιδεών με μικρότερο βαθμό ωριμότητας με το περιβάλλον καινοτομίας της αγοράς
- Η ύπαρξη μεγαλύτερης ελαστικότητας και ευκολία μεταφοράς κονδυλίων μεταξύ κωδικών και κατηγοριών δαπανών κατά την εξέλιξη της εκτέλεσης του έργου και η κατάργηση της προϋπόθεσης ύπαρξης εγγυητικής επιστολής
- Η υιοθέτηση καινοτομιών άλλων προγραμμάτων ευρωπαϊκού και εθνικού πλαισίου. Ιδιαίτερα επωφελή θα μπορούσε να αποδειχθεί η χρηματοδότηση ελληνικών, μη εγκεκριμένων, προτάσεων που υπέβαλλαν πρόταση στα πλαίσια του SME Instrument και αξιολογηθήκαν με βαθμολογία άνω καθορισμένου threshold.
- Το πρόγραμμα θα μπορούσε να υποστηριχθεί από οριζόντιες δράσεις της ΓΓΕΤ οι οποίες θα παρείχαν εξειδικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες σε θέματα εύρεσης χρηματοδότησης, marketing και εξαγωγών κατά πρώτο λόγο, και έπειτα σε θέματα πατεντών, ανθρωπίνου δυναμικού, marketing, pitching ιδεών κ.α. Οι παραπάνω τομείς είναι αρκετά σημαντικοί για την καθιέρωση και βιωσιμότητα

μίας νεοσύστατης εταιρείας και όπως γίνεται αντιληπτό η καθοδήγηση και εκπαίδευση κρίνεται απαραίτητη από τη συντριπτική πλειοψηφία των Τεχνοβλαστών.

- Η ενίσχυση της ηλεκτρονικής υποβοήθησης σε όλη τη διαδικασία υποβολής και διαχείρισης των προτάσεων από την Υπηρεσία.
- Η πιο ορθή και συνεπής τήρηση της απαραίτητης πληροφόρησης από πλευράς της υπηρεσίας. Οι βάσεις δεδομένων της ΓΓΕΤ θα πρέπει να είναι σωστά ενημερωμένες και να καταγράφουν όλη τη διαθέσιμη πληροφόρηση σχετικά με τις δράσεις καθώς και με τα επιμέρους έργα, εγκεκριμένα ή μη.
- Η διαδικασία αποτίμησης της επίδρασης των δράσεων θα πρέπει να λαμβάνει χώρα τρία χρόνια μετά τη λήξη της υλοποίησης των έργων.

Συμπεράσματα

Στην παρούσα μελέτη αποτίμησης μελετήθηκε το σχετικό αντίκτυπο που είχε η δεύτερη φάση του ΠΡΑΞΕ λαμβάνοντας υπόψη το γενικότερο πλαίσιο σχεδιασμού και υλοποίησης του προγράμματος καθώς και τα αποτελέσματα και τις επιδράσεις του στους φορείς που συμμετείχαν. Καθ' όλη τη διάρκεια της παρούσας μελέτης προέκυψαν μελλοντικές προτάσεις βελτίωσης, οι οποίες συμπεριλαμβάνονται και μπορούν να φανούν ιδιαίτερα χρήσιμες αναφορικά με το σχεδιασμό και την υλοποίηση παρόμοιου ύφους προγραμμάτων από τη ΓΓΕΤ σε επόμενες προγραμματικές περιόδους.

Απώτερος στόχος του προγράμματος ΠΡΑΞΕ αποτέλεσε η σύνδεση έρευνας και παραγωγής και η κατάρριψη των απόψεων και κατεστημένων αντιλήψεων πως επιχειρηματικότητα και Ανώτατη Εκπαίδευση δεν συναρτώνται. Συνεπώς είναι προφανές πως δράσεις τύπου ΠΡΑΞΕ Α' και Β' έχουν ιδιαίτερο νόημα για την ελληνική πανεπιστημιακή και δημόσια ερευνητική κοινότητα και θεωρούνται πολύ πρωτοποριακές για τη χώρα διότι είναι αναγκαίο να υπάρξει καλύτερη αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων τόσο σε εμπορικό επίπεδο όσο και επιχειρηματικό.

Η δράση του ΠΡΑΞΕ έχει απόλυτο νόημα να επαναληφθεί καθώς υπάρχουν αρκετά μεγάλες απαιτήσεις για εκμετάλλευση ερευνητικών αποτελεσμάτων. Λόγω της κρίσιμης οικονομικής συγκυρίας της χώρας, η σημασία των προγραμμάτων τύπου ΠΡΑΞΕ γίνεται ολοένα και

μεγαλύτερη, δεδομένου πως το πλήθος των ερευνητών που δε θα μπορούν να απασχολούνται σε Δημόσιους Οργανισμούς Παροχής Γνώσης προβλέπεται να αυξηθεί. Συνεπώς, πιθανό είναι πολλοί από αυτούς τους ερευνητές να θελήσουν να περάσουν στο στίβο της επιχειρηματικότητας, αναζητώντας ευκαιρίες χρηματοδότησης από τέτοιου είδους δράσεις και εκμεταλλευόμενοι τα αποτελέσματα της έρευνάς τους.

Η προσθετικότητα της δράσης του ΠΡΑΞΕ είναι αρκετά μεγάλη και η δημόσια χρηματοδότηση είναι ουσιώδους σημασίας καθώς αποτελεί κίνητρο για την υλοποίηση και περαιτέρω ανάπτυξη πετυχημένων καινοτομικών προϊόντων/ υπηρεσιών και την αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων. Παρόλα αυτά, για την επίτευξη πραγματικών αποτελεσμάτων τα οποία φτάνουν στην αγορά και στην κοινωνία, καταλυτικό ρόλο στην υλοποίηση των προγραμμάτων διαδραματίζει η ύπαρξη κατάλληλων συνθηκών, ώστε να δημιουργούνται πολλαπλασιαστικά οφέλη για την αγορά και την κοινωνία στο σύνολό της από την υλοποίηση δράσεων τύπου ΠΡΑΞΕ.

Για τη μεγαλύτερη επιτυχία προγραμμάτων με παρόμοιο ύφος στα οποία γίνεται προσπάθεια να έρθουν κοντά επενδυτές και ερευνητές για τον μετασχηματισμό της γνώσης σε εμπορεύσιμο προϊόν, είναι επιτακτική η ανάγκη να διαμορφώνεται, έγκαιρα και πριν την προκήρυξη ενός προγράμματος, το απαραίτητο θεσμικό πλαίσιο και να περιγράφονται σαφώς οι όροι και τρόποι συμμετοχής των επιλέξιμων φορέων ώστε να μπορέσουν τα εν λόγω προγράμματα να υλοποιηθούν απρόσκοπτα και δίχως να τίθενται ζητήματα που να μη συνάδουν ή να μη προβλέπονται από τους αντίστοιχους οδηγούς εφαρμογής. Επιπλέον, χρήσιμες θα ήταν παράλληλες οριζόντιες δράσεις υποστήριξης των συμμετεχόντων με εξειδικευμένους συμβούλους σε διάφορους εύλογους τομείς που παρουσιάζεται ανάγκη, όπως για παράδειγμα ετοιμασία επιχειρηματικών σχεδίων, marketing plan, business plan, διαχείριση IPR, υποστήριξη στην εύρεση χρηματοδότησης.

Είναι πολύ σημαντική η αποτελεσματική διαχείριση των δράσεων και προγραμμάτων της ΓΓΕΤ πέρα από τον σχεδιασμό τους. Πολλά προγράμματα θα μπορούσαν να είχαν πολύ καλύτερα αποτελέσματα εάν η διαχείρισή τους ήταν πολύ πιο κατάλληλη, γρήγορη και έγκαιρη. Εντούτοις, θα πρέπει κατά τη φάση σχεδιασμού του προγράμματος να μελετάται και ο σχεδιασμός της διαχείρισής τους καθώς και η ανάλογη διαστασιολόγηση αυτού, ώστε να προβλέπεται η διαθεσιμότητα των κατάλληλων πόρων και οι απαραίτητες προϋποθέσεις έγκρισης και υλοποίησης των έργων.

Η πρόβλεψη του απαραίτητου πλαισίου υλοποίησης ενός προγράμματος και όρων συμμετοχής, η τήρηση προδιαγραφών και διαδικασιών όπως επίσης και η συμβολή για την ύπαρξη κατάλληλων συνθηκών και ενός ώριμου περιβάλλοντος, στο οποίο οι φορείς χρηματοδότησης δε θα διστάζουν να επενδύουν σημαντικά χρηματικά ποσά στην έρευνα και από την άλλη πλευρά οι φορείς έρευνας δε θα είναι προσανατολισμένοι στη στείρα απορρόφηση κονδυλίων χωρίς απτά αποτελέσματα (έρευνα για την έρευνα) θα μπορούσαν να συνεισφέρουν σημαντικά στην ουσιαστική σύνδεση της έρευνας με το «επιχειρείν».

Έτσι, θα δοθεί ώθηση στην ελληνική οικονομία για την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας με σημαντικές πιθανότητες επιτυχίας στο διεθνή ανταγωνισμό και θα κινητοποιηθεί η ερευνητική κοινότητα για την περαιτέρω αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Κάτι τέτοιο, θα οδηγήσει στην υλοποίηση εξαιρετικά καινοτόμων ιδεών και έργων, και θα συμβάλλει καθοριστικά ώστε να μην πηγαίνουν «χαμένες» οι αναπτυξιακές προσπάθειες και τα προϊόντα που παρήχθησαν αξιοποιώντας εμπορικά τα αποτελέσματα της έρευνας.

Ως εκ τούτου, η ύπαρξη εθνικών δράσεων τύπου ΠΡΑΞΕ και η συμβολή της δημόσιας χρηματοδότησης μπορούν να συνεισφέρουν σημαντικά κατά τη διάρκεια ολόκληρου του κύκλου της καινοτομίας, δηλαδή από το στάδιο της επιχειρηματικής ιδέας μέχρι την ανάπτυξη νέων προϊόντων, υπηρεσιών ή διαδικασιών και την εμπορευματοποίησή τους στην αγορά, λειτουργώντας ταυτόχρονα πολλαπλασιαστικά στην ίδρυση spin-off επιχειρήσεων.

Παραρτήματα

Α) Περιγραφή Έργου - Τεχνοβλαστών ανά Κύκλος Προκήρυξης

Κύκλος Προκ.	Κωδ. Έργου	Εταιρία - Τεχνοβλαστός	Περιγραφή Έργου
1ος	03ΠΡΑΞΕ-Β2	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - ΕΛΒΙΟ Α.Ε.	Αφορά την προτυποποίηση και την εμπορική εκμετάλλευση των ερευνητικών αποτελεσμάτων για την ανάπτυξη και εμπορική εκμετάλλευση τεχνολογιών παραγωγής υδρογόνου ή/και ηλεκτρικής ενέργειας από αιθανόλη, βιολογικές μάζες (βιομάζες) ή/και άλλες ουσίες
1ος	03ΠΡΑΞΕ-Β10	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - VOICE IN	Ανάπτυξη, προώθηση και ολοκλήρωση νέων τεχνολογιών αναγνώρισης και κατανόησης φωνής, καθώς και αυτόματης διερμηνείας σε συστήματα επικοινωνίας ανθρώπου-μηχανής
1ος	03ΠΡΑΞΕ-Β11	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - FORTH PHOTONICS HELLAS AE	MISSING
1ος	03ΠΡΑΞΕ-Β12	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - Κέντρο Γενετικών Ερευνών και Αναλύσεων Α.Ε.	Άμεση οργάνωση και λειτουργία state-of-the-art εργαστηρίου γενετικής/μοριακής διαγνωστικής που θα στελεχωθεί από έμπειρο προσωπικό, κατόχους διδακτορικού στην κλινική γενετική/βιοχημεία, πτυχιούχους βιολογικών/χημικών τμημάτων ΑΕΙ και τεχνολόγους. Η αυτόματη ανάλυση της αλληλουχίας DNA θα αποτελεί πιστοποιημένη υπηρεσία το δε εργαστήριο θα γίνει μέλος και θα αξιολογείται από το European Molecular

Κύκλος Προκ.	Κωδ. Έργου	Εταιρία - Τεχνοβλαστός	Περιγραφή Έργου
			Quality Network.
1ος	03ΠΡΑΞΕ-Β13	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - Datasup Α.Ε.	Προτυποποίηση και εμπορική εκμετάλλευση των ερευνητικών αποτελεσμάτων για την ανάπτυξη και εμπορική εκμετάλλευση προϊόντων λογισμικού και η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών πληροφορικής
1ος	03ΠΡΑΞΕ-Β14	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - COMPITE-nt	Έρευνα, ανάπτυξη, σχεδίαση, κατασκευή και εμπορία συστημάτων κοπής και χάραξης με τεχνολογία laser
1ος	03ΠΡΑΞΕ-Β15	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - NetSemantics Α.Ε.	Ανάπτυξη λογισμικού με χρήση εννοιολογικών μηχανισμών διαχείρισης γνώσης
1ος	03ΠΡΑΞΕ-Β16	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - GEOMATIONS Α.Ε.	Έρευνα, ανάπτυξη, κατασκευή και εμπορία προϊόντων Πληροφορικής, Αυτοματισμού και Νέων Τεχνολογιών και Υλικών για το Αστικό, Βιομηχανικό και Γεωργικό περιβάλλον, και άμεση εκμετάλλευση ερευνητικών προϊόντων με «ένταση γνώσης» για τη φυτική και ζωική παραγωγή, υδατοκαλλιέργειες, και έργα πρασίνου
1ος	03ΠΡΑΞΕ-Β21	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - ΠΑΣΚΑΛ Α.Ε.	MISSING
1ος	03ΠΡΑΞΕ-Β22	Δημιουργία Τεχνοβλαστού – AIT AEBE	Ανάπτυξη και εμπορία σε παγκόσμιο επίπεδο μηχανημάτων για τη Βιομηχανία Κεραμικών και Δομικών Υλικών
1ος	03ΠΡΑΞΕ-Β24	Δημιουργία	Δημιουργία εταιρικών κέντρων και

Κύκλος Προκ.	Κωδ. Έργου	Εταιρία - Τεχνοβλαστός	Περιγραφή Έργου
		Τεχνοβλαστού - ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΔΥΣΛΕΞΙΑΣ ΚΑΙ ΟΦΘΑΛΜΟΚΙΝΗΣΗΣ ΕΠΕ	ανάπτυξη του τεχνοβλαστού μέσω franchising με σκοπό την πανελλαδική παροχή υπηρεσιών διάγνωσης και αντιμετώπισης στον χώρο της δυσλεξίας, μαθησιακών δυσκολιών, διάσπασης προσοχής και υπερκινητικότητας
1ος	03ΠΡΑΞΕ-Β25	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - ADVENT	Το υποέργο αναφέρεται στις δραστηριότητες εκκίνησης επένδυσης της ανωτέρου εταιρείας - Τεχνοβλαστός στο αντικείμενο της ανάπτυξης υλικών και διεργασιών που αφορούν προηγμένες και περιβαντολογικά φιλικές ενεργειακές τεχνολογίες όπως οι κυψελίδες καυσίμου και τα εύκαμπτα φωτοβολταικά κελιά.
1ος	03ΠΡΑΞΕ-Β26	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - BIOANALYTICA Α.Ε.	MISSING
1ος	03ΠΡΑΞΕ-Β28	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - ΠΑΣΚΑΛ Α.Ε.	Προτυποποίηση και την εμπορική εκμετάλλευση των ερευνητικών αποτελεσμάτων για την ανάπτυξη και εμπορική εκμετάλλευση εκχυλισμάτων και αιθέριων ελαίων κτλ.
1ος	03ΠΡΑΞΕ-Β29	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - ΔΑΝΑΟΣ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ ΕΠΕ	Παροχή υπηρεσιών εξειδικευμένων προγνώσεων καιρού και βέλτιστων διαδρομών σε θαλάσσιες διαδρομές και έχει διάρκεια 24 μήνες.
2ος	05ΠΡΑΞΕ-Β-01	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - DENDRIGEN Α.Ε.	Παρασκευή λειτουργικών δενδριμερικών και υπερδιακλαδισμέων πολυμερών ικανών να χρησιμοποιηθούν ως φορείς φαρμακευτικών ουσιών ή γενετικού υλικού καθώς επίσης και για παραγωγή

Κύκλος Προκ.	**Κωδ. Έργου**	**Εταιρία - Τεχνοβλαστός**	**Περιγραφή Έργου**
			υπερκαθαρού νερού
2ος	05ΠΡΑΞΕ-Β-04	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - ΠΗΤΤΑΣ Μ. ΕΠΕ	Κατασκευή μονάδων επεξεργασίας αερίων ρύπων για την προστασία του περιβάλλοντος με παράλληλη εξοικονόμηση ενέργειας
2ος	05ΠΡΑΞΕ-Β-05	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - ΠΛΙΝΙΟΣ Α.Ε.	Ανάπτυξη υποδομών και διαπίστευση για βελτίωση παροχής υπηρεσιών αμιάντου
2ος	05ΠΡΑΞΕ-Β-06	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - QUALIA Α.Ε.	Ανάπτυξη και χρήση λογισμικού, συστημάτων και υπηρεσιών για την επεξεργασία πολυμεσικών δεδομένων
2ος	05ΠΡΑΞΕ-Β-08	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - NANOTHINX Α.Ε.	Ανάπτυξη και την εκμετάλλευση μεθόδων για την παρασκευή νανοσωλήνων άνθρακα και άλλων νανοδομημένων υλικών με βάση τον άνθρακα
2ος	05ΠΡΑΞΕ-Β-10	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - WATERXPERT AE	Μελέτη, σχεδιασμό, ολοκλήρωση και εγκατάσταση καινοτόμων υβριδικών μονάδων αφαλάτωσης καθώς και ταυτόχρονου καθαρισμού του νερού από επιβλαβείς για την δημόσια υγεία ουσιών
2ος	05ΠΡΑΞΕ-Β-11	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - RESEARCH DIAGNOSTICS Α.Ε.	Υλοποίηση εργαστηριακών αναλύσεων στα πλαίσια των απαιτήσεων των κλινικών μελετών που διεξάγονται για λογαριασμό της φαρμακοβιομηχανίας στην Ελλάδα
2ος	05ΠΡΑΞΕ-Β-12	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - pro-ACTINA Α.Ε.	Εργαστήριο Βιομηχανικής έρευνας και ανάπτυξης φαρμακευτικών ουσιών, το οποίο στοχεύει στην αγορά της κατ΄ ανάθεση έρευνας φαρμακευτικών ενδιαμέσων

Κύκλος Προκ.	Κωδ. Έργου	Εταιρία - Τεχνοβλαστός	Περιγραφή Έργου
2ος	05ΠΡΑΞΕ-Β-15	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - ΠΟΛΥΔΙΑΔΡΑΣΗ ΑΕ	ΙΔΡΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΝΟΣ ΠΟΛΥΔΥΝΑΜΟΥ ΧΩΡΟΥ, ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΥ ΑΠΟ ΜΑΘΗΤΕΣ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ
2ος	05ΠΡΑΞΕ-Β-17	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - ALCHEMA ΕΠΕ	Παραγωγή, αναβάθμιση και εμπορική αξιοποίηση ειδικών οργανικών, οργανοανόργανων λιπασμάτων και υποστρωμάτων ελεγχόμενης διαθεσιμότητας θρεπτικών στοιχείων
2ος	05ΠΡΑΞΕ-Β-19	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - Mobics Ltd	Αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων των ερευνητών - εταίρων που περιλαμβάνουν την αναπτυχθείσα πλατφόρμα ανάπτυξης και παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών MOSER
2ος	05ΠΡΑΞΕ-Β-22	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - TELELOG Α.Ε.	Συστήματα και Υπηρεσίες Ασύρματης Τηλεμετρίας
2ος	05ΠΡΑΞΕ-Β-27	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - ΠΟΣΙΜΟ ΝΕΡΟ ΕΠΕ	Παραγωγή πόσιμου νερού από θαλασσινό -με χρήση καινοτόμων τεχνολογιών και Α.Π.Ε. και διάθεση του. Εξέλιξη του συστήματος με σκοπό την μείωση κόστους
2ος	05ΠΡΑΞΕ-Β-28	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - ΔΥΝΕΣΥΣ Α.Ε.	Ανάπτυξη καινοτομικών λύσεων για δυναμικά προσαρμοζόμενα δίκτυα κινητών επικοινωνιών, κατάλληλων για πολυτροπικές (multi-modal) μεταφορές με εμπορευματοκιβώτια (containers)
2ος	05ΠΡΑΞΕ-Β-30	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - e-	Παροχή υπηρεσιών τηλεργασίας σε επιχειρήσεις και τηλεργαζομένους μέσω ολοκληρωμένου πληροφοριακού

Κύκλος Προκ.	**Κωδ. Έργου**	**Εταιρία - Τεχνοβλαστός**	**Περιγραφή Έργου**
		Work A.E	συστήματος τηλεργασίας
2ος	05ΠΡΑΞΕ-Β-31	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - ELDRUG AE	Έρευνα και ανάπτυξη καινοτομικών εργαστηριακών συνθέσεων, δραστικών πρωτογενών υλών νέας γενιάς, καλούμενων Σαρτανών με στόχο προκλινικές δοκιμές στη θεραπεία της Υπέρτασης και Καρδιαγγειακών ασθενειών.
3ος	06ΠΡΑΞΕ-Β-2	Δημιουργία τεχνοβλαστού - ΤΗΛΕΪΑΣΙΣ Α.Ε.	Ανάπτυξη και προώθηση στην αγορά των προιόντων Teleiasis One, Teleiasis Two, Teleiasis Three
3ος	06ΠΡΑΞΕ-Β-10	Δημιουργία τεχνοβλαστού - EXOTHERMIA A.E	Ανάπτυξη και εμπορική εκμετάλλευση μιας οικογένειας λογισμικού η οποία προσομοιώνει διατάξεις αντιρρύπανσης κινητήρων εσωτερικής καύσης
3ος	06ΠΡΑΞΕ-Β-13)	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - ΑΝΑΛΟΓΙΚΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ	(Υλοποίηση ICs (ολοκληρωμένων κυκλωμάτων) και IPs που αφορούν κρίσιμες front-end δομές φυσικού επιπέδου, με έμφαση σε τηλεπικοινωνιακές εφαρμογές
3ος	06ΠΡΑΞΕ-Β-14	Δημιουργία Τεχνοβλαστού - HELBIO AE	Εμπορική αξιοποίηση και εκμετάλλευση καινοτόμων συσκευών τενόντιων μοσχευμάτων, οι οποίες χρησιμοποιούνται σε χειρουργικές επεμβάσεις αποκατάστασης μερικής ή ολικής ρήξης χιαστών συνδέσμων

Β) Οικονομικά Στοιχεία Τεχνοβλαστών της Δράσης

Κύκλος Προκ.	Company		Status	Έτος	(1) Κύκλος Εργασιών (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό)	(2) Άλλα έσοδα εκμετάλευσης (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό)			(3) = (1)+(2) Σύνολο Εσόδων	(4) Σύνολο Εσόδων (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό, εφόσον αφαιρούν τα κόστη πωληθέντων)	Καθαρά Κέρδη/Ζημίες (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό)	Υπόλοιπο Ζημιών Προηγούμενων Χρήσεων (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό)
							(2)/(3)	(2)/(4)				
1ος Κύκλος Προκύρηξης	1.1	**ΕΛΒΙΟ Α.Ε.**	Εξαγοράστηκε	2014	364,097 €	196,277 €	35%	49%	560,374 €	398,277 €	51,217 €	-2,711,770 €
				2013	228,756 €	342,066 €	60%	84%	570,822 €	408,923 €	62,301 €	-2,774,071 €
				2012	201,000 €	10,794 €	5%	32%	211,794 €	33,227 €	-276,591 €	-2,497,479 €
				2011	393,002 €	8,442 €	2%	7%	401,444 €	120,747 €	-131,476 €	-2,366,004 €
	1.2	**VOICE IN**	Λειτουργεί	2009	103,246 €	1,510 €	1%	3%	104,756 €	43,590 €	-120,461 €	123,938 €
	1.3	**FORTH PHOTONICS HELLAS**	Εξαγοράστηκε	2014								
	1.4	**Κέντρο Γενετικών Ερευνών και Αναλύσεων -biomedica**	Λειτουργεί	2010	11,550,618 €	0 €	0%	0%	11,550,618 €	833,332 €	-1,203,812 €	15,987 €
	1.5	**SOLVI A.E (former Datasup A.E.)**	Λειτουργεί	2012	99,663 €	0 €	0%		99,663 €	0 €	-5,730 €	-7,647 €
				2011	250,109 €	0 €	0%		250,109 €	0 €	114 €	-7,445 €
				2010	137,530 €	0 €	0%		137,530 €	0 €	-5,944 €	2,084 €
	1.6	**Compite nt**	Λειτουργεί									
	1.7	**netsemantics A.E.**	Λειτουργεί	2011	379,713 €	46,463 €	11%	48%	426,175 €	96,201 €	78,993 €	62,758 €
				2010	501,170 €	282,207 €	36%	98%	783,377 €	289,007 €	42,397 €	88 €
				2009	1,177,784 €	7,879 €	1%	2%	1,185,663 €	489,519 €	47,991 €	742 €
				2008	1,428,115 €	2,672 €	0%		1,430,787 €	733,433 €	289,919 €	10,013 €

Κύκλος Προκ.	**Company**		**Status**	**Έτος**	**(1) Κύκλος Εργασιών** (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό)	**(2) Άλλα έσοδα εκμετάλευσης** (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό)			**(3) = (1)+(2) Σύνολο Εσόδων**	**(4) Σύνολο Εσόδων** (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό, εφόσον αφαιρούν τα κόστη πωληθέντων)	**Καθαρά Κέρδη/Ζημίες** (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό)	**Υπόλοιπο Ζημιών Προηγούμενων Χρήσεων** (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό)
							(2)/(3)	**(2)/(4)**				
	1.8	**GEOMATIONS A.E.**	Υπολειτουργεί									
	1.9	**ΠΑΣΚΑΛ Α.Ε.**	Έκλεισε	2009	5,550 €	0 €	0%		5,550 €	0 €	-179,255 €	-418,624 €
				2008	39,484 €	0 €	0%		39,484 €	0 €	-193,926 €	-222,930 €
				2007	27,611 €	0 €	0%		27,611 €	0 €	-45,594 €	-177,336 €
	1.10	**ΑΙΤ ΑΕΒΕ**	Υπολειτουργεί									
	1.11	**ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΔΥΣΛΕΞΙΑΣ & ΟΦΘΑΛΜΟΚΙΝΗΣΗΣ ΕΠΕ**	Λειτουργεί									
	1.12	**ADVENT**	Λειτουργεί	2012	266,127 €	1,509 €	1%	1%	267,636 €	112,998 €	4,477 €	
				2011	230,089 €	0 €	0%		230,089 €	76,241 €	2,041 €	
				2010	369,096 €	0 €	0%		369,096 €		21,509 €	
	1.13	**BIOANALYTICA A.E**	Λειτουργεί	2013	20,385,438 €	13,869 €	0%	0%	20,399,307 €	10,982,759 €	3,599,776 €	10,803,237 €
				2012	21,543,388 €	74,620 €	0%	1%	21,618,008 €	10,703,597 €	1,866,185 €	9,471,514 €
				2011	24,231,668 €	26,930 €	0%	0%	24,258,598 €	11,184,332 €	432,527 €	9,554,656 €
				2010	15,774,216 €	965 €	0%	0%	15,775,181 €	5,313,693 €	1,647,095 €	1,880,996 €
	1.14	**ΠΑΣΚΑΛ Α.Ε.**	Διπλοεγγαφή									
	1.15	**ΔΑΝΑΟΣ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ**	Λειτουργεί	2011	1,534,305 €	1,982 €	0%	0%	1,536,287 €	400,131 €	11,372 €	47,999 €

Κύκλος Προκ.	**Company**		**Status**	**Έτος**	**(1) Κύκλος Εργασιών** (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό)	**(2) Άλλα έσοδα εκμετάλευσης** (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό)			**(3) = (1)+(2) Σύνολο Εσόδων**	**(4) Σύνολο Εσόδων** (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό, εφόσον αφαιρούν τα κόστη πωληθέντων)	**Καθαρά Κέρδη/Ζημίες** (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό)	**Υπόλοιπο Ζημιών Προηγούμενων Χρήσεων** (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό)
							(2)/(3)	**(2)/(4)**				
		ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ										
				2010	1,697,330 €	0 €	0%	0%	1,697,330 €	534,264 €	147,191 €	167,651 €
				2009	1,275,300 €	1,680 €	0%		1,276,980 €	0 €	156,576 €	11,075 €
				2008	1,272,714 €	0 €	0%		1,272,714 €	0 €	14,521 €	11,186 €
2ος Κύκλος Προκύρηξης	2.1	**DENDRIGEN**	Λειτουργεί	2008	514,000 €	0 €	0%	0%	514,000 €	230,078 €	72,676 €	-63,279 €
				2007	341,000 €	418,191 €	55%	125%	759,191 €	333,421 €	1,373 €	-64,651 €
				2006	12,000 €	0 €	0%		12,000 €	0 €	-64,651 €	0 €
	2.2	**ΠΗΤΤΑΣ**	Λειτουργεί									
	2.3	**ΠΛΙΝΙΟΣ Α.Ε.**	Λειτουργεί	2009	443,563 €	0 €	0%	0%	443,563 €	144,235 €	102,536 €	0 €
				2008	552,671 €	46,648 €	8%	18%	599,318 €	257,753 €	155,106 €	0 €
				2007	338,560 €	0 €	0%	0%	338,560 €	62,716 €	20,136 €	0 €
				2006	431,693 €	53,435 €	11%	2%	485,128 €	2,408,321 €	201,965 €	0 €
	2.4	**QUALIA**	Λειτουργεί	2011	196,139 €	42,622 €	18%	50%	238,760 €	85,712 €	34,162 €	97,230 €
				2010	103,641 €	368 €	0%	1%	104,009 €	61,009 €	-136,660 €	44,069 €
				2009	74,195 €	148,270 €	67%	87%	222,465 €	170,865 €	5,148 €	40,414 €
				2008	461,816 €	0 €	0%	0%	461,816 €	291,475 €	85,714 €	-26,305 €

Κύκλος Προκ.	**Company**		**Status**	**Έτος**	**(1) Κύκλος Εργασιών** (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό)	**(2) Άλλα έσοδα εκμετάλευσης** (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό)			**(3) = (1)+(2) Σύνολο Εσόδων**	**(4) Σύνολο Εσόδων** (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό, εφόσον αφαιρούν τα κόστη πωληθέντων)	**Καθαρά Κέρδη/Ζημίες** (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό)	**Υπόλοιπο Ζημιών Προηγούμενων Χρήσεων** (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό)
							(2)/(3)	**(2)/(4)**				
	2.5	**NANOTHINX**	Δεν υλοποιήθηκε									
	2.6	**WATERXPERT**	Λειτουργεί	2010	50,778 €	0 €	0%		50,778 €	0 €	2,603 €	8,555 €
				2009	172,891 €	0 €	0%		172,891 €	0 €	98,054 €	-106,610 €
	2.7	**RESEARCH DIAGNOSTICS**	Υπολειτουργεί									
	2.8	**pro-ACTINA**	Λειτουργεί	2011	424,214 €	96,450 €	19%	163%	520,664 €	59,321 €	304,644 €	248,672 €
				2010	601,621 €	0 €	0%	0%	601,621 €	270,831 €	18,800 €	262,355 €
				2009	469,627 €	0 €	0%		469,627 €	0 €	-90,528 €	-171,827 €
				2008	333,506 €	0 €	0%		333,506 €	0 €	-69,238 €	-102,589 €
	2.9	**ΠΟΛΥΔΙΑΔΡΑΣΗ ΑΕ**	Υπολειτουργεί									
	2.10	**ALCHEMA**	Εξαγοράστηκε									
	2.11	**MOBICS**	Λειτουργεί									
	2.12	**TELELOG**	Λειτουργεί	2013	301,600 €	2,544 €	1%	2%	304,144 €	167,778 €	37,512 €	89,287 €
				2012	261,333 €	0 €	0%	0%	261,333 €	125,301 €	16,184 €	83,463 €
				2011	214,610 €	20,512 €	9%	19%	235,122 €	107,231 €	2,829 €	81,686 €
				2010	271,140 €	2,038 €	1%	-16%	273,178 €	-13,126 €	14,031 €	75,628 €
	2.13	**ΠΟΣΙΜΟ ΝΕΡΟ ΕΠΕ**	Λειτουργεί									

Κύκλος Προκ.	**Company**		**Status**	**Έτος**	**(1) Κύκλος Εργασιών** (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό)	**(2) Άλλα έσοδα εκμετάλευσης** (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό)			**(3) = (1)+(2) Σύνολο Εσόδων**	**(4) Σύνολο Εσόδων** (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό, εφόσον αφαιρούν τα κόστη πωληθέντων)	**Καθαρά Κέρδη/Ζημίες** (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό)	**Υπόλοιπο Ζημιών Προηγούμενων Χρήσεων** (όπως προκύπτει από τον ισολογισμό)
							(2)/(3)	**(2)/(4)**				
	2.14	**ΔΥΝΕΣΥΣ ΑΕ**	Λειτουργεί	2014	17,856 €	0 €	0%	0%	17,856 €	17,856 €	16,372 €	-590,695 €
				2013	13,000 €	0 €	0%	0%	13,000 €	13,000 €	8,978 €	-599,673 €
				2012	30,507 €	0 €	0%	0%	30,507 €	21,482 €	-11,726 €	-587,947 €
				2011	19,200 €	0 €	0%	0%	19,200 €	8,631 €	-30,728 €	-557,719 €
	2.15	**e-Work**	Λειτουργεί	2011	42,000 €	0 €	0%		42,000 €	0 €	17,985 €	-128,428 €
				2010	36,950 €	0 €	0%		36,950 €	0 €	8,516 €	-136,519 €
				2009	24,425 €	0 €	0%		24,425 €	0 €	79,259 €	-215,778 €
				2008	0 €				0 €		-215,778 €	0 €
	2.2	**ELDRUG A.E.**	Λειτουργεί									
3ος Κύκλος Προκύρηξης	3.1	**ΤΗΛΕΪΑΣΙΣ**	Έκλεισε?	2007	163,598 €	134,294 €	45%	63%	297,892 €	213,255 €	62,768 €	450 €
				2006	134,294 €	0 €	0%	0%	134,294 €	141,252 €	697 €	0 €
	3.2	**Exothermia**	Λειτουργεί	2014	1,135,968 €	171,783 €	13%	14%	1,307,751 €	1,258,798 €	625,570 €	335,709 €
				2013	1,172,664 €	40,005 €	3%	3%	1,212,669 €	1,182,038 €	565,877 €	126,579 €
				2012	666,224 €	65,163 €	9%	9%	731,387 €	689,213 €	158,520 €	108,275 €
	3.3	**ANALOGIES S.A.**	Λειτουργεί	2011	136,109 €	7,000 €	5%	5%	143,109 €	143,188 €	-382,048 €	-1,719,179 €
				2010	100,359 €	416,821 €	81%	81%	517,180 €	517,180 €	-495,848 €	-1,217,511 €
				2009	26,309 €	488,529 €	95%	95%	514,838 €	514,838 €	-374,751 €	-842,761 €
	3.4	**ΕΛΜΠΙΟ ΑΕ (HELBIO AE)**	Δεν υλοποιήθηκε									

Γ) Πρακτικά των συναντήσεων της ομάδας εστίασης ενδιαφέροντος - focus group - της δράσης «ΠΡΑΞΕ – Τεχνοβλαστοί, Φάση Β'»

Στα πλαίσια της αποτίμησης της δράσης «ΠΡΑΞΕ – Τεχνοβλαστοί, Φάση Β'» πραγματοποιήθηκε τηλεδιάσκεψη της ομάδας εστίασης ενδιαφέροντος – focus group – της δράσης. Η τηλεδιάσκεψη κανονίστηκε επίσημα για την Πέμπτη 15 Οκτωβρίου 2015 και ήταν διάρκειας δύο ωρών. Λόγω εκδήλωσης ενδιαφέροντος από τους συμμετέχοντες, ώστε να καλυφθούν περεταίρω ορισμένα θέματα σχετικά με τη δράση, υπήρξε επανάληψη του focus group για μία επιπλέον ώρα τη Δευτέρα 19 Οκτωβρίου 2015. Οι δύο επιμέρους συναντήσεις της ομάδας εστίασης ενδιαφέροντος, συνολικής διάρκειας τριών ωρών, υλοποιήθηκαν μέσω πραγματοποίησης Skype call.

Η συνάντηση της ομάδας εστίασης ενδιαφέροντος πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του έργου «Μελέτες Αποτίμησης Δράσεων Έρευνας, Τεχνολογίας, Ανάπτυξης, & Καινοτομίας» της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ), με απώτερο σκοπό την αποτίμηση της επίδρασης της δράσης «ΠΡΑΞΕ – Τεχνοβλαστοί, Φάση Β'» σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο.

Στις δύο συναντήσεις του focus group συμμετείχαν οι ακόλουθοι:

1. κ. Άγγελος Μαγκλής, Ιδρυτής της Ατλαντίς Συμβουλευτική Α.Ε., υπεύθυνος της αποτίμησης της δράσης του ΠΡΑΞΕ – Τεχνοβλαστοί, Φάση Β'
2. κ. Γρηγόρης Καλαμακίδης, Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος της Ατλαντίς Συμβουλευτική Α.Ε.,
3. κ. Αστέρης Χατζηπαραδείσης, Προϊστάμενος Τμήματος Αποτίμησης και Στατιστικής Επεξεργασίας Πολιτικής Έρευνας και Καινοτομίας της ΓΓΕΤ
4. κ. Νικόλαος Σαργιάνος, Δρ Μηχανολόγος Μηχανικός, Στέλεχος της ΓΓΕΤ
5. κ. Αρίστος Δοξιάδης, Εκπρόσωπος του Open Fund, Κεφάλαιο Επιχειρηματικών Συμμετοχών
6. καθ. Ιωάννης Μπακούρος, Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Μηχανικών Πληροφορικής & Τηλεπικοινωνιών, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
7. καθ. Θωμαΐδης Θωμάς, Διευθυντής του Τεχνολογικού Πάρκου Θεσσαλίας
8. κα. Σοφία Τσακίρη, Γραφείο Διάχυσης Ερευνητικών Αποτελεσμάτων - Επιτροπής Ερευνών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
9. κ. Βασίλης Μάντζιος, Ερευνητής, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΟΠΑ)
10. κα. Μαρία Κούρα, στέλεχος Ατλαντίς Συμβουλευτική Α.Ε

Η έναρξη της αρχικής συνάντησης ομάδας εστίασης ενδιαφέροντος ξεκίνησε με την συνοπτική παρουσίαση των βασικών σημείων της αποτίμησης της δράσης από τον κ. Μαγκλή, καθώς και των κυριότερων συμπερασμάτων και μελλοντικών προτάσεων που συνοδεύουν τη σχετική μελέτη. Έπειτα, ακολούθησε ανοικτή συζήτηση μεταξύ των συμμετεχόντων που συνεχίστηκε κατά τη διάρκεια και της δεύτερης συνάντησης του focus group. Συζητήθηκαν θέματα που αφορούσαν τη δράση του «ΠΡΑΞΕ – Τεχνοβλαστοί, Φάση Β'» σε ένα ευρύτερο κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο και οι συμμετέχοντες μοιράστηκαν τις απόψεις τους συμβάλλοντας, τόσο στην αποτίμηση της παρούσας δράσης, όσο και στον μελλοντικό σχεδιασμό παρόμοιων δράσεων της επόμενης περιόδου.

Αναλυτικότερα, κατά τη διάρκεια των συναντήσεων του focus group έγινε λόγος για τα ζητήματα παρακάτω:

- Συζητήθηκε εκτενώς ο μικρός αριθμός των έργων της Α' φάσης του προγράμματος που συνέχισαν την υλοποίησή τους στη φάση Β', όπως επίσης και η μεγάλη απόκλιση μεταξύ των δύο φάσεων αναφορικά με το συνολικό πλήθος των υποβαλλόμενων προτάσεων. Πέρα από τη δυσκολία εύρεσης της ιδιωτικής συμμετοχής, οι κυριότεροι λόγοι του μικρού αριθμού των υλοποιηθέντων έργων της φάσης Α' που συνέχισαν με τη συμμετοχής τους στη φάση Β' αποτέλεσαν: α) το γεγονός πως πολλά από τα επιχειρηματικά σχέδια που προετοιμάστηκαν κατά την Α' φάση της δράσης χρειάστηκαν επιπλέον χρόνο να ωριμάσουν προτού ξεκινήσει η εμπορική υλοποίηση τους μέσω της ίδρυσης μίας εταιρίας και β) το γεγονός πως ελάχιστα ήταν τα έργα που λάβανε υπόψη τους δεδομένα της αγοράς και του ανταγωνισμού (market data), κάτι που οδήγησε στη μη επιτυχή.
- Τονίσθηκε η ανάγκη οι μελλοντικές spin-off να ιδρύονται από ερευνητές, ακόμη και μικρούς σε ηλικία, που θα είναι πλήρως αφοσιωμένοι στην εταιρία τους. Πιο συγκεκριμένα, οι μάνατζερ και τα διευθυντικά στελέχη των Τεχνοβλαστών θα πρέπει να αφιερώνουν στην εταιρία το 100% του ανθρωποχρόνου τους. Από την άλλη τα μέλη που ανήκουν στους φορείς γνώσης θα πρέπει να απασχολούνται με μικρό ποσοστό τόσο μετοχικού κεφαλαίου όσο και ενασχόλησης στην εταιρία που θα συμβάλει στην ύπαρξη μίας σχέσης συνέχειας, λαμβάνοντας παράλληλα ως αντίτιμο royalties.

- Συζητήθηκε, πως ο ερευνητής μιας spin-off έχει τη δυνατότητα να παραμείνει στο εκπαιδευτικό ίδρυμα άνευ αποδοχών για μερικά χρόνια απασχολούμενος παράλληλα σε μία εταιρία. Για τους Δημόσιους Οργανισμούς Παροχής Γνώσης Ιδιωτικού Δικαίου προβλέπεται η δυνατότητα άδειας των ερευνητών διάρκειας τριών ετών και άνευ αποδοχών ενώ για τα μέλη ΔΕΠ των Δημοσιών Οργανισμών Παραγωγής Γνώσης Δημοσίου Δικαίου προβλέπεται το ίδιο με διάρκεια ίση με πέντε έτη. Ωστόσο, προτάθηκε πως καλό θα ήταν επίσης να προβλέπεται η μερική απασχόληση, με το μέλος του φορέα γνώσης να έχει τη δυνατότητα απασχόλησης στην εταιρία κάποιες μέρες ανά εβδομάδα, αφιερώνοντας τις υπόλοιπες στο Δημόσιο Οργανισμό Παροχής Γνώσης, κάτι που λείπει από το υπάρχον θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο της χώρας.
- Προτάθηκε σε επόμενες προγραμματικές περιόδους και σε περίπτωση που υπάρξει μία νέα δράση με παρόμοιο ύφος αυτού του ΠΡΑΞΕ να ληφθεί υπόψη στην αξιολόγηση η συμμετοχή των ακαδημαϊκών μελών που ανήκουν στα ερευνητικά ιδρύματα. Για παράδειγμα, μία υποβαλλόμενη πρόταση στο μετοχικό κεφάλαιο της οποίας τα μέλη ΔΕΠ θα συμμετείχαν με μειοψηφικό ποσοστό στο μετοχικό κεφάλαιο θα μπορούσε να έχει μεγαλύτερο βαθμό αξιολόγησης από μια αντίστοιχη πρόταση στην οποία τα μέλη ΔΕΠ θα κατέχουν πλειοψηφικό ποσοστό μετοχών.
- Τονίσθηκε η ανάγκη ύπαρξης ενός συστήματος εξωτερικής αξιολόγησης ικανού να διαπιστώσει το βαθμό επιχειρηματικής ετοιμότητας των υποβαλλόμενων προτάσεων, διότι μια ιδέα μπορεί να έχει άριστα ερευνητικά αποτελέσματα αλλά μικρή συνάφεια με το περιβάλλον καινοτομίας της αγοράς.
- Αναφέρθηκε πως δε χρειάζεται να γίνεται έγκριση επενδυτικών σχεδίων που δε τηρούν τα minimum κριτήρια και δεν έχουν καταφέρει να υπερβούν το κατώφλι βαθμολογικού ορίου ώστε να εγκριθούν για χρηματοδότηση, καθώς αυτό είναι κάτι που μεγιστοποιεί τις πιθανότητες έγκρισης μίας πρότασης που μπορεί να αποδεχθεί μη βιώσιμη.
- Είναι αναγκαίο οι προτάσεις να αξιολογούνται με γνώμονα το πόσο κοντά είναι η ιδέα στην αγορά και τις ανάγκες της. Γι' αυτό και οι επόμενες αξιολογήσεις καλό θα ήταν να συμπεριλαμβάνουν στην ομάδα των αξιολογητών πέρα από τους πανεπιστημιακούς και ανθρώπους της αγοράς – έμπειρους γνώστες του επιχειρείν.

- Επίσης, πολύ σημαντικό είναι οι υποβαλλόμενες προτάσεις να κρίνονται βάσει του κατά πόσο τα επιχειρηματικά πλανά που περιγράφονται είναι βιώσιμα από μόνα τους και χωρίς να χρηματοδοτηθούν. Θα πρέπει επίσης να εξετάζεται ο βαθμός επεκτασιμότητας των προτάσεων, η ικανότητα διείσδυσής του επιχειρηματικού μοντέλου στην αγορά καθώς και οι θέσεις απασχόλησης που αυτό προβλέπει.
- Αναφέρθηκε πως ο κυριότερος λόγος που δικαιολογεί τη συμμετοχή πανεπιστημιακών ως επί το πλείστον στις αξιολογήσεις των υποβαλλόμενων προτάσεων της δράσης αποτελεί το γεγονός πως δεν εκδηλώθηκε ενδιαφέρον από άλλους τομείς της αγοράς. Συνεπώς, η παροχή επιπρόσθετων κινήτρων σε δυνητικούς αξιολογητές (π.χ. ο καθορισμός αμοιβής τους) μπορεί να συνεισφέρει ώστε να σχηματιστούν μεικτές ομάδες αξιολογητών καθώς επίσης μπορεί να συνεισφέρει ώστε να σχηματιστούν μεικτές ομάδες αξιολογητών που θα προέρχονται από διάφορους τομείς της αγοράς και με διαφορετικό υπόβαθρο εξειδίκευσης και εμπορίας.
- Επισημάνθηκαν ορισμένες προϋποθέσεις που θα πρέπει να ικανοποιεί μία υποβαλλόμενη πρόταση ώστε να αυξάνονται οι πιθανότητες προσέλκυσης ιδιωτικών κεφαλαίων. Οι εταιρίες που συνήθως επιλέγουν οι θεσμικοί φορείς να χρηματοδοτήσουν αποτελούν ως επί το πλείστον εταιρίες που ο κύκλος εργασιών τους βασίζεται σε πωλήσεις προϊόντων και υπηρεσιών, δηλαδή εταιρίες που έχουν τη δυνατότητα να επεκταθούν πολλαπλασιάζοντας των αριθμό των χρηστών τους. Αντίθετα, ένας θεσμικός επενδυτής δε θα χρηματοδοτούσε spin-offs που τα έσοδα τους συνίστανται κυρίως από την υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων ή την παροχή υπηρεσιών consulting μέσω συμβολαίων. Επίσης, τα VCs δε θα χρηματοδοτούσαν μία εταιρία στην οποία τα άτομα που κατέχουν στρατηγικές θέσεις και λαμβάνουν τις αποφάσεις δεν είναι πλήρως αφοσιωμένοι στην εταιρία.
- Συζητήθηκαν ορισμένα διαθρωτικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας που περιόρισαν το βαθμό αποτελεσματικότητας της δράσης. Δεν υπήρχε χρηματοδότηση από θεσμικούς και ιδιώτες επενδυτές (VCs, BANs κ.α.) ενώ η διάθεση των κονδυλίων Jeremie Funds της κοινότητας περιοριζόταν στη χρηματοδότηση επενδυτικών έργων που ανήκαν στον κλάδο του ICT και μόνο, δημιουργώντας σημαντικά κενά και ελλείψεις στους υπόλοιπους κλάδους της ελληνικής οικονομίας.

- Αναφέρθηκε η σημασία παροχής κατάλληλων κινήτρων σε φορείς χρηματοδότησης, όπως για παράδειγμα η φοροαπαλλαγή, ικανών να τους προτρέψουν στην ανάληψη ρίσκου χρηματοδότησης επενδυτικών έργων παρόμοιου ύφους με αυτό των έργων του ΠΡΑΞΕ.
- Συζητήθηκε πως η εκπαίδευση των ερευνητών και η ύπαρξη οριζοντίων δράσεων υποστήριξης σε θέματα marketing, pitching επιχειρηματικών ιδεών είναι μηδαμινή σήμερα και χρήζει ενίσχυσης.
- Σημειώθηκε πως τα γραφεία διαμεσολάβησης των Δημοσίων Οργανισμών Παραγωγής Γνώσης θα μπορούσαν να παρέχουν τεχνικές συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ερευνητές που θέλουν να δοκιμαστούν στον επιχειρηματικό στίβο και να δοκιμάσουν την ίδρυση spin-off εταιριών και την αποκλειστική ενασχόληση τους με αυτές. Επίσης θα μπορούσαν να αναλάβουν την υποστήριξη δυνητικών ενδιαφερόμενων και τις προσπάθειές τους για την κατοχύρωσης πατεντών.
- Σημειώθηκε πως βάσει του υπάρχοντος νομικού πλαισίου μόνο οι Εταιρίες Περιορισμένης Ευθύνης (ΕΠΕ) μπορούν να ενσωματωθούν στα εταιρικά σχήματα spin-off εταιριών, ενώ σε αυτά δε προβλέπεται ρητά η συμμετοχή των Ιδιωτικών Κεφαλαιουχικών εταιριών (ΙΚΕ). Ωστόσο, οι ΙΚΕ μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμες κάνοντας χρήση της διασταλτικής ερμηνείας του νομοθετικού πλαισίου και δεδομένης της δυνατότητας των ΕΠΕ εταιριών να μετατραπούν σε ΙΚΕ. Έτσι, γίνονται και οι ΙΚΕ επιλέξιμες σε δράσεις τύπου ΠΡΑΞΕ. Εντούτοις αξίζει να σημειωθεί πως ένα Ερευνητής που ανήκει σε φορέα γνώσης Δημοσίου Δικαίου δεν επιτρέπεται να είναι εταίρος σε ΙΚΕ, λαμβάνοντας υπόψη την ύπαρξη του ασυμβίβαστου. Έτσι δεν του δίνεται το δικαίωμα να συμμετέχει σε τέτοιου είδους εταιρικά σχήματα, απαγορεύοντας του τη δυνατότητα ανάληψης από τη μία του ρίσκο του εγχειρήματος και από την άλλη την απόλαυση οποιαδήποτε τυχόν εταιρικών κερδών υπάρξουν. Δεδομένων των παραπάνω και του γεγονότος πως οι ΙΚΕ είναι ένας μεταγενέστερος θεσμό συγκριτικά με το πρόγραμμα του ΠΡΑΞΕ θα πρέπει να γίνει η κατάλληλη πρόβλεψη ώστε οι ΙΚΕ να είναι άμεσα επιλέξιμες μορφές εταιριών σε επόμενες επαναπροκηρύξεις τέτοιου είδους.
- Το σημερινό νομικό πλαίσιο δεν είναι πλήρως οριοθετημένο όσον αφορά τη συμμετοχή των ερευνητών σε εταιρίες και δεν καθίσταται σαφές σε ποιον ανήκουν

τα ερευνητικά αποτελέσματα και με ποια συμφωνία μπορούν να τα εκμεταλλευτούν εμπορικά οι ερευνητές.

- Σχολιάστηκε πως το κομμάτι των πνευματικών δικαιωμάτων (IPRs) έγκειται στους φορείς γνώσεις, καθώς αυτοί είναι που αποφασίζουν για το πώς θα το εξειδικεύσουν είτε κατά περίπτωση είτε κατά ολότητα και λαμβάνοντας υπόψη και το γεγονός πως τα royalties δε μπορούν να καθοριστούν το ίδιο εύκολα σε όλους τους κλάδους.
- Αναφέρθηκε πως οι εταιρίες πολύ συχνά αναπροσαρμόζουν το επιχειρηματικό τους μοντέλο, κάτι που επηρεάζει την εκάστοτε συμφωνία – ποσοστό συμμετοχής - ενός ερευνητή στο μετοχικό κεφάλαιο μίας spin-off. Οι συνεχείς αυτές τροποποιήσεις κάνουν ακόμη πιο δύσκολο τον διαχωρισμό των royalties που πρέπει να αποδίδονται στο φορέα γνώσης καθώς συνδέονται άμεσα με το ποσοστό συμμετοχής του ερευνητή.
- Σχολιάστηκε πως η διαδικασία προστασίας των ερευνητικών αποτελεσμάτων μέσω διαπίστευσης των πνευματικών δικαιωμάτων δε θα έπρεπε να αποτελεί εμπόδιο στη δημιουργία εταιριών. Η διαδικασία αυτή θα μπορούσε να πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια υλοποίησης ενός επενδυτικού έργου καθώς είναι μία ιδιαίτερα χρονοβόρα και παράλληλα κοστοβόρα διαδικασία και πρέπει να πραγματοποιείται ανεξάρτητα από πλευράς των ερευνητών.
- Συζητήθηκε το γεγονός πως αν και ο βαθμός που μια εταιρία αποδίδει royalties είναι κάτι που διαπιστώνεται και μπορεί να ελεγχθεί πολύ δύσκολα από τους φορείς γνώσης, οι ερευνητές θα πρέπει να αποδίδουν royalties στους Δημόσιους Οργανισμούς Παραγωγής Γνώσης για την εκάστοτε εμπορευματοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων που παρήχθησαν στα πλαίσια λειτουργίας τους. Επιπρόσθετα, δεδομένου ότι το συγκεκριμένο ζήτημα έγκειται σε θέματα δεοντολογίας και εμπιστοσύνης είναι κάτι που απαιτεί περαιτέρω ευαισθητοποίηση από τους άμεσα εμπλεκόμενους.
- Τονίσθηκε η ανάγκη να μεγαλώσει και να ενισχυθεί η κοινότητα των Τεχνοβλαστών, ξεπερνώντας οποιοδήποτε εμπόδιο δημιουργείται αναφορικά με τα IPRs. Πιο συγκεκριμένα, θα πρέπει να εμφυσηθεί στην ακαδημαϊκή κοινότητα και στις ομάδες των υποψήφιων διδακτόρων η επιχειρηματική νοοτροπία τόσο μέσω εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών όσο και μέσω ευκαιριών πρακτικής άσκησης. Οι

ακαδημαϊκοί, από την άλλη, θα πρέπει να συμμετέχουν με μικρό ποσοστό στις νέες εταιρίες Τεχνοβλαστούς, ικανού ώστε να τους δίνει το κίνητρο συμμετοχής που θα πρέπει να έχει κυρίως συμβουλευτικό χαρακτήρα.

- Σημειώθηκε η ανάγκη θεσμοθέτησης της αξιολόγησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων των φορέων γνώσης, ώστε να διαπιστωθεί η ετοιμότητα των υποβαλλόμενων προτάσεων προτού αυτές ξεκινήσουν τη διαδικασία υλοποίησης του επιχειρηματικού τους σχεδίου και κατ' επέκταση της ενσωμάτωσής τους στην αγορά.
- Προτάθηκε η πρόβλεψη ενός καθεστώτος θερμοκοιτίδευσης κάτω από το οποίο θα ωριμάζουν οι λιγότερο έτοιμες ερευνητικές προτάσεις. Επιλέξιμες στο καθεστώς θερμοκοιτίδευσης μπορεί να είναι τόσο προτάσεις χαμηλής αξιολόγησης όσο και οποιοσδήποτε ερευνητής έχει μια ιδέα που βρίσκεται σε πολύ αρχικό στάδιο. Κάτι τέτοιο δε προβλέπεται στο σημερινό θεσμικό πλαίσιο και θα μπορούσε να αποτελέσει μια νέα πρόταση βελτίωσης των τωρινών συνθηκών ώστε από τη μία οι ερευνητές να αισθάνονται ασφαλής και από την άλλη οι ιδέες να περιβάλλονται από τις κατάλληλες συνθήκες ώστε να ωριμάζουν γρηγορότερα και να αποκτούν το απαιτούμενο market readiness ώστε να ενταχτούν στην αγορά είτε μέσω ίδρυσης όσο και εκμεταλλευόμενοι άλλων εργαλείων επιχειρηματικότητας.
- Αναφέρθηκε πως ουσιαστικής σημασίας είναι η τροποποίηση των δαπανών ενός υποέργου και η μεταφορά κονδυλίων, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός πως μεσολαβεί ένα αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα μεταξύ του χρόνου υποβολής μιας πρότασης και αυτού της έγκρισής του προς υλοποίηση. Στο μεσοδιάστημα αυτό υπάρχουν πολλές πιθανότητες να υπάρξουν αλλαγές στο επιχειρηματικό σχέδιο μιας εταιρίας δεδομένου πως το επιχειρηματικό μοντέλο μιας εταιρίας που επιδιώκει την ανάπτυξη και όχι μόνο μπορεί να υπόκειται σε συνεχείς αλλαγές και τροποποιήσεις των αρχικών στόχων και ενεργειών επίτευξής τους, που πρέπει προσαρμόζονται στις ολοένα μεταβαλλόμενες και απρόβλεπτες συνθήκες του ανταγωνισμού και της οικονομίας, μεγιστοποιώντας κατά αυτόν τον τρόπο τις πιθανότητες επιτυχίας.
- Επισημάνθηκε πως είναι απαραίτητο η Φάση Β' ενός προγράμματος τύπου ΠΡΑΞΕ να υλοποιείται παράλληλα με τη φάση Α', ώστε να μη μεσολαβεί χρονικό διάστημα

αδράνειας, κάτι που μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα κρίσιμο ειδικά σε ορισμένες προτάσεις που έχουν τη δυναμική να εκμεταλλευτούν το momentum της αγοράς.

- Σχολιάστηκε πως σωστά δεν υπήρχε κατώτατο όριο επένδυσης κατά τη διάρκεια υλοποίησης της δράσης του ΠΡΑΞΕ και πως δεν πρέπει να υπάρξει ούτε μελλοντικά. Κάτι τέτοιο μπορεί να δώσει τη δυνατότητα στους ερευνητές που έχουν ή/και μπορούν να βρουν τα μέσα ώστε να χρηματοδοτήσουν μόνοι τους και ανεξάρτητα τα έργα τους. Αυτό αποκτά ακόμη μεγαλύτερη αξία λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός πως ορισμένοι εκ των ερευνητών δε θέλουν να αποκαλύψουν σε τρίτους την εμπορική αξία που δύναται να έχουν τα ερευνητικά τους αποτελέσματα, προτού το δοκιμάσουν οι ίδιοι.
- Τονίσθηκε η ανάγκη να υπάρχει ενημέρωση της αγοράς για εκ των προτέρων καθορισμένες προβλεπόμενες ημερομηνίες που θα ανοίγει η υποβολή προτάσεων της κάθε δράσης και κατ' επέκταση του κάθε κύκλου προκήρυξης. Έτσι θα δίνεται η ευκαιρία στους επιλέξιμους φορείς να είναι περισσότερο προετοιμασμένοι και να προχωράνε στον κατάλληλο προγραμματισμό, ώστε να είναι έτοιμοι να συμμετέχουν στη δράση που ενδιαφέρει τον καθένα ξεχωριστά.
- Σημειώθηκε πως η εκάστοτε πολιτική ηγεσία επηρεάζει τη συχνότητα και το ύφος των δράσεων καθώς έχει παρατηρηθεί πως με κάθε αλλαγή πολιτικής εξουσίας υπάρχουν συγκεκριμένες γραμμές προτεραιότητας. Συνεπώς, ανάλογα με τις κατευθυντήριες γραμμές, άλλες δράσεις πραγματοποιούνται σε μεγαλύτερη συχνότητα και άλλες σε μικρότερη.
- Γεννήθηκε το ερωτηματικό για το α) αν οι προτάσεις που υποβλήθηκαν ήταν πολύ καλές και κακώς τις αρνήθηκε η αγορά ή β) αν η ποιότητα του υποβαλλόμενων επιχειρηματικών σχεδίων είναι πραγματικά χαμηλό και δεν θα πρέπει να υπάρχουν μελλοντικές προσδοκίες. Συγκεκριμένη και σαφή απάντηση δεν υπάρχει, ωστόσο οι συμμετέχοντες λαμβάνοντας υπόψη τον χρόνο υλοποίησης του προγράμματος, το περιβάλλον, τις συνθήκες και τις ανάγκες της αγοράς, σημείωσαν πως εκείνη την εποχή ήταν δύσκολο να βρεθεί ποιοτική χρηματοδότηση από θεσμικούς φορείς (VCs). Οι επενδυτές δεν είχαν τη διάθεση να επενδύσουν σε early stage εταιρίες καθώς το ενδιαφέρον (risk appetite) των επενδυτικών κεφαλαίων VC της τότε εποχής ήταν προσανατολισμένο σε περισσότερο εμπορικές εταιρίες όπως αυτές του κλάδου των τροφίμων. Βλέποντας αυτό το σκηνικό που επικράτησε στην

αγορά, το γεγονός ότι βρέθηκε ιδιωτική χρηματοδότηση και δημιουργήθηκαν επιτυχώς 33 Τεχνοβλαστοί μπορεί να χαρακτηριστεί ως επιτυχία, ακόμη κι αν η δράση του ΠΡΑΞΕ δε μπόρεσε να επιτύχει τους στόχους που είχαν αρχικά τεθεί.

- Επισημάνθηκε πως το θετικό αναφορικά με το ΠΡΑΞΕ είναι ότι η δράση κατάφερε να δημιουργήσει το κατάλληλο κλίμα και τη νοοτροπία τόσο για τα funds όσο και για τα πανεπιστήμια που πλέον είναι ενήμεροι για τον θεσμό των spin offs συνεισφέροντας στην προσπάθεια των ερευνητών. Επίσης, λόγω της κρίσης, η σημασία των προγραμμάτων τύπου ΠΡΑΞΕ γίνεται ολοένα και μεγαλύτερη, δεδομένου πως το πλήθος των ερευνητών που θα συνειδητοποιήσουν πως δε μπορούν να απασχολούνται σε ΔΟΠΓ θα αυξηθεί. Πολλοί από αυτούς τους ερευνητές θα θελήσουν να περάσουν στο στίβο της επιχειρηματικότητας, αναζητώντας ευκαιρίες χρηματοδότησης από τέτοιου είδους δράσεις.
- Σημειώθηκε πως το ΠΡΑΞΕ ήταν ένα πραγματικά καινοτόμο πρόγραμμα που αξίζει να επαναπραγματοποιηθεί σε επόμενες προγραμματικές περιόδους καθώς το έχουν ανάγκη οι ερευνητές της χώρας. Η δράση υλοποιήθηκε σε μία εποχή που ήταν δύσκολη να βρεθεί ποιοτική χρηματοδότηση από θεσμικούς φορείς (VCs) μιας που τότε τα επενδυτικά κεφάλαια δεν ενδιαφεροταν για επενδύσεις σε εταιρίες σε πρώιμα επίπεδα ανάπτυξης (early – stage) που ανήκουν στην κατηγορία των Τεχνοβλαστών. Εφόσον τότε η δράση είχε ικανοποιητικά αποτελέσματα, η επανάληψή της στο μέλλον μπορεί να είναι ακόμη περισσότερο επιτυχημένη.

Δ) Ερωτηματολόγια που χρησιμοποιήθηκαν για την έρευνα

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΑΤΛΑΝΤΙΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ Α.Ε.

Υπεύθυνος έργου: Άγγελος Μαγκλής

Τηλ. : 2310 531000

Fax : 2310 552265

e-mail : amanglis@atlantisresearch.gr

Υπεύθυνος τομέα ΠΡΑΞΕ Β' (για ερωτηματολόγιο) : Άγγελος Μαγκλής

Τηλ. : 2310 531000

Fax : 2310 552265

e-mail : amanglis@atlantisresearch.gr

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΑΞΕ - ΤΕΧΝΟΒΛΑΣΤΟΙ

ΦΑΣΗ Β: ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΚΚΙΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ

Στα πλαίσια του προγράμματος Αποτίμησης δράσεων ΕΤΑΚ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ

Όνομα Αξιολογητή: _____

Ημερομηνία: _____

ΕΝΟΤΗΤΑ Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΣΤΗ ΔΡΑΣΗ ΠΡΑΞΕ Β΄

Α.1. Γενικά Στοιχεία

Α.1.1. Αναφέρετε τον τίτλο και το Ακρωνύμιο του έργου:

Τίτλος Έργου: _____

Ακρωνύμιο: _____

Α.1.2. Αναφέρετε τις κάτωθι πληροφορίες για το έργο:

Ημερομηνία έναρξης: _____

Ημερομηνία ολοκλήρωσης: _____

Διάρκεια έργου (μήνες): _____

Συνολικός προϋπολογισμός έργου: _____

Ύψος επιχορήγησης (€): _____

Ποσοστό υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου του έργου(%): _____

Ποσοστό απορρόφησης της επιχορήγησης (%): _____

Ποια ήταν η μετοχική σύνθεση της εταιρείας κατά την έναρξη του έργου ; _____

Ποια ήταν η μετοχική σύνθεση της εταιρείας κατά την λήξη του έργου ; _____

Ποια είναι σήμερα η μετοχική σύνθεση της εταιρείας; _____

Α.1.3. Το έργο προέρχεται από τη Φάση Α';

Ναι ☐ Όχι ☐

Α.1.4. Ποιός είχε την πρωτοβουλία υποβολής της πρότασης στο ΠΡΑΞΕ Β'; (σημειώστε όσα ισχύουν)

1. Ερευνητής	☐
2. Μέτοχος/ Επενδυτής	☐
3. Τμήμα Πωλήσεων και Μάρκετινγκ	☐
4. Συνεργαζόμενοι Εξωτερικοί φορείς	☐
i. ΑΕΙ	☐
ii. Άλλοι εξωτερικοί φορείς	☐
5. Άλλος:……	☐

Α.1.5. Από ποιόν Οργανισμό αποτελεί Spin-off η επιχείρησή σας:

_____

Α.1.6. Οι μέτοχοι της εταιρείας είχαν συνεργαστεί στο παρελθόν μεταξύ τους ;

Ναι ☐ Όχι ☐

Α.1.7. Κατόπιν της λήξης υλοποίησης της Δράσης Πράξε Β', οι μέτοχοι συνεργάσθηκαν ξανά μεταξύ τους, εάν η εταιρεία έχει εν τω μεταξύ κλείσει;

Ναι ☐ Όχι ☐

Α.1.7.1. Εάν ναι, ποιο είναι το αντικείμενο της νέας συνεργασίας τους

Νέο εταιρικό σχήμα ☐
Συνάδελφοι στο ίδιο οργανισμό ☐
Συνεργατικό ερευνητικό έργο ☐
Άλλο ☐
Σχόλιο _____

Α.1.8. Πόσα άτομα απασχολήθηκαν για την ολοκλήρωση του έργου:

Α. Αριθμός Επιστημονικών Συνεργατών

i. Διδάκτορες: ……..

ii. Μεταπτυχιακή εκπαίδευση: ……..

iii. Απόφοιτοι ΑΕΙ / ΤΕΙ: ……..

iv. Λοιπό προσωπικό: ……..

Β. Από τους παραπάνω πόσοι προσλήφθηκαν ειδικά για την κάλυψη των αναγκών του ΠΡΑΞΕ Β';

i. Διδάκτορες: ……..

ii. Μεταπτυχιακή εκπαίδευση: ……..

iii. Απόφοιτοι ΑΕΙ / ΤΕΙ: ……..

iv. Λοιπό προσωπικό: ……..

Γ. Πόσοι από αυτούς εξακολουθούν να εργάζονται στην επιχείρηση;

i. Διδάκτορες: ……..

ii. Μεταπτυχιακή εκπαίδευση: ……..

iii. Απόφοιτοι ΑΕΙ / ΤΕΙ: ……..

iv. Λοιπό προσωπικό: ……..

Α.1.9. Υπήρχε κάποια κατηγορία δαπάνης που απουσίαζε από την κατηγορία της επιλεξιμότητας από το ΠΡΑΞΕ Β' και πιστεύετε ότι έπρεπε να υπήρχε ;

Ναι ☐ Όχι ☐

Εάν ναι, παρακαλώ διευκρινίστε:

Α.1.10. Σε ποιό βαθμό συμφωνείτε/ διαφωνείτε με τις ακόλουθες προτάσεις αναφορικά με το συγκεκριμένο έργο; Παρακαλώ βαθμολογήστε από 1 (διαφωνώ πλήρως) έως 7 (συμφωνώ απόλυτα), ή μη σχετικό (Μ/Σ).

	Βαθμολογία
1. Τα έργα στο ΠΡΑΞΕ Β' έπρεπε να υποστηριχθούν από μία οριζόντια Δράση της ΓΓΕΤ παροχής υποστηρικτών υπηρεσιών εξειδικευμένων συμβούλων σε θέματα πατέντων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
2. Τα έργα στο ΠΡΑΞΕ Β' έπρεπε να υποστηριχθούν από μία οριζόντια Δράση της ΓΓΕΤ παροχής υποστηρικτών υπηρεσιών εξειδικευμένων συμβούλων σε φορολογικά θέματα	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
3. Τα έργα στο ΠΡΑΞΕ Β' έπρεπε να υποστηριχθούν από μία οριζόντια Δράση της ΓΓΕΤ παροχής υποστηρικτών υπηρεσιών εξειδικευμένων συμβούλων σε λογιστικά θέματα	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
4. Τα έργα στο ΠΡΑΞΕ Β' έπρεπε να υποστηριχθούν από μία οριζόντια Δράση της ΓΓΕΤ παροχής υποστηρικτών υπηρεσιών εξειδικευμένων συμβούλων σε θέματα εξαγωγών	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
5. Τα έργα στο ΠΡΑΞΕ Β' έπρεπε να υποστηριχθούν από μία οριζόντια Δράση της ΓΓΕΤ παροχής πρόσβασης σε επιπλέον χρηματοδότηση	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
6. Τα έργα στο ΠΡΑΞΕ Β' έπρεπε να υποστηριχθούν από μία οριζόντια Δράση της ΓΓΕΤ παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών στα παραπάνω θέματα	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ

ΕΝΟΤΗΤΑ Β. Επιπτώσεις της συμμετοχής στην δράση ΠΡΑΞΕ Β΄

Β.1. Κατά την άποψή σας πόσο σημαντική ήταν η προεργασία που υλοποιήθηκε στη Φάση Α΄, για τη δημιουργία και τη βιωσιμότητα της επιχείρησης κατά την υλοποίηση της επένδυσης στη Φάση Β'; Παρακαλούμε βαθμολογήστε από 1 (καθόλου) έως 7 (πάρα πολύ), ή μη σχετικό (Μ/Σ).

Καθόλου Πάρα πολύ

1	2	3	4	5	6	7	Μ/Σ ☐

Β.2. Πώς αξιολογείτε τη βοήθεια και υποστήριξη του Δημοσίου Οργανισμού Παραγωγής Γνώσης από τον οποίο προέρχεστε κατά τη δημιουργία της επιχείρησης ή κατά τα πρώτα χρόνια λειτουργίας της στους ακόλουθους τομείς; Παρακαλώ βαθμολογήστε με κλίμακα από 1 (καθόλου σημαντική) έως 7 (πάρα πολύ σημαντική), ή μη σχετικό (Μ/Σ).

	Βαθμολογία
1. Ανάληψη πρωτοβουλίας για την ενημέρωση σχετικά με το πρόγραμμα ΠΡΑΞΕ	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
2. Ανάληψη πρωτοβουλίας για εκπαίδευση σε θέματα επιχειρηματικότητας	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
3. Ανάληψη πρωτοβουλίας για τον προσδιορισμό της προς εκμετάλλευση τεχνολογίας	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
4. Ανάληψη πρωτοβουλίας για την τεχνολογική τεκμηρίωση της προτεινόμενης επιχειρηματικής ιδέας ανάπτυξης της νέας επιχείρησης	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
5. Συναίνεση για την εκμετάλλευση των ερευνητικών αποτελεσμάτων ή της απαραίτητης τεχνογνωσίας	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
6. Παροχή πληροφοριών και υποστήριξης σε νομικά θέματα σύστασης και λειτουργίας επιχειρήσεων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
7. Παροχή υποστήριξης στη κατάρτιση του επιχειρηματικού σχεδίου της νέας εταιρείας	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
8. Παροχή πληροφοριών για την αγορά και τον ανταγωνισμό	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
9. Παροχή υποστήριξης στην επίτευξη αρχικών συνεργασιών με εξωτερικούς συνεργάτες (συμβούλους, λογιστές, κ.α.)	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ

10. Παροχή υποστήριξης στην αναζήτηση υποψηφίων ιδιωτών επενδυτών	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
11. Παροχή υποστήριξης στην αναζήτηση και εύρεση του κατάλληλου προσωπικού της νέας επιχείρησης	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
12. Παροχή υποστήριξης στην εύρεση και επίτευξη ειδικών τεχνολογικών συνεργασιών	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
13. Παροχή υποστήριξης στην εύρεση και επίτευξη εμπορικών συνεργασιών	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
14. Παροχή υποστήριξης στην εύρεση ή χρήση απαραίτητης υλικοτεχνικής υποδομής. Να εξειδικευθεί.	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
15. Παροχή υποστήριξης στην εύρεση και σύναψη συμφωνιών με υποψήφιους προμηθευτές και εξωτερικούς συνεργάτες (οικονομικοί σύμβουλοι, σύμβουλοι έρευνας αγοράς, λοιποί συνεργάτες)	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
16. Ικανοποιητική και γρήγορη η συμφωνία για τα πνευματικά δικαιώματα με τον Δημόσιο Οργανισμό Παραγωγής Γνώσης	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
17. Κοστολόγηση συμφωνίας για τα πνευματικά δικαιώματα με τον Δημόσιο Οργανισμό Παραγωγής	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
18. Άλλο(διευκρινίστε): …….	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ

Β.3. Γενικά πώς αξιολογείτε την βοήθεια/υποστήριξη του Δημοσίου Οργανισμού Παραγωγής Γνώσης;

Ανύπαρκτη Πολύ μεγάλη

-3	-2	-1	0	1	2	3	Μ/Σ ☐

Β.4. Γενικά είστε ευχαριστημένοι από την συνεργασία με τον Δημόσιο Οργανισμό Παραγωγής Γνώσης;

Καθόλου Πάρα πολύ

1	2	3	4	5	6	7

Β.5. Για όλα ή επιμέρους από τα παραπάνω δεχθήκατε βοήθεια από εξωτερικούς φορείς (πλην των Δημοσίων Οργανισμών Παραγωγής Γνώσης); Αν ναι, από ποιούς; Παρακαλώ βαθμολογήστε από 1 (καμιά βοήθεια) έως 7 (μεγάλη βοήθεια), ή μη σχετικό (Μ/Σ).

1. Από Συνδέσμους Βιομηχανιών	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
2. Από Συμβούλους	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
3. Από άλλες Ιδιωτικές Επιχειρήσεις	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
4. Από Δίκτυα Επιχειρηματικότητας	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ

Β.6. Βοήθησε η συμμετοχή στο ΠΡΑΞΕ Β' να αυξήσετε τις γνώσεις και ικανότητες του Οργανισμού σας στους παρακάτω τομείς; Βαθμολογήστε από 1 (καθόλου) έως 7 (πάρα πολύ), ή μη σχετικό (Μ/Σ).

	Βαθμολογία
1. Ανάπτυξη και έλεγχος πρωτοτύπου	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
2. Τεχνολογική επικύρωση πρωτοτύπου	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
3. Σχεδιασμός απαιτήσεων και προδιαγραφών παραγωγής σε μεγάλη κλίμακα	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
4. Σχεδιασμός επιχειρηματικού πλάνου	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
5. Πληροφόρηση αναφορικά με τη νομοθεσία για σύσταση επιχειρήσεων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ

6. Πληροφόρηση αναφορικά με τη φορολογική νομοθεσία επιχειρήσεων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
7. Σχεδιασμός και κοστολόγηση επένδυσης	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
8. Διοίκηση επιχειρήσεων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
9. Ανάλυση αναγκών αγοράς και ανταγωνισμού	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
10. Κατάρτιση σχεδίου μάρκετινγκ	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
11. Κατάρτιση εμπορικής πολιτικής	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
12. Καθορισμός λειτουργικών εξόδων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
13. Εύρεση και αξιολόγηση προσωπικού	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
14. Νομικά θέματα κατοχύρωσης δικαιωμάτων ευρεσιτεχνίας και τεχνογνωσίας	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
15. Θέματα τραπεζικού συστήματος	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
16. Πρόσβαση σε αναγκαία επενδυτικά κεφάλαια	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
17. Κατάρτιση συμφωνιών/διαπραγματεύσεων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
18. Εύρεση εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
19. Άλλο(διευκρινίστε):……	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ

Β.7. Πριν από τη συμμετοχή σας στη Δράση ΠΡΑΞΕ Β' είχατε επαφές με ιδιώτες ή επιχειρήσεις που να αποτελούν δυνητικά επενδυτές της προσπάθειάς σας;

Ναι ☐ Όχι ☐

Β.8. Κατά την υλοποίηση του έργου στη Δράση ΠΡΑΞΕ Β' βαθμολογήστε τη δυσκολία εύρεσης δυνητικών επενδυτών ή μετόχων από 1 (καμία δυσκολία) έως 7 (μεγάλη δυσκολία), ή μη σχετικό (Μ/Σ) .

Καμία Δυσκολία Μεγάλη Δυσκολία

1	2	3	4	5	6	7	Μ/Σ ☐

Β.9. Ποιοί ήταν οι κυριότεροι λόγοι δυσκολίας εύρεσής δυνητικών επενδυτών ή μετόχων; Παρακαλώ βαθμολογήστε , από 1 (καμία επιρροή) έως 7 (μεγάλη επιρροή), ή μη σχετικό (Μ/Σ).

	Βαθμολογία
1. Ακατάλληλο επιχειρηματικό σχέδιο	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
2. Μη καταληπτή τεχνολογία από τους επενδυτές	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
3. Αδυναμία διάθεσης επαρκούς κεφαλαίου από τους επενδυτές	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
4. Αδυναμία ανάληψης αναγκαίου ρίσκου από τους επενδυτές	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
5. Αδυναμία διάθεσης επαρκούς κεφαλαίου από τους αρχικούς μετόχους	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
6. Αδυναμία της αρχικής επιχειρηματικής ομάδας	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
7. Ακατάλληλο επενδυτικό κλίμα	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
8. Άλλο(διευκρινίστε): ……	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ

Β.10. Θα προβαίνατε στη σύσταση της επιχείρησης εάν δεν συμμετείχατε στη δράση ΠΡΑΞΕ Β';

Ναι ☐ Όχι ☐

Εάν ναι, παρακαλώ διευκρινίστε:

_____

_____

Β.11. Παρακαλούμε σημειώστε το βαθμό που συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις αναφορικά με το συγκεκριμένο έργο, από -3 (Διαφωνώ πλήρως) έως 3 (Συμφωνώ απόλυτα), ή μη σχετικό (Μ/Σ).

	Βαθμολογία
1. Το έργο χαρακτηριζόταν από σαφήνεια στόχων.	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
2. Οι στόχοι του έργου ήταν φιλόδοξοι.	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
3. Υπήρχε συμπληρωματικότητα των στόχων των αρχικών μετόχων.	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
4. Ο βαθμός συνεργασίας μεταξύ των μετόχων ήταν ικανοποιητικός.	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
5. Το επίπεδο ενδιαφέροντος στον οργανισμό ήταν υψηλό	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
6. Το επίπεδο ενδιαφέροντος των μετόχων ήταν υψηλό.	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
7. Το επίπεδο συνεργασίας με το οικοσύστημα (stakeholders, περιβάλλον) του οργανισμού/εταιρείας σας ήταν υψηλό.	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
8. Οι ερευνητικές δυνατότητες του οργανισμού/εταιρείας σας ήταν υψηλές.	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
9. Οι ικανότητες διαχείρισης έργων ΕΤΑΚ της εταιρίας/ οργανισμού σας ήταν υψηλές	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
10. Υπήρχαν δυνατότητες αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της έρευνας από την εταιρία / οργανισμό σας.	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
11. Οι ερευνητικές δυνατότητες των μετόχων σας ήταν υψηλές	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
12. Υπήρχαν δυνατότητες αξιοποίησης των αποτελεσμάτων από τους μετόχους	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
13. Υπήρχε επάρκεια των ρυθμίσεων για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας σε θεσμικό επίπεδο.	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ

14. Υπήρχε σαφής διαδικασία σύναψης συμφωνιών για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας με τον Δημόσιο Οργανισμό Παραγωγής Γνώσης από τον οποίο προέρχεστε.	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
15. Υπήρχε διαθεσιμότητα κατάλληλα καταρτισμένου προσωπικού.	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
16. Υπήρχε διαθεσιμότητα κατάλληλου τεχνολογικού εξοπλισμού.	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
17. Υπήρχαν επαρκείς διαθέσιμες πρόσθετες πηγές χρηματοδότησης του έργου από τον οργανισμό/εταιρία.	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
18. Υπήρχαν οι αναγκαίες πρόσθετες πηγές χρηματοδότησης του έργου από τους μετόχους.	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
19. Οι Τεχνολογικές εξελίξεις σε άλλα μέρη του κόσμου επηρέασαν την υλοποίηση του έργου.	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
20. Το έργο συνέβαλε στην εσωτερική ή/και εξωτερική αναδιάρθρωση και αλλαγή στρατηγικής του οργανισμού	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
21. Οι εμπορικές εξελίξεις στην αγορά επηρέασαν την υλοποίηση του έργου.	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
22. Υπήρχε εύκολη πρόσβαση σε τραπεζικό δανεισμό.	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
23. Υπήρχε εύκολη πρόσβαση σε κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών.	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
24. Υπήρχε εύκολη πρόσβαση σε επιδοτήσεις για την παραγωγή του προϊόντος.	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
25. Το γενικότερο ελληνικό επιχειρηματικό κλίμα υποστήριξε την υλοποίηση του έργου και την επιχειρηματική σας προσπάθεια.	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
26. Υπήρχε εύκολη πρόσβαση και υποβοήθηση των εξαγωγών.	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
27. Άλλο(διευκρινίστε): …….	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ

Β.12. Παρακαλούμε βαθμολογήστε τις παρακάτω επιπτώσεις/αποτελέσματα που είχε η συμμετοχή σας στο πρόγραμμα ΠΡΑΞΕ Β' για το προσωπικό της εταιρίας, από -3 (πολύ αρνητική επιρροή) μέχρι 3 (πολύ θετική επιρροή), ή δεν γνωρίζω (ΔΓ).

	Βαθμολογία
1. Αριθμός Δημοσιεύσεων	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ

2. Επιμόρφωση χρήσης νέων εργαλείων και τεχνικών	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ
3. Ενίσχυση γνώσεων ή δεξιοτήτων ΕΤΑΚ στο προσωπικό	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ
4. Ενισχυμένες προοπτικές σταδιοδρομίας για τους συμμετέχοντες	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ
5. Σχέσεις συνεργασίας με πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα/ινστιτούτα	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ
6. Άλλο(διευκρινίστε): …….	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ

Β.13. Πώς αξιολογείτε την επίδραση του έργου στους κάτωθι τομείς; Παρακαλώ βαθμολογήστε από -3 (πολύ αρνητική επιρροή) μέχρι 3 (πολύ θετική επιρροή),ή στην περίπτωση που δεν είναι σχετικό σημειώστε το κουτάκι Μ/Σ (ΜΗ ΣΧΕΤΙΚΟ).

	Βαθμολογία
1. Ενίσχυση της απασχόλησης	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
2. Ενίσχυση εγχώριας Οικονομίας	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
3. Ενίσχυση τοπικών επιχειρήσεων	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
4. Ενίσχυση εγχώριας τεχνογνωσίας	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
5. Άλλο(διευκρινίστε):……	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ

Για απαντήσεις από 2 και πάνω παρακαλώ αιτιολογείστε την απάντηση σας.

Β.14. Πώς αξιολογείτε την περιβαλλοντική επίδραση του αποτελέσματος/ τεχνολογίας του έργου στους κάτωθι τομείς; Παρακαλώ βαθμολογήστε από -3 (πολύ αρνητική επιρροή) μέχρι 3 (πολύ θετική επιρροή), ή μη σχετικό (Μ/Σ).

	Βαθμολογία
1. Έκκληση αερίων του θερμοκηπίου	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
2. Διαχείριση Βιομηχανικών αποβλήτων	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
3. Εξοικονόμηση Ενέργειας	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
4. Βέλτιστη χρήση πόρων (π.χ. πρώτων υλών)	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ
5. Άλλο(διευκρινίστε):……	-3 -2 -1 0 1 2 3 Μ/Σ

Β.15. Μετά την λήξη του έργου, έχετε συνεργασία με τον Δημόσιο Οργανισμό Παραγωγής Γνώσης από τον οποίο προέρχεστε ;

Ναι ☐ Όχι ☐ Μη Σχετικό ☐

Β.15.1. Εάν ναι, τι είδους συνεργασία; Παρακαλώ διευκρινίστε.

Β.16. Πόσο ευχαριστημένος είστε από την επιχειρηματική σας πορεία; Βαθμολογήστε από το 1 (καθόλου) έως 7 (πάρα πολύ).

Καθόλου Πάρα πολύ

1	2	3	4	5	6	7

Β.17. Τι ποσοστό του χρόνου σας απασχολείστε σήμερα στην επιχείρηση;

_____

Β.18. Τι ποσοστό του χρόνου τους κατά μέσο όρο απασχολούνται στην επιχείρηση σήμερα:

α. Οι μέτοχοι ☐

β. Η Διοικητική Ομάδα ☐

Β.19. Είστε ικανοποιημένος από την αλλαγή καριέρας εφόσον πριν το ΠΡΑΞΕ Β' ανήκατε στο δυναμικό Δημοσίου Ερευνητικού Ιδρύματος ή ΑΕΙ; Απαντήστε από το 1 (καθόλου) έως 7 (πάρα πολύ), ή μη σχετικό (Μ/Σ).

Καθόλου Πάρα πολύ

1	2	3	4	5	6	7	Μ/Σ ☐

Παρακαλώ σχολιάστε:

_____

_____

Β.20. Βαθμολογήστε τις υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) στα κάτωθι ζητήματα από -3 (πολύ κακές) έως 3 (άριστες), ή δεν γνωρίζω (ΔΓ).

	Βαθμολογία
1. Αξιολόγηση των υποβληθέντων προτάσεων ως προς τον χρόνο αξιολόγησης (αργά-γρήγορα)	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ

2. Τεκμηρίωση του αποτελέσματος αξιολόγησης από πλευράς αξιολογητών	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ
3. Τεκμηρίωση του εγκεκριμένου προϋπολογισμού από πλευράς αξιολογητών	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ
4. Παρακολούθηση υλοποίησης του έργου ως προς τις οδηγίες διαχείρισης	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ
5. Αποσαφήνιση απορριών πάσης φύσεως	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ
6. Επίλυση προβλημάτων	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ
7. Χρονική απόκριση εξέτασης αιτημάτων τροποποίησης	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ
8. Τεκμηρίωση απόψεων των εκπροσώπων της ΓΓΕΤ	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ
9. Χρονική απόκριση στα αιτήματα ελέγχου	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ
10. Χρονική απόκριση στην καταβολή της προκαταβολής	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ
11. Χρονική απόκριση στην καταβολή των επιχορηγήσεων	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ
12. Χρονική απόκριση στην καταβολή της αποπληρωμής	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ
13. Έλεγχο του φυσικού αντικειμένου	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ
14. Βαθμός προθυμίας /ανταπόκρισης των στελεχών της ΓΓΕΤ	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ
15. Γενικά ταχύτητα ανταπόκρισης των στελεχών της ΓΓΕΤ	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ
16. Επάρκεια του οδηγού εφαρμογής	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ
17. Άλλο(διευκρινίστε): ……	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ

Παρακαλώ σχολιάστε:

_____

_____

Β.21. Συγκριτικά με άλλα προγράμματα που έχετε συμμετάσχει, η διαδικασία αξιολόγησης υποβληθέντων προτάσεων του προγράμματος ΠΡΑΞΕ Β' είναι:

Πολύ χειρότερη			Ίδια			Πολύ καλύτερη		
-3	-2	-1	0	1	2	3	Μ/Σ	☐

Β.21.1. Σε σχέση με ποιόν φορέα ή/και πρόγραμμα κάνετε την παραπάνω σύγκριση;

Β.22. Συγκριτικά με άλλα προγράμματα που έχετε συμμετάσχει, η διαδικασία γενικότερης υποστήριξης σας στο πλαίσιο του προγράμματος ΠΡΑΞΕ Β' είναι:

Πολύ χειρότερη			Ίδια			Πολύ καλύτερη		
-3	-2	-1	0	1	2	3	Μ/Σ	☐

Β.22.1. Σε σχέση με ποιόν φορέα ή/και πρόγραμμα κάνετε την παραπάνω σύγκριση;

Β.23. Γενικά πιστεύετε ότι η ΓΓΕΤ πρέπει να επαναλάβει δράση τύπου ΠΡΑΞΕ Α' και ΠΡΑΞΕ Β' στο νέο ΕΣΠΑ;

Β.24. Ποιές προτάσεις βελτίωσης των υπηρεσιών της ΓΓΕΤ προτείνετε σε όλα τα παραπάνω;

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ /ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΣΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Γ.1. Στοιχεία Επικοινωνίας Συμμετέχοντα στην συνέντευξη:

Ονοματεπώνυμο: _____ Θέση: _____

Διεύθυνση:_____ Πόλη: _____

Τηλέφωνο: _____Fax:_____Email: _____

Γ.2. Στοιχεία υπευθύνου του έργου:

Ονοματεπώνυμο: _____

Θέση που κατείχε στον οργανισμό: _____

Διεύθυνση:_____Πόλη: _____

Τηλέφωνο: _____Fax:_____Email: _____

Απασχολείται ο υπεύθυνος ακόμη στην εταιρία: Ναι ☐ Όχι ☐

Γ.3. Στοιχεία Επιχείρησης / Οργανισμού

Επωνυμία Επιχείρησης / Οργανισμού :

Έτος ίδρυσης:

Διεύθυνση: Πόλη:

Τηλέφωνο: Fax:

e-mail:

Γ.4. Αναφέρετε το μέγεθος της επιχείρησης.

<u>Πολύ μικρή</u> επιχείρηση (επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους και της οποίας ο κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. €)

Μικρή επιχείρηση (επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και ο κύκλος εργασιών της ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. €)
Μεσαία επιχείρηση (επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 250 εργαζομένους και της οποίας ο κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. €[11])
Μεγάλη επιχείρηση (επιχείρηση η οποία απασχολεί περισσότερους από 250 εργαζομένους και της οποίας ο κύκλος εργασιών υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού υπερβαίνει τα 43 εκατ. €)

Το 2009 :	Πολύ μικρή ☐	Μικρή ☐	Μεσαία ☐	Μεγάλη ☐
Το 2014 :	Πολύ μικρή ☐	Μικρή ☐	Μεσαία ☐	Μεγάλη ☐

Γ.5. Γεωγραφική περιοχή υλοποίησης του έργου (Δήμος).

_____

Γ.6. Αναφέρετε το κυρίως αντικείμενο της δραστηριότητάς σας.

Το 2009 : [ ]
Το 2014 : [ ]

Γ.7. Παρακαλώ αναφέρετε τους Κωδικούς Αριθμούς Δραστηριότητας (ΚΑΔ) της κύριας δραστηριότητας της επιχείρησής σας (από το έντυπο Ε3).

_____

_____

_____

Γ.8. Κυριότερα προϊόντα ή υπηρεσίες του οργανισμού σας:

Ποσοστό (%) επί του **Ποσοστό (%) επί του**

d[11] http://europa.eu/legislation_summaries/enterprise/business_environment/n26026_el.htm

	κύκλου εργασιών (2009)	**κύκλου εργασιών (2014)**
Α.		
Β.		
Γ.		

Γ.9. Αναφέρετε τα ακόλουθα δεδομένα του οργανισμού σας για τα ακόλουθα έτη:

	2009	2014
Κύκλος Εργασιών (€)		
Καθαρά Κέρδη (€)		
R&D συνεργασίες		
Δαπάνες R&D		
Εξαγωγές ως ποσοστό (%) επί των συνολικών πωλήσεων		
Μόνιμο προσωπικό		
Διδάκτορες & μεταπτυχιακοί		
Πτυχιούχοι ΑΕΙ		
Λοιπό προσωπικό		

Γ.10. Σε ποιό βαθμό επηρεάζουν τα παρακάτω τον οργανισμό σας, όσον αφορά την επιδίωξη καινοτομικότητας; Βαθμολογήστε από 1 (κανένα βαθμό) έως 7 (μεγάλο βαθμό), ή μη σχετικό (Μ/Σ).

	Βαθμολογία
1. Ακατάλληλο αρχικό μετοχικό σχήμα	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
2. Έλλειψη επαρκών κινήτρων για τους μετόχους	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
3. Αποτελεσματικό management	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ

4. Έντονος ανταγωνισμός	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
5. Υψηλά εμπόδια εισόδου σε νέα αγορά λόγω κυρίαρχης θέσης άλλων επιχειρήσεων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
6. Προβλήματα ρευστότητας	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
7. Υψηλός Δανεισμός	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
8. Αδυναμία πρόσβασης σε τραπεζικά κεφάλαια	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
9. Υψηλή εξειδίκευση παγίων (Πάγια και εξοπλισμός που δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε άλλες δραστηριότητες)	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
10. Αδυναμία επαρκούς κερδοφορίας	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
11. Αδύναμο υπάρχον τεχνολογικό υπόβαθρο	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
12. Έλλειψη πληροφόρησης για νέες τεχνολογίες	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
13. Προβλήματα αδειοδότησης	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
14. Ελληνική Γραφειοκρατία	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
15. Αδυναμία αποτελεσματικής διαχείρισης δράσεων ΕΤΑΚ	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
16. Προβληματικό Θεσμικό πλαίσιο	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
17. Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
18. Προβλήματα Μάρκετινγκ	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
19. Αδυναμία επαρκών πωλήσεων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
20. Έλλειψη ενδιαφέροντος του αγοραστικού κοινού για τα προϊόντα της επιχείρησης	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
21. Έλλειψη πληροφόρησης για νέες αγορές	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
22. Οργανωτικές δυσκαμψίες μέσα στην επιχείρηση	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
23. Αδυναμία ανάληψης υπερβολικών κινδύνων και επιχειρηματικού ρίσκου	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
24. Αδυναμίες στην κατοχύρωση πατεντών και γενικά στη διαχείριση πνευματικής ιδιοκτησίας	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
25. Αδυναμίες στην επίτευξη στρατηγικών συνεργασιών	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ

26. Γενικά Αδυναμία χρηματοδότησης της επιχειρηματικής προσπάθειας	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
27. Άλλο(διευκρινίστε): ……	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ

Γ.11. Αναφέρετε τους λόγους που συνετέλεσαν στην παύση δραστηριότητας της επιχείρησης εφόσον σήμερα δεν λειτουργεί (σημειώστε όσους ισχύουν), από 1 (καμιά επίδραση) έως 7 (σημαντική επίδραση), ή μη σχετικό (Μ/Σ).

Εάν η εταιρεία σας *λειτουργεί* προχωρήστε στην επόμενη ερώτηση.

	Βαθμολογία
1. Έλλειψη διοικητικών/διαχειριστικών ικανοτήτων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
2. Έλλειψη αναγκαίας επιπλέον χρηματοδότησης	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
3. Μη κερδοφόρα λειτουργία	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
4. Καθυστέρηση στη δημιουργία του σχεδιαζόμενου προϊόντος/υπηρεσίας	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
5. Δυσκολία στελέχωσης με ικανά στελέχη στους τομείς: Έρευνα ☐ Παραγωγή☐ Marketing☐ Πωλήσεις ☐ Διεύθυνση☐ Άλλο ☐	 1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ 1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ 1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ 1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ 1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ 1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
6. Ύπαρξη ποιοτικών προβλημάτων στα προϊόντα της επιχείρησης	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
7. Αδυναμίες ή ανυπαρξία τμήματος πωλήσεων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ

8. Χαμηλό αγοραστικό ενδιαφέρον για τα προϊόντα σας	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
9. Αδυναμία εξαγωγών	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
10. Μη ικανοποιητικές πωλήσεις	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
11. Λαθεμένες στρατηγικές επιλογές	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
12. Προβλήματα στην εμπορική πολιτική	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
13. Έλλειψη κατοχύρωσης δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
14. Έντονος ανταγωνισμός Σχολιάστε :	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
15. Έλλειψη ή ανεπαρκείς υποδομές Σχολιάστε:	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
16. Προβλήματα στην κατοχή και χρήση των πνευματικών δικαιωμάτων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
17. Πολύ υψηλό κόστος απόκτησης ή χρήσης των πνευματικών δικαιωμάτων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
18. Προβλήματα μεταξύ των Μετόχων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
19. Το Μετοχικό σχήμα αποδείχθηκε λανθασμένο: Ως προς την σύνθεση Ως προς τα ποσοστά	 1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ 1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
20. Το Μετοχικό σχήμα δεν παρείχε επαρκή κίνητρα στην διοικητική ομάδα	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
21. Προβλήματα μεταξύ των Μετόχων και της Διοικητικής Ομάδας εάν ήταν διαφορετικές	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ

μεταξύ τους	
22. Η Οικονομική κρίση στην Ελλάδα	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
23. Εμπόδια αδειοδότησης	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
24. Εμπόδια γραφειοκρατίας	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
25. Μη καταλληλότητα γεωγραφικής εγκατάστασης της επιχείρησης	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
26. Μη επίτευξη στρατηγικών συνεργασιών με άλλους φορείς	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
27. Άλλο: ……	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ

Γ.12. Μήπως η εταιρεία σας πουλήθηκε ή συγχωνεύθηκε ή απορροφήθηκε από άλλη εταιρεία;

Ναι ☐ Όχι ☐

Γ.12.1. Πότε έγινε αυτό; ☐

Γ.12.2. Είστε ευχαριστημένοι από την συμφωνία;

Καθόλου Πάρα πολύ

1	2	3	4	5	6	7

Γ.12.3. Σε τι αξία πραγματοποιήθηκε αυτή;

_____

Γ.13. Μήπως στην εταιρεία σας συμμετείχε στρατηγικός επενδυτής (άλλη εταιρεία);

Ναι ☐ Όχι ☐

Γ.14. Μήπως στην εταιρεία σας συμμετείχε θεσμικός επενδυτής (Venture Capital, Business Angels);

Ναι ☐ Όχι ☐

Γ.15. Κατά την περίοδο 2009-2014 (συμπεριλαμβανομένων), δημιούργησε ο οργανισμός σας:

	Ναι	Όχι
Νέα ή σημαντικά βελτιωμένα προϊόντα ή υπηρεσίες	☐	☐
Νέες ή σημαντικά βελτιωμένες μεθόδους παραγωγής	☐	☐

Γ.15.1. Μπορείτε να δώσετε (κατ' εκτίμηση) τον αριθμό των νέων προϊόντων / υπηρεσιών που δημιούργησε την προαναφερθείσα περίοδο ο οργανισμός σας;

Γ.15.2. Μπορείτε να δώσετε (κατ' εκτίμηση) τον αριθμό των νέων μεθόδων παραγωγής που δημιούργησε την προαναφερθείσα περίοδο ο οργανισμός σας;

Γ.16. Κατά την περίοδο 2009-2014 (συμπεριλαμβανομένων), υπήρξαν:

α. Καινοτόμα προϊόντα/υπηρεσίες που εισήγαγε ο οργανισμός σας, τα οποία θεωρούνται νέα/νέες στην αγορά σας;

Ναι ☐ Όχι ☐ Δεν γνωρίζω ☐

β. Καινοτόμες μέθοδοι παραγωγής που εισήγαγε ο οργανισμός σας, οι οποίες θεωρούνται νέες στην αγορά σας;

Ναι ☐ Όχι ☐ Δεν γνωρίζω ☐

Παρακαλώ διευκρινίστε με ποιόν τρόπο εννοείτε / ορίζετε το <<νέες στην αγορά σας>> της ερώτησης.

Γ.17. Κατά την περίοδο 2009-2014 (συμπεριλαμβανομένων), έχετε συνεργαστεί με άλλες επιχειρήσεις / οργανισμούς για την εκπόνηση καινοτομικών δραστηριοτήτων;

Ναι ☐ Όχι ☐ Δεν γνωρίζω ☐

Γ.18. Έχει κατοχυρωμένες πατέντες ο οργανισμός σας;

Ναι ☐ Όχι ☐

Εάν διαθέτει διευκρινίστε τον αριθμό αυτών:…….

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΑΤΛΑΝΤΙΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ Α.Ε.

Υπεύθυνος έργου: Άγγελος Μαγκλής
Τηλ. : 2310 531000
Fax : 2310 552265
e-mail : amanglis@atlantisresearch.gr

Υπεύθυνος τομέα ΠΡΑΞΕ Β' (για ερωτηματολόγιο) : Άγγελος Μαγκλής
Τηλ. : 2310 531000
Fax : 2310 552265
e-mail : amanglis@atlantisresearch.gr

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΡΑΞΕ - ΤΕΧΝΟΒΛΑΣΤΟΙ

ΦΑΣΗ Β: ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΚΚΙΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ

Στα πλαίσια του προγράμματος Αποτίμησης δράσεων ΕΤΑΚ

ΜΗ ΥΠΟΒΛΗΘΕΙΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ

Όνομα Αξιολογητή: _____

Ημερομηνία: _____

ΕΝΟΤΗΤΑ Α. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ / ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΣΤΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Α.1. Στοιχεία Φορέα

Επωνυμία Επιχείρησης/Οργανισμού: _____

Έτος ίδρυσης: _____

Διεύθυνση: _____ Πόλη: _____

Τηλέφωνο: _____ Fax: _____

e-mail: _____

Α.2. Στοιχεία Επικοινωνίας Συμμετέχοντα στην συνέντευξη:

Ονοματεπώνυμο: _____	Θέση: _____
Διεύθυνση: _____	Πόλη: _____
Τηλέφωνο: _____ Fax: _____	Email: _____

Α.3. Αναφέρετε το μέγεθος της επιχείρησης.

<u>Πολύ μικρή</u> επιχείρηση (επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους και της οποίας ο κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. €)
<u>Μικρή</u> επιχείρηση (επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και ο κύκλος εργασιών της ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. €)
<u>Μεσαία</u> επιχείρηση (επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 250 εργαζομένους και της οποίας ο κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. €[12])
<u>Μεγάλη</u> επιχείρηση (επιχείρηση η οποία απασχολεί περισσότερους από 250 εργαζομένους και της οποίας ο κύκλος εργασιών υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού υπερβαίνει τα 43 εκατ. €)

Το 2009 : Πολύ μικρή ☐ Μικρή ☐ Μεσαία ☐ Μεγάλη ☐

[12] http://europa.eu/legislation_summaries/enterprise/business_environment/n26026_el.htm

Το 2014 : Πολύ μικρή ☐ Μικρή ☐ Μεσαία ☐ Μεγάλη ☐

Α.4. Αναφέρετε το κυρίως αντικείμενο της δραστηριότητάς σας.

Το 2009 :

Το 2014 :

Α.5. Παρακαλώ αναφέρετε τους Κωδικούς Αριθμούς Δραστηριότητας (ΚΑΔ) της κύριας δραστηριότητας της επιχείρησής σας (από το έντυπο Ε3).

Α.6. Έχετε ολοκληρώσει έργο στο πλαίσιο της Δράσης ΠΡΑΞΕ-Φάση Α' το οποίο έχει παραληφθεί από την ΓΓΕΤ;

Ναι ☐ Όχι ☐

Α.6.1. Κατά την άποψή σας πόσο σημαντική ήταν η προεργασία που υλοποιήθηκε στη Φάση Α΄, για τη δημιουργία και τη βιωσιμότητα της επιχείρησης; Παρακαλούμε βαθμολογήστε από 1 (καθόλου) έως 7 (πάρα πολύ), ή μη σχετικό (Μ/Σ).

Καθόλου						Πάρα πολύ	
1	2	3	4	5	6	7	Μ/Σ ☐

Α.7. Υφίσταται η επιχείρηση σήμερα;

Ναι ☐ Όχι ☐

Α.7.1. Εάν όχι, πότε σταμάτησε να υφίσταται;

Α.8. Αναφέρετε τους λόγους που συνετέλεσαν στην παύση δραστηριότητας της επιχείρησης εφόσον σήμερα δεν λειτουργεί (σημειώστε όσους ισχύουν), από 1 (καμιά επίδραση) έως 7 (σημαντική επίδραση), ή μη σχετικό (Μ/Σ).

Εάν η εταιρεία σας *λειτουργεί* προχωρήστε στην επόμενη ερώτηση.

Α.8.1. Έλλειψη διοικητικών/διαχειριστικών ικανοτήτων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.2. Έλλειψη αναγκαίας επιπλέον χρηματοδότησης	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.3. Μη κερδοφόρα λειτουργία	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.4. Καθυστέρηση στη δημιουργία του σχεδιαζόμενου προϊόντος/υπηρεσίας	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.5. Δυσκολία στελέχωσης με ικανά στελέχη στους τομείς:	
Έρευνα ☐	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Παραγωγή☐	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Marketing☐	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Πωλήσεις ☐	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Διεύθυνση☐	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Άλλο ☐	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.6. Ύπαρξη ποιοτικών προβλημάτων στα προϊόντα της επιχείρησης	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.7. Αδυναμίες ή ανυπαρξία τμήματος πωλήσεων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.8. Χαμηλό αγοραστικό ενδιαφέρον για τα προϊόντα	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ

σας	
Α.8.9. Αδυναμία εξαγωγών	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.10. Μη ικανοποιητικές πωλήσεις	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.11. Λαθεμένες στρατηγικές επιλογές	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.12. Προβλήματα στην εμπορική πολιτική	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.13. Έλλειψη κατοχύρωσης δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.14. Έντονος ανταγωνισμός ▪ Σχολιάστε :	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.15. Έλλειψη ή ανεπαρκείς υποδομές Σχολιάστε:	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.16. Προβλήματα στην κατοχή και χρήση των πνευματικών δικαιωμάτων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.17. Πολύ υψηλό κόστος απόκτησης ή χρήσης των πνευματικών δικαιωμάτων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.18.Προβλήματα μεταξύ των Μετόχων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.19. Το Μετοχικό σχήμα αποδείχθηκε λανθασμένο: ▪ Ως προς την σύνθεση ▪ Ως προς τα ποσοστά	 1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ 1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.20. Το Μετοχικό σχήμα δεν παρείχε επαρκή κίνητρα στην διοικητική ομάδα	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ

Α.8.21. Προβλήματα μεταξύ των Μετόχων και της Διοικητικής Ομάδας εάν ήταν διαφορετικές μεταξύ τους	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.22. Η Οικονομική κρίση στην Ελλάδα	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.23. Εμπόδια αδειοδότησης	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.24. Εμπόδια γραφειοκρατίας	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.25. Μη καταλληλότητα γεωγραφικής εγκατάστασης της επιχείρησης	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.26. Μη επίτευξη στρατηγικών συνεργασιών με άλλους φορείς	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
Α.8.27. Άλλο: ……	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ

Α.9. Μήπως η εταιρεία σας πουλήθηκε ή συγχωνεύθηκε ή απορροφήθηκε από άλλη εταιρεία;

Ναι ☐ Όχι ☐

Α.9.1. Πότε έγινε αυτό; ☐

Α.9.2. Είστε ευχαριστημένοι από την συμφωνία;

Καθόλου Πάρα πολύ

1 2 3 4 5 6 7

Α.9.3. Σε τι αξία πραγματοποιήθηκε αυτή;

_____

Α.10. Μήπως στην εταιρεία σας συμμετείχε στρατηγικός επενδυτής (άλλη εταιρεία);

Ναι ☐ Όχι ☐

Α.11. Μήπως στην εταιρεία σας συμμετείχε θεσμικός επενδυτής (Venture Capital, Business Angels);

Ναι ☐ Όχι ☐

ΕΝΟΤΗΤΑ Β. Λόγοι <u>μη υποβολής</u> πρότασης στο πρόγραμμα ΠΡΑΞΕ Β'

Β.1. Δεν υποβάλλατε πρόταση στο πρόγραμμα διότι ενημερωθήκατε για την ύπαρξη του μετά το πέρας της τελικής ημερομηνίας υποβολής προτάσεων;

Ναι ☐ Όχι ☐

Β.2. Αν είχατε ενημερωθεί έγκαιρα θα σας ενδιέφερε να υποβάλετε πρόταση στο πρόγραμμα;

Ναι ☐ Όχι ☐

Β.3. Σε ποιό βαθμό επηρέασαν τα κάτωθι την μη υποβολή πρότασης στο πρόγραμμα ΠΡΑΞΕ Β'; Παρακαλούμε βαθμολογήστε από 1 (καθόλου) έως 7 (σε πολύ μεγάλο βαθμό), ή δεν γνωρίζω (ΔΓ).

	Βαθμολογία
1. Έλλειψη ενδιαφέροντος για χρηματοδοτούμενες δράσεις ΕΤΑΚ	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
2. Έλλειψη κατάλληλου επιχειρηματικού σχεδίου	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
3. Απογοήτευση από την Φάση Α' του ΠΡΑΞΕ	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
4. Έλλειψη απαραίτητου εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού για εκπόνηση ερευνητικού έργου	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
5. Έλλειψη απαραίτητης τεχνολογικής υποδομής για εκπόνηση ερευνητικού έργου	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
6. Έλλειψη απαραίτητης τεχνογνωσίας για εκπόνηση ερευνητικού έργου	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ

7. Αυξημένος φόρτος εργασίας του οργανισμού σας	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
8. Μη συμβατότητα με την στρατηγική του οργανισμού σας	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
9. Δυσκολία συμφωνίας μεταξύ των εταίρων όσον αφορά την οργανωτική δομή, τους ρόλους, τις αρμοδιότητες κτλ.	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
10. Δυσκολία εύρεσης κατάλληλων συνεργατών	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
11. Δυσκολία συμφωνίας μεταξύ των εταίρων σε ζητήματα πνευματικών δικαιωμάτων	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
12. Δυσκολία συσχέτισης των προτεραιοτήτων και των στόχων του προγράμματος με τις ανάγκες του οργανισμού	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
13. Περιορισμένος χρόνος προετοιμασίας	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
14. Περιορισμένη πληροφόρηση	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
15. Δυνατότητα χρηματοδότησης του έργου από άλλες πηγές (άλλα προγράμματα, ιδίους πόρους κτλ.)	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
16. Έλλειψη πρόσβασης σε δίκτυο εταίρων	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
17. Φόβος ενδεχόμενης απόρριψης λόγω απόρριψη πρότασής σας στο παρελθόν	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
18. Άλλο: …….	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ

Β.4. Είχατε ενημερωθεί <u>εγκαίρως</u> για το πρόγραμμα;

Ναι ☐ Όχι ☐

Β.5. Είχατε ενημερωθεί με <u>σαφήνεια</u> για το πρόγραμμα;

Ναι ☐ Όχι ☐

Β.6. Αντιμετωπίσατε προβλήματα κατά την διαδικασία υποβολής της πρότασης σας στο πρόγραμμα και για αυτό το λόγο τελικά δεν υποβάλατε;

Ναι ☐ Όχι ☐

Β.7. Αντιμετωπίσατε προβλήματα επιλεξιμότητας;

Ναι ☐ Όχι ☐

Εάν απαντήσατε ναι, παρακαλώ διευκρινίστε:

_____

_____

_____

Β.8. Δεν συμμετείχατε λόγω αργών διαδικασιών από πλευράς ΓΓΕΤ;

Ναι ☐ Όχι ☐

Β.9. Δεν συμμετείχατε λόγω αργών διαδικασιών έγκρισης από πλευράς ΓΓΕΤ;

Ναι ☐ Όχι ☐

Β.10. Δεν συμμετείχατε λόγω αργών διαδικασιών εκταμίευσης από πλευράς ΓΓΕΤ;

Ναι ☐ Όχι ☐

Β.11. Δεν συμμετείχατε λόγω του ορίου προϋπολογισμού των έργων της ΓΓΕΤ;

Ναι ☐ Όχι ☐

Β.12. Παρακαλώ αναφέρετε άλλους πιθανούς λόγους μη συμμετοχής:

Β.13. Σε ποιό βαθμό η <u>μη συμμετοχή</u> σας σε αυτό το έργο επηρέασε την σημερινή πορεία του οργανισμού σας;

Καθόλου Πολύ μεγάλο βαθμό

1	2	3	4	5	6	7

Β.14. Πιστεύετε ότι το πρόγραμμα ενίσχυσε σημαντικά τους ανταγωνιστές σας με αποτέλεσμα να αποκτήσετε ανταγωνιστικό μειονέκτημα;

Καθόλου Πολύ μεγάλο βαθμό

1	2	3	4	5	6	7

Β.15. Ποιά είναι η άποψη σας για το προκυρηχθέν πρόγραμμα ΠΡΑΞΕ Β'; Παρακαλώ εξηγήστε αναλυτικά.

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ. Αποτύπωση της σημασίας των δράσεων ΕΤΑΚ στον οργανισμό/επιχείρηση

Γ.1. Πόσο ενεργός ήταν ο οργανισμός σας στους παρακάτω τομείς, <u>πριν</u> την ανακοίνωση του προγράμματος ΠΡΑΞΕ Β'; Βαθμολογήστε από 1 (καθόλου ενεργός) έως 7 (πολύ ενεργός), ή δεν γνωρίζω (ΔΓ).

	Βαθμολογία
1. Έρευνα και Ανάπτυξη	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
2. Αγορά τεχνολογίας (licensing από το εξωτερικό)	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
3. Πώληση τεχνολογίας σε τρίτους φορείς	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
4. Τεχνολογικές συνεργασίες με εθνικούς ερευνητικούς φορείς	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
5. Καινοτόμες Δραστηριότητες	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
6. Ανάπτυξη προτύπων	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
7. Εφαρμογή πιλοτικού ελέγχου	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
8. Συμμετοχή σε κοινοτικά ερευνητικά προγράμματα	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
9. Συμμετοχή σε άλλα προγράμματα της ΓΓΕΤ	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
10. Άλλο (διευκρινίστε): ……	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ

Γ.2. Διέθετε ο οργανισμός σας τμήμα 'Έρευνας & Ανάπτυξης <u>πριν</u> την προκήρυξη του προγράμματος ΠΡΑΞΕ Β';

Ναι ☐ Όχι ☐

Γ.3. Διαθέτει ο οργανισμός σας τμήμα 'Έρευνας & Ανάπτυξης <u>σήμερα;</u>

Ναι ☐ Όχι ☐

Γ.4. Αν ο οργανισμός σας έχει δαπάνες ΕΤΑΚ, από ποιές πηγές χρηματοδοτούνται και σε ποιό ποσοστό:

		Ποσοστό (%)
Γ.4.1. Εθνικά ερευνητικά προγράμματα	☐	……
Γ.4.2. Κοινοτικά ερευνητικά προγράμματα	☐	……
Γ.4.3. Ιδίους πόρους	☐	……
Γ.4.4. Άλλο (διευκρινίστε): ……	☐	……

Γ.5. Κατά την περίοδο 2009-2014 (συμπεριλαμβανομένων), δημιούργησε οργανισμός σας:

	Ναι	Όχι
Νέα ή σημαντικά βελτιωμένα προϊόντα ή υπηρεσίες	☐	☐
Νέες ή σημαντικά βελτιωμένες μεθόδους παραγωγής	☐	☐

Γ.5.1. Μπορείτε να δώσετε (κατ' εκτίμηση) τον αριθμό των νέων προϊόντων / υπηρεσιών που δημιούργησε την προαναφερθείσα περίοδο ο οργανισμός σας;

Γ.5.2. Μπορείτε να δώσετε (κατ' εκτίμηση) τον αριθμό των νέων μεθόδων παραγωγής που δημιούργησε την προαναφερθείσα περίοδο ο οργανισμός σας;

Γ.6. Κατά την περίοδο 2009-2014 (συμπεριλαμβανομένων), υπήρξαν:

α. Καινοτόμα προϊόντα/υπηρεσίες που εισήγαγε ο οργανισμός σας, τα οποία θεωρούνται <u>νέα/νέες στην αγορά σας</u>;

Ναι ☐ Όχι ☐ Δεν γνωρίζω ☐

β. Καινοτόμες μέθοδοι παραγωγής που εισήγαγε ο οργανισμός σας, οι οποίες θεωρούνται <u>νέες</u> στην αγορά σας;

Ναι ☐ Όχι ☐ Δεν γνωρίζω ☐

Παρακαλώ διευκρινίστε με ποιόν τρόπο εννοείτε / ορίζετε το <<νέες στην αγορά σας>> της ερώτησης.

Γ.7. Κατά την περίοδο 2009-2014 (συμπεριλαμβανομένων), είχατε συνεργαστεί με άλλες επιχειρήσεις / οργανισμούς για την εκπόνηση καινοτομικών δραστηριοτήτων;

Ναι ☐ Όχι ☐ Δεν γνωρίζω ☐

Γ.8. Ποιες ήταν και είναι οι δαπάνες ΕΤΑΚ του οργανισμού σας (κατά προσέγγιση);

	2009	2014
Δαπάνες (€)		
Δαπάνες ως ποσοστό (%) επί του κύκλου εργασιών		

Γ.9. Βαθμολογήστε την επίδραση της πρόσφατης οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα στην ικανότητα του οργανισμού σας για δράσεις ΕΤΑΚ ;

Πολύ Αρνητική Πολύ Θετική

-3	-2	-1	0	1	2	3

Γ.10. Κυριότερα προϊόντα ή υπηρεσίες του οργανισμού σας:

Ποσοστό (%) επί του **Ποσοστό (%) επί του**

	κύκλου εργασιών (2009)	**κύκλου εργασιών (2014)**
Α.	☐	☐
Β.	☐	☐
Γ.	☐	☐

Γ.11. Αναφέρετε τα ακόλουθα δεδομένα του οργανισμού σας για τα ακόλουθα έτη:

	2009	**2014**
Κύκλος Εργασιών (€)		
Καθαρά Κέρδη (€)		
R&D συνεργασίες		
Δαπάνες R&D		
Εξαγωγές ως ποσοστό (%) επί των συνολικών πωλήσεων		
Μόνιμο προσωπικό		
Διδάκτορες & μεταπτυχιακοί		
Πτυχιούχοι ΑΕΙ		
Λοιπό προσωπικό		

Γ.12. Είχατε εκτελέσει συγχρηματοδοτούμενο έργο ΕΤΑΚ πριν την προκήρυξη του προγράμματος ΠΡΑΞΕ Β';

Ναι ☐ Όχι ☐

Γ.13. Σε πόσα συγχρηματοδοτούμενα έργα ΕΤΑΚ έχετε συμμετάσχει έκτοτε;

Εθνικά Έργα ΕΤΑΚ Μηδέν (0) ☐ 1 έως 5 ☐ Περισσότερα από 5 ☐

Ευρωπαϊκά Έργα ΕΤΑΚ Μηδέν (0) ☐ 1 έως 5 ☐ Περισσότερα από 5 ☐

Γ.13.1. Εάν έχετε συμμετάσχει σε άλλα συγχρηματοδοτούμενα έργα ΕΤΑΚ, συνεργαστήκατε με εταίρους;

Ναι ☐ Όχι ☐

Γ.14. Σε ποιό βαθμό επηρεάζουν τα παρακάτω τον οργανισμό σας, όσον αφορά την επιδίωξη καινοτομικότητας; Βαθμολογήστε από 1 (κανένα βαθμό) έως 7 (μεγάλο βαθμό), ή μη σχετικό (Μ/Σ).

	Βαθμολογία
1. Ακατάλληλο αρχικό μετοχικό σχήμα	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
2. Έλλειψη επαρκών κινήτρων για τους μετόχους	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
3. Αποτελεσματικό management	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
4. Έντονος ανταγωνισμός	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
5. Υψηλά εμπόδια εισόδου σε νέα αγορά λόγω κυρίαρχης θέσης άλλων επιχειρήσεων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
6. Προβλήματα ρευστότητας	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
7. Υψηλός Δανεισμός	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
8. Αδυναμία πρόσβασης σε τραπεζικά κεφάλαια	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
9. Υψηλή εξειδίκευση παγίων (Πάγια και εξοπλισμός που δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε άλλες δραστηριότητες)	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
10. Αδυναμία επαρκούς κερδοφορίας	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
11. Αδύναμο υπάρχον τεχνολογικό υπόβαθρο	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
12. Έλλειψη πληροφόρησης για νέες τεχνολογίες	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
13. Προβλήματα αδειοδότησης	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
14. Ελληνική Γραφειοκρατία	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ

15. Αδυναμία αποτελεσματικής διαχείρισης δράσεων ΕΤΑΚ	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
16. Προβληματικό Θεσμικό πλαίσιο	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
17. Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
18. Προβλήματα Μάρκετινγκ	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
19. Αδυναμία επαρκών πωλήσεων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
20. Έλλειψη ενδιαφέροντος του αγοραστικού κοινού για τα προϊόντα της επιχείρησης	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
21. Έλλειψη πληροφόρησης για νέες αγορές	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
22. Οργανωτικές δυσκαμψίες μέσα στην επιχείρηση	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
23. Αδυναμία ανάληψης υπερβολικών κινδύνων και επιχειρηματικού ρίσκου	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
24. Αδυναμίες στην κατοχύρωση πατεντών και γενικά στη διαχείριση πνευματικής	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
25. Αδυναμίες στην επίτευξη στρατηγικών συνεργασιών	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
26. Γενικά Αδυναμία χρηματοδότησης της επιχειρηματικής προσπάθειας	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
27. Δυσλειτουργίες του τραπεζικού συστήματος	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
28. Άλλο(διευκρινίστε): ……	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ

Γ.15. Εάν έχετε δράσεις ΕΤΑΚ, τι είδους προβλήματα αντιμετωπίζετε γενικά στην υλοποίηση τους; Βαθμολογήστε από 1 (καθόλου) έως 7 (σε πολύ μεγάλο βαθμό), ή δεν γνωρίζω (ΔΓ).

	Βαθμολογία
1. Αδυναμία χρηματοδότησης	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
2. Αδυναμία διαχείρισης δράσεων ΕΤΑΚ	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
3. Έλλειψη εξειδικευμένου ή κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ

4.	Αδυναμία απορρόφησης τεχνογνωσίας	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
5.	Χαμηλό τεχνολογικό υπόβαθρο	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
6.	Αδυναμία εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων της έρευνας	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ
7.	Άλλο:…….	1 2 3 4 5 6 7 ΔΓ

Γ.16. Βαθμολογήστε τη συμβολή της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) στα κάτωθι ζητήματα από -3 (πολύ κακή) έως 3 (άριστη), ή δεν γνωρίζω (ΔΓ).

		Βαθμολογία
1.	Σχεδιασμός για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ
2.	Έγκαιρη ανακοίνωση του προγράμματος	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ
3.	Παροχή συμβουλών για προϋποθέσεις συμμετοχής	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ
4.	Πληροφόρηση για τη διαδικασία αξιολόγησης	-3 -2 -1 0 1 2 3 ΔΓ

Γ.17. Θα δηλώνατε συμμέτοχη σε έργο τέτοιου τύπου σε περίπτωση επαναπροκήρυξης;

Ναι ☐ Όχι ☐

Παρακαλώ αιτιολογήστε την απάντηση σας:

_____

_____

_____

Γ.18. Ποιές προτάσεις βελτίωσης θα καταθέτατε για τα ακόλουθα θέματα:

Γ.18.1. Διοικητική οργάνωση και υποστήριξη από πλευράς ΓΓΕΤ:

Γ.18.2. Περιεχόμενο του προγράμματος:

Γ.18.3. Χρηματοοικονομικής υποστήριξης:

Γ.18.4. Αξιολόγησης:

Γ.18.5. Άλλα Θέματα:

Γ.19. Σε ποιό βαθμό επηρέασε η μη συμμετοχή σας στο ΠΡΑΞΕ Β' τις ικανότητες του Οργανισμού σας στους παρακάτω τομείς; Βαθμολογήστε από 1 (καθόλου) έως 7 (πάρα πολύ), ή μη σχετικό (Μ/Σ).

	Βαθμολογία
1. Ανάπτυξη και έλεγχος πρωτοτύπου	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
2. Τεχνολογική επικύρωση πρωτοτύπου	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
3. Σχεδιασμός απαιτήσεων και προδιαγραφών παραγωγής σε μεγάλη κλίμακα	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
4. Σχεδιασμός επιχειρηματικού πλάνου	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
5. Πληροφόρηση αναφορικά με τη νομοθεσία για σύσταση επιχειρήσεων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
6. Πληροφόρηση αναφορικά με τη φορολογική νομοθεσία επιχειρήσεων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
7. Σχεδιασμός και κοστολόγηση επένδυσης	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
8. Διοίκηση επιχειρήσεων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
9. Ανάλυση αναγκών αγοράς και ανταγωνισμού	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
10. Κατάρτιση σχεδίου μάρκετινγκ	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
11. Κατάρτιση εμπορικής πολιτικής	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
12. Καθορισμός λειτουργικών εξόδων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
13. Εύρεση και αξιολόγηση προσωπικού	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
14. Νομικά θέματα κατοχύρωσης δικαιωμάτων ευρεσιτεχνίας και τεχνογνωσίας	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
15. Θέματα τραπεζικού συστήματος	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
16. Πρόσβαση σε αναγκαία επενδυτικά κεφάλαια	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ

17. Κατάρτιση συμφωνιών/διαπραγματεύσεων	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
18. Εύρεση εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ
19. Άλλο(διευκρινίστε):……	1 2 3 4 5 6 7 Μ/Σ

Γ.20. Πόσο ευχαριστημένος είστε από την επιχειρηματική σας πορεία; Βαθμολογήστε από το 1 (καθόλου) έως 7 (πάρα πολύ).

Καθόλου Πάρα πολύ

1	2	3	4	5	6	7

Γ.21. Γενικά πιστεύετε ότι η ΓΓΕΤ πρέπει να επαναλάβει δράση τύπου ΠΡΑΞΕ Α' και ΠΡΑΞΕ Β' στο νέο ΕΣΠΑ;

_____

_____

_____

Γ.22. Έχει κατοχυρωμένες πατέντες ο οργανισμός σας;

Ναι ☐ Όχι ☐

Εάν διαθέτει διευκρινίστε τον αριθμό αυτών: ……